

T.C.
ÇALI MA VE SOSYAL GÜVENL K BAKANLI I
TÜRK YE KURUMU GENEL MÜDÜRLÜ Ü

AVRUPA B RL VE TÜRK YE'DE
ÜCRET GARANT FONU UYGULAMALARI
KAR ILA ILAN SORUNLAR
VE
ÇÖZÜM ÖNER LER

Erhan FINDIK
stihdam ve Meslek Uzman Yardımcısı

Ankara 2007

T.C.
ÇALI MA VE SOSYAL GÜVENL K BAKANLI I
TÜRK YE KURUMU GENEL MÜDÜRLÜ Ü

**AVRUPA B RL VE TÜRK YE'DE
ÜCRET GARANT FONU UYGULAMALARI
KAR ILA ILAN SORUNLAR
VE
ÇÖZÜM ÖNER LER**

(Uzmanlık Tezi)

Erhan FINDIK

stihdam ve Meslek Uzman Yardımcısı

Fatma DEM R

Tez Danı manı

Ankara 2007

TÜRK YE KURUMU GENEL MÜDÜRLÜ ÜNE

stihdam ve Meslek Uzman Yardımcısı Erhan FINDIK'a ait, "Avrupa Birli i ve Türkiye'de Ücret Garanti Fonu Uygulamaları Kar ıla ılan Sorunlar ve Çözüm Önerileri" adlı bu Tez, Yeterlik Sınav Kurulu tarafından UZMANLIK TEZ olarak kabul edilmi tir.

	Unvanı	Adı ve Soyadı	mzası
Ba kan :			
Üye :			
Üye :			
Üye :			
Üye :			

Tez savunma tarihi :/...../20.....

TEZDEN YARARLANMA

Türkiye Kurumu Genel Müdürlü ü stihdam ve Meslek Uzman Yardımcısı Erhan FINDIK tarafından hazırlanan bu Uzmanlık Tezinden yararlanma ko ulları a a ıdaki ekildedir:

1. Bu Tez fotokopi ile ço altılabilir.
2. Bu Tez, pdf formatında internet ortamında yayınlanabilir.
3. Bu Tezden yararlanılırken kaynak gösterilmesi zorunludur.

Erhan Fındık
stihdam ve Meslek Uzman Y.

.../.../.2007

Ç NDEK LER

GRAF KLER VE TABLOLAR L STES	vii
KISALTMALAR	viii
G R	1

B R NC BÖLÜM

ALACAK KAVRAMI, Ç ALACA ININ KAPSAMI VE ÖNCEL

1.1. ÜCRET KAVRAMI	3
1.1.1. Tanım	3
1.1.2. Ücretin Özellikleri	3
1.1.3. Ücretin Ödenme Biçimi	3
1.1.4. Ücretin Ödenme Zamanı	4
1.1.5. Ücretin Ödenme Yeri ve Ücretin Ödenece i Ki i	4
1.1.6. Ücretin Haczedilemezli i	4
1.2. ALACAK KAVRAMI	4
1.2.1. Türk Hukukunda Alacak Hakkının Niteli i	4
1.2.2. ç i Alaca ı Kapsamına Giren Unsurlar	5
1.2.2.1. Ücret Alaca ı	5
1.2.2.2. kramiye	6
1.2.2.3. Prim	6
1.2.2.4. Kardan Pay Alma	6
1.2.2.5. Komisyon Ücreti	6
1.2.2.6. ç inin Tazminat Alacakları	6
1.2.3. ç i Alaca ının Ayrıcalı ı ve Önemi	7

K NC BÖLÜM

ULUSLARARASI SÖZLE MELERDE VE TÜRK HUKUKUNDA Ç ALACAKLARININ KORUNMASINA YÖNEL K DÜZENLEMELER

2.1. ULUSLARARASI SÖZLE MELERDE Ç ALACAKLARININ KORUNMASINA L K N DÜZENLEMELER	8
2.1.1. ILO Sözle meleri	8
2.1.1.1. Ücretin Korunmasına li kin 95 Sayılı Sözle me	8
2.1.1.2. Ücretlerin Korunması Hakkında 85 Sayılı Tavsiye Kararı	9
2.1.1.3. verenin Ödeme Güçlü üne Dü mesi Halinde ç i Alacaklarının Korunmasına li kin 173 Sayılı Sözle me	10
2.1.1.3.1. Giri	10
2.1.1.3.2. Sözle menin Kapsamı	10
2.1.1.3.3. ç i Alacaklarının mtiaz Yolu ile Korunmasını Öngören Yöntem	11
2.1.1.3.4. ç ilik Alacaklarının Bir Garanti Kurumu Tarafından Korunması	11
2.2. TÜRK HUKUKUNDA Ç ALACAKLARININ KORUNMASI	12
2.2.1. Anayasa	12
2.2.2. Kanunlarında Ücretin Korunması	12
2.2.3. Borçlar Kanunundaki Düzenlemeler	12

2.2.4. cra flas Kanunundaki Düzenlemeler	13
--	----

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

AVRUPA B RL NDE VEREN N ÖDEME ACZ NE DÜ MES HAL NDE Ç ALACAKLARININ B R GARANT KURUMU VASITASIYLA KORUNMASI VE ÜGF UYGULAMALARI

3.1. 80/987 VE 2002/74 SAYILI YÖNERGELER	14
3.1.1. Genel Olarak.....	14
3.1.2. Yönergenin Konusu	14
3.1.3. Yönergenin Kapsamı	15
3.1.3.1. Yönergede Garanti Edilen çilik Hakları	16
3.1.3.2. Sosyal Güvenlikle İlgili Hükümler	17
3.2. ÜCRET GARANT FONU FRANSA UYGULAMASI ÖRNE	17
3.2.1. Giri	17
3.2.2. Organizasyon ve Kurumsal Yapı.....	18
3.2.3. Garanti Kapsamındaki Alacaklar.....	18
3.2.4. Garanti Rejimine Tabi Olanlar (Yükümlüler)	18
3.2.5. Garanti Rejimine Tabi Olmayanlar.....	19
3.2.6. Ücret Garanti Kurumunun levleri	19
3.2.7. Garanti Rejimi Kapsamında Olan Ki iler	20
3.2.8. Avanslar (Ücretlilere Yapılan Yardımlar)	20
3.2.9. Sistemin Finansmanı	20
3.2.10. Avans (Yardım) Talebi Süreci.....	20
3.2.11. Garanti Limitleri	21
3.2.12. Alacakların Tahsili.....	22
3.2.13. Alacakların Geri Ödenmesi	22
3.2.14. Veriler	22

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

TÜRK YE' DE ÜCRET GARANT FONU UYGULAMALARI

4.1.G R	26
4.2. KURUMSAL YAPI	26
4.3. FONUN F NANSMANI VE PR M ORANLARI	26
4.3.1. Gelirleri	26
4.3.2. Giderleri	27
4.4. GARANT KAPSAMI	27
4.5. GARANT ED LEN M KTARININ BEL RLENMES VE SINIRLAMALAR	27
4.6. LEM SÜREÇLER	28
4.7. AC Z HALLER VE TÜRK FLAS HUKUKU	28
4.7.1. Borç Ödemeden Aciz Vesikası.....	28
4.7.2. flas	29
4.7.2.1. Genel Olarak.....	29
4.7.2.2. flas Organları	31
4.7.2.2.1. Resmi flas Organları	31
4.7.2.2.1.1. cra Dairesi	32
4.7.2.2.1.2. Ticaret Mahkemesi	32
4.7.2.2.1.3. flas Dairesi	34

4.7.2.2.1.4. cra Mahkemesi	35
4.7.2.2.1.5. Yargıtay 12. ve 19. Hukuk Daireleri	35
4.7.2.2.1.6. Savcılar ve Adalet Müfetti leri.....	35
4.7.2.2.1.7. Bölge Adliye Mahkemeleri	36
4.7.2.2.2. Özel flas Organları	36
4.7.2.2.2.1. Birinci Alacaklılar Toplantısı.....	36
4.7.2.2.2.2. flas Bürosu	37
4.7.2.2.2.3. flas daresi.....	37
4.7.2.2.2.4. kinci Alacaklılar Toplantısı	37
4.7.2.3. flas Sebebi	38
4.7.2.4. flas Yolları.....	38
4.7.2.4.1. Takipli flas.....	39
4.7.2.4.1.1. Genel flâs Yolu	39
4.7.2.4.1.1.1. flâs Takip Talebi ve Ödeme Emri	39
4.7.2.4.1.1.2. flas Davası ve flâs Kararı	40
4.7.2.4.1.1.2.1. Borçlu Ödeme Emrine tiraz Etmise.....	41
4.7.2.4.1.1.2.2. Borçlu Ödeme Emrine tiraz Etmemise.....	42
4.7.2.4.1.1.2.3. flâs Kararının Temyizi	43
4.7.2.4.2. Kambiyo Senetlerine Mahsus flâs Yolu.....	43
4.7.2.4.2.1. flas Takip Talebi ve Ödeme Emri	43
4.7.2.4.2.2. Ödeme Emrinde Bulunan Kayıtlar	44
4.7.2.4.2.3. Ödeme Emrine tiraz ve ikâyet	44
4.7.2.4.2.4. flâs Davası ve flâs Kararı	45
4.7.2.4.3. Takipsiz (Do rudan Do ruya) flas	45
4.7.2.4.3.1. Alacaklının Talebi ile Do rudan Do ruya flâs.....	46
4.7.2.4.3.2. Borçlunun Talebi ile Do rudan Do ruya flâs.....	48
4.7.2.4.3.2.1. Borçlunun htıyari flâs Talebi	48
4.7.2.4.3.2.1. Borçlunun Zorunlu flâs Talebi	48
4.7.2.4.4. Sermaye irketlerinin Do rudan Do ruya flası ve flâs Kararının Ertelenmesi.....	49
4.7.2.4.4.1. Sermaye irketlerinin Do rudan Do ruya flası.....	49
4.7.2.4.4.2. flas Kararının Ertelenmesi	49
4.7.2.5. flasın Hukukî Sonuçları	51
4.7.2.5.1. flasın Müflis Bakımından Hukuki Sonuçları.....	51
4.7.2.5.1.1. flâs Masasına Girecek Mallar	51
4.7.2.5.1.2.2. flâs Masasından Çıkarılabilecek Mal ve Haklar.....	53
4.7.2.5.1.3. flâsın Müflisin Tasarruf Yetkisine Etkisi	54
4.7.2.5.2. flasın Alacaklılar Bakımından Hukuki Sonuçları	56
4.7.2.5.2.1. Müflisin Borçlarının Muaccel Hale Gelmesi	56
4.7.2.5.2.2. Faizlerin Durumu.....	57
4.7.2.5.2.3. arta veya Belirsiz Bir Vadeye Ba lı Alacaklar	57
4.7.2.5.2.2.4. Konusu Para Olmayan Alacakların Para Alacalarına Çevrilmesi	58
4.7.2.5.2.5. flâsta Takas	58
4.7.2.5.2.6. Müflisin Kefil Oldu u Borçlar	59
4.7.2.5.2.7. Mü terak Borçluların Aynı Zamanda flâsı	59
4.7.2.5.2.8. Müflisle Birlikte Borçlu Olanlardan Birinin Borcu Kısmen Ödemi Olması	60
4.7.2.5.2.9. Kolektif irket ve Ortaklarının flâsı.....	60
4.7.2.5.2.10. Adî ve Rehinli Alacakların Sırası	60

4.7.2.5.3. flasın Kamu Hukuku Bakımından Do urdu u Sonuçlar	62
4.7.2.5.3.1. Adî flâs	62
4.7.2.5.3.2. Taksiratlı (Kusurlu) flâs.....	63
4.7.2.5.3.3. Hileli iflâs.....	63
4.7.2.6. flas Tasfiyesi.....	63
4.7.2.6.1. Genel Bilgi	63
4.7.2.6.2. flas Masasının Olu turulması	64
4.7.2.6.2.1. Defter Tutulması.....	64
4.7.2.6.2.2. Masa Mallarının Muhafazası.....	64
4.7.2.6.3. Tasfiye eklelinin Belirlenmesi ve Tasfiyenin Yapılması	65
4.7.2.6.3.1. flas Tasfiyesinin Tatili	65
4.7.2.6.3.2. Basit Tasfiye.....	65
4.7.2.6.3.3. Adi Tasfiye.....	66
4.7.2.6.4. flas Masasının dairesi.....	67
4.7.2.6.4.1. Birinci Alacaklılar Toplantısı.....	67
4.7.2.6.4.2. flas dairesi.....	68
4.7.2.6.4.3. flasta stihkak Davaları.....	69
4.7.2.6.4.4. Masa Alacaklarının Tahsili ve Acele Satı lar	70
4.7.2.6.4.5. Alacakların ncelenmesi.....	70
4.7.2.6.4.6. Sıra Cetveli.....	71
4.7.2.6.4.7. Geç Bildirilen Alacaklar	72
4.7.2.6.4.8. kinci Alacaklılar Toplantısı	73
4.7.2.6.5. flas Masasındaki Malların Paraya Çevrilmesi (Satı)	74
4.7.2.6.6. Pay Cetveli ve Son Hesap.....	75
4.7.2.6.7. Paraların Da ıtılması	75
4.7.2.6.7.1. Kesin Da ıtma	75
4.7.2.6.7.2. Geçici Da ıtma.....	76
4.7.2.6.8. Borç Ödemeden Aciz Belgesi.....	76
4.7.2.6.9. Masaya Yazdırılmamı Alacaklar	77
4.7.2.6.10. flasın Kapanması.....	77
4.7.2.6.11 flasın Kaldırılması.....	78
4.7.3. Konkordato.....	79
4.7.3.1. Konkordato ve Çe itleri.....	79
4.7.3.1.1. Genel Bilgi	79
4.7.3.1.2. Konkordato Çe itleri	80
4.7.3.1.2.1. Tenzilat (ndirim) Konkordatosu.....	80
4.7.3.1.2.2. Vade Konkordatosu	80
4.7.3.1.2.3. Malvarlı ının Terki Suretiyle Konkordato	80
4.7.3.2. Adi Konkordato	81
4.7.3.2.1. Genel Bilgi	81
4.7.3.2.2. Konkordato Teklifi	81
4.7.3.2.3. Konkordato Mühleti	82
4.7.3.2.3.1. Konkordato Mühleti Verilmesinin Sonuçları.....	83
4.7.3.2.3.1.1. Alacaklılar Bakımından Sonuçları.....	83
4.7.3.2.3.1.2. Borçlu Bakımından Sonuçları	83
4.7.3.2.4. Konkordato Komiseri	84
4.7.3.2.5. Alacaklılar Toplantısı ve Konkordato Teklifinin De erlendirilmesi	84
4.7.3.2.6. Konkordatonun Ticaret Mahkemesince ncelenmesi ve Karar Verilmesi	85

4.7.3.2.6.1. Konkordatonun Tasdiki	85
4.7.3.2.6.2. Konkordatonun Tasdiki Talebinin Reddi.....	86
4.7.3.2.7. Konkordatonun Hüküm ve Sonuçları.....	86
4.7.3.2.8. Konkordatonun Feshi	88
4.7.3.3. flas ç i Konkordato	89
4.7.3.4. Malvarlı ının Terki Suretiyle Konkordato	90
4.7.3.4.1. Genel Bilgi	90
4.7.3.4.2. Konkordato Teklifi ve Yetkili Organlar	90
4.7.3.4.3. Konkordatonun Zorunlu Kapsamı.....	91
4.7.3.4.4. Konkordatonun Tasdiki ve Sonuçları.....	91
4.7.3.4.5. Konkordato Tasfiye Memurlarının Hukuki Durumu	92
4.7.3.4.6. Payla tırmaya Katılacak Alacaklıların Belirlenmesi.....	92
4.7.3.4.7. Paraya Çevirme	92
4.7.3.4.8. Rehinli Mallar	93
4.7.3.4.8.1. Rehinli Ta ınmazlar.....	93
4.7.3.4.8.2. Ta ınır Rehinleri.....	93
4.7.3.4.8.3. Rehin Aç ı	93
4.7.3.4.9. Tahsili Güç ve Çeki meli Hakların Alacaklılara Devri.....	94
4.7.3.4.10. Hukuki lemlerin ptali.....	94
4.7.3.4.11. Paraların Payla tırılması ve Tevdii.....	94
4.7.3.4.12. Tasfiyenin Sona Ermesi ve Faaliyet Raporu	95

BE NC BÖLÜM

KAR ILA ILAN SORUNLAR, ÇÖZÜM ÖNER LER

5.1. GARANT L M T	96
5.3. GARANT N N ÇALI ANLAR BAKIMINDAN KAPSAMI	96
5.4. GARANT N N ÖDEMELER BAKIMINDAN KAPSAMI	97
5.5. FLASIN ERTELENMES	97
5.6. ÜCRET GARANT FONU VEREN PAYININ HESABI	97
5.7. DEVLET GARANT S	97
5.8. FON AKTÜERYAL RAPORU	98
5.9. FONUN ST SMAR ED LMES VE ÖDEMELER N VERENDEN TAHS L ED LMES	98
5.10. SOSYAL GÜVENL K DESTEK PR M ÖDEYEN EMEKL LER N DURUMU	98
SONUÇ	100
KAYNAKÇA.....	102
ÖZGEÇM	104

GRAFİKLER VE TABLOLAR İÇİNDEKİLER

Grafik-1: Yardımlar (Ödemeler)	23
Grafik 2: Tahsilatlar	23
Grafik 3: Primler	24
Tablo-1: AGS Faaliyetlerinin Temel Parametrelerinin Gelişimi	24
Tablo:2 Garanti Kurumunun 2006 sonunda alacak tahsilat oranı	25

KISALTMALAR

AB	Avrupa Birli i
AET	Avrupa Ekonomik Toplulu u
AET-A	Avrupa Ekonomik Toplulu u Temel Anla ması
AT	Avrupa Toplulu u
ATAD	Avrupa Toplulu u Adalet Divanı
BK	Borçlar Kanunu
HUMK	Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanunu
K	cra flas Kanunu
K. Yön.	cra flas Kanunu Yönetmeli i
ILO	Uluslararası Çalı ma Örgütü
KUR	Türkiye Kurumu
K.	Kanun
m.	Madde; Tezde hangi kanuna veya düzenlemeye ai oldu u belirtilmeksizin sadece (m.) olarak gösterilen maddelerden kasıt, ele alınan esas kanunun veya düzenlemenin madesidir.
MK	Türk Medeni Kanunu
S.	Sayılı
TCK	Türk Ceza Kanunu
TTK	Türk Ticaret Kanunu
ÜGF	Ücret Garanti Fonu

G R

1970'li yılların başında Dünya Petrol Krizi nedeniyle gelişmiş ülkelerin ekonomilerinde bile bir durgunluk dönemi yaşanmış, işsizlerin ve ödeme aczine giren işletmelerin sayısında ciddi artışlar görülmüştür.¹ 1980 sonrasında ise, sanayilemiş ülkelerin dünya pazarlarında rekabet edememesi ve ucuz iş gücüne dayalı üretimin çok düşük fiyatla dünya pazarında kabul görmesi etkisini göstermiş ve işverenlerin ödeme güçlü ü çekmeleri iflaslara neden olmuştur.

Bu gelişmeler nedeniyle endüstriyel işletmelerde dengeler etkilenmiş ve işverenlerin ödeme güçlü ü çekmeleri nedeniyle toplumsal ve ekonomik sorunlar doğmuştur. Bu sorunların etkisini en aza indirmek amacıyla devletlerarası ya da devletler üstü örgütler ödeme aczine düşmüş işyerlerindeki işçileri koruyan sözleşmeler ya da yönergeler kabul etmişlerdir.

Uluslararası Çalışma Örgütü (ILO), 95 sayılı "Ücretin Korunmasına İlişkin Sözleşme" den sonra özellikle, işverenlerin ödeme güçlü ü içine düşmeleri halinde işçi alacaklarının korunmasına ilişkin yeni standartlar kabul edilmesi amacıyla Haziran 1992 tarihinde düzenlediği 79. Oturumunda, İşverenin Ödeme Güçlü ü Halinde İşçi Alacaklarının Korunması Hakkında 173. Sayılı Sözleşmeyi kabul etmiştir.

Avrupa Birliği ise işverenin ödeme güçlü ü halinde işçi alacaklarının korunması ile ilgili olarak üye ülke mevzuatlarının yaklaştırılması için 80/987/AET no'lu Konsey Direktifini çıkartmıştır.* Direktifinin gerekçe kısmında, üye ülkelerdeki farklı uygulamaların yarattığı sorunlar ifade edilerek; Birliğin temel hedeflerinden olan dengeli ekonomik ve sosyal gelişmeyi sağlamak amacıyla ve farklı uygulamaların halen sürdürülmesine dikkat çekilerek ilgili direktifin çıkarıldığı belirtilmiştir.

Bu çalışmada, işverenin ödeme güçlü ü düşmesi halinde işçi alacaklarının korunmasına ilişkin Türkiye uygulamasının AB mevzuatı paralelinde incelenmesi ve Türkiye'de uygulamada karşılaşılan sorunların ve çözüm yollarının AB uyum süreci de dikkate alınarak tespit edilmesi amaçlanmıştır. Bu amaçla işverenin ödeme güçlü ü düşmesi halinde işçi alacaklarının korunmasına ilişkin temel AB mevzuatı ve bu

¹" İşverenin Borçları ve İşçilerin Korunması", <http://www.tisk.org.tr/yayinlar.asp?sbj=ic&id=668>, (05.11.2007)

* Bu direktif 23 Eylül, 2002 tarihli Avrupa Parlamentosu ve Avrupa Konseyi'nin 2002/74/EC sayılı Direktifi ile tadil edilmiştir.

mevzuatın Fransız ücret garanti rejimine uygulanması ile konuya ilişkin Türkiye'deki düzenlemeler incelenmiştir.

Çalışmada, birinci bölümde alacak ve ücret kavramı ile ilgili alacakların kapsamı ve öncelikli konuları incelenmiştir. İkinci bölümde ise kavramsal çerçeveyi oluşturmak bakımından uluslararası sözleşmelerde ve Türk hukukunda işçi alacaklarının korunmasına yönelik düzenlemeler incelenmiştir. Bu kapsamda Türk hukukunda işçi alacaklarının korunmasına ilişkin mevzuat taranmıştır.

Çalışmanın üçüncü bölümünde Avrupa Birliği'nde işverenin ödeme aczine düşmesi halinde işçi alacaklarının garanti altına alınması ve ÜGF'nin pratikteki uygulanması incelenmiştir. Dördüncü bölümde ise Türkiye'de ÜGF uygulaması ele alınmıştır.

Çalışmanın son bölüm olan beşinci bölümde ise Türkiye'de Ücret Garanti Fonu uygulamalarında karşılaşılan sorunlar ele alınarak sorunlara çözüm önerileri getirilmiştir.

B R NC BÖLÜM

ÜCRET VE ALACAK KAVRAMI, Ç ALACA ININ KAPSAMI VE ÖNCEL

1.1. ÜCRET KAVRAMI

1.1.1. Tanım

Ücret, Kanunun “Ücret ve ücretin ödenmesi” ba lıklı 32 inci maddesinde genel anlamda bir kimseye bir i kar ılı nda i veren veya üçüncü ki iler tarafından sa lanan ve para ile ödenen tutar olarak tanımlanmı tır. Bu tanıma göre ücret kural olarak bir i kar ılı ı ve para olarak ödenir. Bazı durumlarda i sözle mesinin sosyal ve ekonomik yönü dikkate alınarak bir i kar ılı ı olmaksızın i çiyeye ücret ödenmesinin söz konusu oldu u hallerde vardır. Çalı madı ı halde i çinin ücrete alaca ı haller kanunla düzenlenmi tir.

1.1.2. Ücretin Özellikleri

1- çiyeye ücreti kural olarak bir i kar ılı ı olarak ödenir. Bazı durumlarda, daha öncede belirtildi i gibi, bir i kar ılı ı olmaksızın i çiyeye ücret ödendi i durumlar vardır. Örne in Ulusal Bayram ve Genel Tatil Günlerinde, hafta tatili günlerinde ve yıllık izinlerde çalı ılmadı ı halde i çiyeye ücreti ödenir.

2- Kanunun 33 üncü maddesinde belirtildi i gibi ücret kural olarak i veren veya i veren vekili veya üçüncü ki iler tarafından i çiyeye ödenir.

3- çiyeye alacakları imtiyazlı alacaklardandır. verenin iflası halinde i sözle mesinden kaynaklanan ve iflasın açılmasından önceki bir yıl içinde tahakkuk etmi olan kıdem ve ihbar tazminatları da dahil i çiyeye alacakları devlet alacakları ve rehinle temin edilen alacaklardan sonra birinci sırada yer alan alacaklardır.

4- Ücret alaca ında zaman a ımı süresi 5 yıldır. çiyeye ücret alaca ını geriye do ru be yıl için isteyebilir.

1.1.3. Ücretin Ödenme Biçimi

Ücretin parayla ödenmesi zorunludur. Trampa usulü ile ödeme yapılamaz. Ancak i çinin asıl ücreti dı nda kalan ücret eklerinin bir kısmının para yerine aynı

olarak ödenmesi mümkündür. Geni anlamda ücret olan ücretin eki niteli indeki bu ödemeler bazen sosyal amaçlarla, bazen i in gere i olarak yapılmaktadır. Örnek olarak, i çiye yapılan gıda, temizlik, giyim, konut ve vasıtası gibi de eri belirlenebilir sosyal yardımlar gösterilebilir.

1.1.4. Ücretin Ödenme Zamanı

sözle mesinde borçların kar ılıklı olarak aynı anda ifası söz konusu olmaz. Ücret kural olarak i in yapılmasından sonra ödenir. Ancak özel bir anla manın varlı ı halinde veya gelenek var ise ücret çalı madan da ödenebilir.

Kanunun 32 nci maddesi gere ince ücret en geç ayda bir ödenir. Ancak ücretlerin daha erken ödenmesine kanuni bir engel bulunmamaktadır.

1.1.5. Ücretin Ödenme Yeri ve Ücretin Ödenece i Ki i

Kanununda i çi ücretlerinin ödenece i yer gösterilmemi tir. Ancak genel e ilim i çi ücretlerinin bankalar aracılı ıyla veya i yerinde ödenmesidir.

veren i çinin ücretini i çiye veya temsilcisine ödemekle borçtan kurtulmu olur. i çi vekil tayin etmemi se ücretin kocaya, çocu a veya karde e ödenmesi, bunlar parayı i çiye vermedikçe i verenin ücret borcu sona ermez.

1.1.6. Ücretin Haczedilemezli i

i çinin aylık ücretinin ¼ ünden fazlası haczedilemez. Ancak mahkemece, i çinin bakmakla yükümlü oldu u aile üyeleri için takdir edilecek olan miktar i çinin ücretinin ¼ ünden fazlası olabilir.

1.2. ALACAK KAVRAMI

Alacak kavramı, dar anlamda iki ki iden birinin di erine kar ı yerine getirmekle yükümlü oldu u bir edimi ifade etmektedir. Geni anlamda ise alacak iki taraf arasındaki hukuki bir ba ı ifade etmektedir.

Alacaklı ise, aralarındaki borç ili kisine dayanarak, borçludan kendisine bir edimde bulunmasını istemek yetkisine sahip olan taraftır. Borç ili kisinde alacaklı borçludan edada bulunmasını isteme hakkına sahiptir.

1.2.1. Türk Hukukunda Alacak Hakkının Niteli i

Türk hukukunda alacak hakkının özellikleri aşağıda maddeler halinde genel olarak belirtilmiştir:²

1- Alacak hakkı her şeyden önce bir yararlanma hakkıdır. Borçlu, borçlanmıştır olduğu bir edimle, alacaklı yararına bir davranışta bulunmakla yükümlüdür.

2- Alacaklı, borçluyu kisi nedeniyle, borçludan sadece borçlanmıştır olduğu edimi yerine getirmesini isteme hakkına sahiptir.

3- Alacak hakkı, ilke olarak para ile ölçülebilen ve ekonomik bir değer taşıyan bir unsurdur. Borçlar hukukunda böyle olmakla birlikte icra ve iflas hukukunda alacak hakkı her zaman ekonomik bir değerle ilişkilendirilmiştir; borçludan bir davranışta bulunmayı isteme hakkını da içermektedir.

4- Alacak hakkı, sadece bu ilişkinin tarafları arasında hüküm ve sonuç doğurur. Bu bakımdan alacak hakkı nisbi bir haktır ve alacak hakkı sadece borçluya karşı ileri sürülebilir. Ayrıca alacak hakkının borçlu tarafından ihlal edilmesinden üçüncü kişiler hiçbir hak elde edemez.

5- Sözleşme özgürlüğü sınırları içinde borçluyu kisinin tarafları diledikleri tip ve içerikte borçluyu kisi kurup sözleşme yapabilirler (BK. m. 19).

1.2.2. İcra Alacağı Kapsamına Giren Unsurlar

İcra alacağı, ücret ve ekleri ile ilgili sözleşmelerden ve yasal unsurlardan doğan tazminat alacaklarından oluşmaktadır. İcra alacağı kavramı, bir bakiyeye borç olarak verilen para değerlidir; bu kavramdan ilgili sözleşmelerle elde edilmiş olan her türlü icra alacağını anlaşılmalıdır. Aşağıda maddeler halinde icra alacağı kavramına giren altı unsur incelenmiştir:³

1.2.2.1. Ücret Alacağı

Ücret, hizmet ediminin yani emeğin karşılığıdır. Ücret borcunun temeli esas itibarıyla ilgili sözleşmelerdir.

Ücret alacağı icra için sosyal ve ekonomik bir öneme sahiptir. Bu nedenle devletler ücret alacağının korunması için düzenlemeler getirmiştir.

² Korkusuz, M. Refik; **Uluslararası Sözleşmelerde ve Türk Hukukunda İcra Alacaklarının Korunması**, Roma Yayınevi, 1. Baskı, Ankara Ekim 2004, s. 5-10.

³ Korkusuz; **a.g.e.**, s.10-18.

çinin asıl ücreti yanında, kanun, i sözleşmesi ya da toplu i sözleşmesi gereğince kazandı ı tüm haklar ücretin eklerini oluşturur. Bu hakların mutlaka para eklerinde sağlanması olması gerekmez.

Asıl ücret dışında yer alan ve ücret ekleri olarak kabul edilen i çalışmaları ikramiye, prim, kardan pay alma ve komisyon ücreti başlıkları altında toplanabilir.

1.2.2.2. İkramiye

çinin üzerine düşen borçları ifa ederek i yerinin gelişmesine yaptığı katkılarından dolayı i verenin duyduğu hoşnutluğu ifade etmek için ya da evlenme, doğum, milli bayram ve yılbaşı gibi nedenlerin vesilesiyle kılınmasıyla yapılan para ödemesidir.

1.2.2.3. Prim

Zamana göre ücret uygulamasının sakıncalarını gidermek amacıyla asıl ücrete ek olarak ödenen, üstün bir çabayla hizmet eden i çalıştırmak için yapılan ödemedir.

1.2.2.4. Kardan Pay Alma

verenin i çalıştırmak için ortak yapmaksızın, i çinin verimliliğini artırmak için ücret yanında elde ettiği karından pay verebilir. Stajyer olarak kardan verilen payın asıl ücret yerine geçtiği durumlarda söz konusu olabilir.

1.2.2.5. Komisyon Ücreti

Komisyon ücreti (provizyon) i çinin kendisinin yaptığı veya yapılmasında aracılıkta bulunduğu i lemin de eri üzerinden bir yüzde oranında aldığı parayı ifade eder. Bu şekilde ücret yüzde oranında belirlenebileceği gibi kesin bir sayıya göre de belirlenebilir.

1.2.2.6. çinin Tazminat Alacakları

çinin i verenden talep etme hakkına sahip olduğu her türlü tazminat alacakları i çalışmaları kapsamında dahildir.

Bu tazminatlara örnek olarak kıdem tazminatı, ihbar tazminatı ve sendikalarca tazminat sayılabilir.

1.2.3. İçi Alaca mın Ayrıcalı ı ve Önemi⁴

İ hukukunun İ iyi korumaya yönelik özelli idir.

hukuku İ i-i veren-devlet İli kilerini düzenlemesi bakımından karma bir niteli e sahiptir.

Ekonomik ve sosyal yönden güçsüz olan İ inin İ verene kar ı korunabilmesi için İ hukukunda yo un bir devlet müdahalesi söz konusudur.

Geçinebilmek için ücrete ba ımlı olan İ inin İ e girdi İ andan itibaren İ verene ba ımlılı ı ekonomik bakımdan giderek artmaktadır. İ yerinin üretime ara vermesi, kapanması veya iflası halinde sonuçtan en çok etkilenenlerin ba ında İ iler gelmektedir.

Günümüzde ülkeler hukuk devleti ve sosyal devlet olmanın bir gere İ olarak İ inin İ İli kisinden kaynaklanan hak ve menfaatlerinin korunması için bu konuda güvence sa layan mekanizmalar geli tirmi lerdir.

⁴ Korkusuz; **a.g.e.**, s.18-20.

K NC BÖLÜM

ULUSLARARASI SÖZLE MELERDE VE TÜRK HUKUKUNDA Ç ALACAKLARININ KORUNMASINA YÖNEL K DÜZENLEMELER

2.1. ULUSLARARASI SÖZLE MELERDE Ç ALACAKLARININ KORUNMASINA L K N DÜZENLEMELER

2.1.1. ILO Sözle meleri

Uluslararası sözle melerde, ücret alaca mının toplumlar için ta ıdı ı sosyal ve ekonomik önem nedeniyle bu konu ele alınmı ve ücret alacaklarının korunması için birçok esas kabul edilmi tir. Bu düzenlemeler içinde ILO'nun kabul etti i sözle me ve tavsiye kararları da vardır. ILO'nun kabul etti i do rudan i çi alacaklarının korunmasına ili kin sözle meler a a ıda belirtilmi tir;⁵

- 95 sayılı, ücretin korunmasına ili kin sözle me,
- 85 sayılı, ücretin korunması hakkında, tavsiye kararı,
- 173 sayılı, i verenin ödeme aczine dü mesi halinde, i çilik alacaklarının korunmasına ili kin sözle me.

2.1.1.1. Ücretin Korunmasına li kin 95 Sayılı Sözle me

Ücretin Korunmasına li kin 95 sayılı sözle me, Uluslararası Çalı ma Konferansının 01.07.1949 tarihinde yaptı ı toplantısında kabul edilmi ve 24.10.1952 tarihinde yürürlü e girmi tir.⁶ Türkiye bu sözle meyi 29.03.1961 tarihinde onaylamı tir.⁷ Bu sözle me ile i çi ücretlerinin, iyi niyetli olmayan i verenlere kar ı korunması amaçlanmı tir.

Sözle menin 11. maddesinde, bir müessesin iflası veya mahkeme kararıyla tasfiyesi halinde bu müessesede çalı an i çiler, gerek iflasa veya mahkeme kararıyla tasfiyeye tekaddüm edip, milli mevzuatla tayin edilen bir müddet zarfında geçen bazı hizmetleri dolayısıyla kendilerine borçlanılan ve gerekse milli mevzuatla tayin edilen

⁵ Korkusuz; **a.g.e.**, s.23.

⁶ Protection of Wages Convention, <http://www.ilo.org/ilolex/cgi-lex/convde.pl?C095>, (08.11.2007)

⁷ http://www.diyih.gov.tr/uluslararasi_kuruluslar/ilo/ilo_sozlesmeleri.html, (08.11.2007)

miktarı geçmeyen ücretler için, imtiyazlı alacaklı mevkiini isgal edecekleri, hüküm altına alınarak, işçi alacaklarının korunmasının önemini ifade edilmiştir.⁸

Sözleşme çok genel sınırlamalar ve yasaklamalar getiren sözleşmenin ücretin korunmasına ilişkin diğer hükümleri genel hatları ile aşağıda özetlenmiştir;⁹

Ücret kavramı sözleşmede, bir işveren tarafından istihdam edilmiş bir çalışana yapılmış veya yapılacak bir iş karlılığında ödenecek olan parasal değer ifade eden her türlü kazanç anlamında kullanılmıştır (m. 1).

Ücretin nakit dışında emre muharrer senetle, bonoyla, kuponla veya diğer herhangi bir belge vasıtasıyla ödeme imkanı bu sözleşme ile kaldırılmıştır. Ücretin nakit olarak ve ülkede tedavülü zorunlu olan para ile ödenmesi esası getirilmiştir (m. 3/1).

Sözleşme ile alınmadan önce işçilere ücret artları hakkında bilgi verilmesi esası yer almaktadır (m. 14).

Özel bir yasa, sözleşme ya da toplu iş sözleşmesi hükmü ya da hakem kararı bulunmadıkça ücretin doğrudan işçinin kendisine ödeneceği ifade edilmiştir (m. 5).

2.1.1.2. Ücretlerin Korunması Hakkında 85 Sayılı Tavsiye Kararı

1 Temmuz 1949 tarihinde kabul edilen ücretlerin korunmasına yönelik tavsiye kararı, üye ülkelerce, ücretin korunması bakımından gerekli hükümlerin uygulamaya konulması için alınması gereken önlemleri içermektedir.

Ücretin korunmasına yönelik hükümlerin uygulamaya konulması için alınması gereken önlemleri belirten 85 Sayılı Tavsiye Kararının içeriği bölümleri itibarıyla aşağıda özetlenmiştir;¹⁰

Tavsiye kararının ilk bölümünde, ücretlerden yapılan kesintilerin hakkaniyete uygun, işçilerin geçimine engel olmayacak şekilde yapılması gerektiği belirtilmiştir. Ayrıca işçinin yerine verdiği zarar karlılığı olarak yapılacak kesintinin zararını tamaması gerektiği ifade edilmiştir. İşçilerin kesintiler hakkında bilgilendirilmesi ve ücretlerden kesintilerin kısıtlanması öngörülmüştür.

Kararın ikinci bölümünde, ödeme dönemlerine ilişkin düzenlemeler yer almaktadır. İşçilere saatlik, günlük ve haftalık ücret ödenmesi söz konusu olduğunda ödeme dönemlerinin azami süresinin 16 gün olması ya da ayda iki kez ödeme yapılması tavsiye edilmiştir.

⁸ 95 Nolu Sözleşme, http://www.turabital.av.tr/html/ilo_dosyalar/ilo95.html, (11.11.2007)

⁹ Korkusuz; a.g.e., s.25-27.

¹⁰ Korkusuz; a.g.e., s. 27-28.

Kararın üçüncü bölümünde ücret oranları, ücretin hesaplama yöntemleri, ödeme yeri ve ücretlerden yapılacak kesintiler tespit edilmiştir.

2.1.1.3. İverenin Ödeme Güçlü üne Dü mesi Halinde İ ç i Alacaklarının Korunmasına İ li kin 173 Sayılı Sözle me¹¹

2.1.1.3.1. Giri

173 sayılı sözle me 1992 yılında kabul edilmiştir. Bu sözle mede kullanılan “ödeme güçlü ü – (insolvency)” ifadesi sadece iflası de il, genel olarak İ verenin di er aciz hallerini de ifade etmektedir. Sözle menin II ve III. bölümünde İ ç i alacaklarının korunmasına yönelik olarak iki farklı alternatif öngörölmü tür.

Sözle menin II. bölümünde, bir İ verenin ödeme güçlü ü halinde İ ç i alacaklarının, İ verenin mal varlı ından di er alacaklıların alacakları ödenmeden önce verilmek suretiyle, İ ç i alacaklarının öncelikle korunaca ı hüküm altına alınmıştır.

Sözle menin III. bölümünde ise İ verenin ödeme güçlü üne dü mesi halinde ödemeyen İ ç i alacaklarının en azından bir bölümünün garanti fonu aracılı ı ile kar ılanması öngörölmü tür.

2.1.1.3.2. Sözle menin Kapsamı

Bu sözle me ile getirilen haklardan yararlanabilmek için İ verenin “ödeme güçlü üne dü mesi” gerekmektedir. Ödeme güçlü ü kavramı her eyden önce iflas tanımına kar ılıklı gelen takip yollarının içermektedir. Ancak üye ölkeler, ödeme güçlü ü kavramını, İ verenin ekonomik nedenlerle İ ç i alacaklarını ödeyemedi i di er durumlara da sözle me uyarınca yayabilirler.

Sözle mede geçen “aciz hali”, ulusal hukuk ve uygulaması bakımından İ verenin tüm malvarlı ının borçlarının ödenmesi için tasfiyeye açılması anlamında kullanılmaktadır (m. 1/1).

Daha önce belirtildi i gibi sözle meye taraf üye devlet “aciz hali” terimini İ ç i alacaklarının İ veren tarafından ekonomik nedenlerle kar ılanamadı ı di er durumları kapsayacak ekilde geni letebilir (m. 1/2). Ancak İ verenin aciz hali durumunun referans alınması nedeniyle, bu durumun varlı ının daha önceden yasal düzenlemelerle belirlenmesi gerekmektedir (m. 1/3).

¹¹ Korkusuz; a.g.e., s. 28-35.

Bu sözleşme meyi onaylayan üye devletin, sözleşmenin II. bölümünde yer alan i çli alacaklarına imtiyaz getirilmesi sistemini veya III. bölümünde yer alan garanti fonu sisteminden birini kabul etmek durumundadır. Ayrıca üye devlet, bu iki sistemi birlikte de kabul edebilir (m. 3). Üye devletin, yapacağı seçimi bu sözleşme meyi onayladığı sırada belirtmesi gerekmektedir.

2.1.1.3.3. İ çli Alacaklarının İmtiyaz Yolu ile Korunmasını Öngören Yöntem

Sözleşme meye göre i çli alacakları, diğer imtiyazlı alacakların önünde olmalıdır. Üye devlet tarafından “imtiyaz sistemi” değil de “garanti sistemi” kabul edilmiş ise i çli alacakları için daha az imtiyazlı bir sistem oluşturulabilir (m. 8).

İ çli alacaklarının ipotekli alacaklardan önce gelip gelmediği konusunda Türkiye’de farklı görüşler bulunmaktadır. Bir görüşe göre i çli alacaklarının ipotekli alacaklardan önce gelmesi için 173 sayılı sözleşme medeni açık bir hüküm bulunmamaktadır. Diğer görüşe göre ise sözleşme medeni yer alan i çli alacaklarının diğer alacaklardan önce geleceği ifadesi ile i çli alacaklarının ipotekli alacaklardan önce gelmesinin anlaşılması gerektiğidir.

Sözleşme ile getirilen i çli alacaklarının imtiyazı yanı sıra öncelikli olarak da yer alan i çli alacaklarını kapsamaktadır.

a) verenin acizine veya sözleşmenin feshine kadar olan 3 aylık ücret imtiyazlı alacak kapsamındadır. Buradaki süre asgari bir düzenlemedir; bunun üzerine çıkma konusunda taktir yetkisi üye ülkelere bırakılmıştır.

b) İmtiyaz, sözleşmenin sona erdiği veya verenin aciz olduğu üç yıl içerisinde i çlinin çalışarak elde ettiği yıllık ücretli izin ücretini kapsamalıdır.

c) İ çlilerin sözleşmenin sona ermesi halinde kendilerine verilmesi gereken diğer yasal tazminatları da kapsamaktadır.

2.1.1.3.4. İ çli Alacaklarının Bir Garanti Kurumu Tarafından Korunması

Verenin ödeme gücü nedeniyle i çli alacaklarının ödenemediği durumlarda i çli alacakları bir garanti fonu veya kurumu tarafından güvence altına alınabilir.

Ücret garanti kurumlarına ilişkin örgütlenme, yönetim ve diğer organizasyona ilişkin yapılacak düzenlemeler ile ücret garanti kurumunun finansmanına ilişkin hususlar üye ülkelerin kararları ile yürürlüğe girmektedir.

Sözleşme medeni ücret garanti kurumunun garanti kapsamına giren i çli alacakları, asgari olmak üzere, aşağıdaki gibidir;

- Sekiz haftadan az olmamak üzere, i verenin aczine veya i çinin i akdinin sona ermesine kadar olan, belirlenmi bir süre için i çi alacakları,

- Yıl içerisinde i çilerin çalı maları kar ılı nda elde ettikleri, acze veya i sözleşle mesinin sona ermesine kadar olan, altı aydan az olmamak üzere yıllık ücretli izin ücretleri,

- Belirli süreli hizmet ahitlerinde, sekiz haftadan az olmamak üzere, acze veya i sözleşle mesinin sona ermesine kadar olan, i çinin yoklu u halinde kendisine ücret ödenen di er haller,

- çinin i sözleşle mesinin sona ermesi üzerine kendilerine verilmesi gereken di er yasal teminatlar (m. 12).

2.2. TÜRK HUKUKUNDA Ç ALACAKLARININ KORUNMASI

2.2.1. Anayasa

verenin ödeme güçlü ü halinde i çi alacaklarının korunmasına ili kin olarak Türkiye’de yapılan kanunlar ve idari düzenlemelerin temelinde, Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının 55. maddesinde yer alan “Ücret eme in kar ılı ıdır. Devlet çalı anların yaptıkları i e uygun adaletli bir ücret elde etmeleri ve di er sosyal yardımlardan yararlanmaları için gerekli tedbirleri alır. Asgari ücretin tespitinde ülkenin ekonomik ve sosyal durumu göz önünde bulundurur” hükmü yer almaktadır.

2.2.2. Kanunlarında Ücretin Korunması

4857 sayılı Kanunun 2003 yılında yürürlü e girmesi ile sızlık sigortası Fonu bünyesinde Ücret Garanti Fonu (ÜGF) kurulmu tur. Fon i verenin konkordato ilan etmesi, i veren için aciz vesikası alınması veya iflası nedenleri ile i verenin ödeme güçlü üne dü tü ü hallerde geçerli olmak üzere, i çilerin i ili kisinden kaynaklanan son üç aylık ücret alacaklarını kar ılamak amacıyla olu turulmu ve bu kapsamda ilk ödeme 2005 yılı ubat ayında yapılmı tır.¹² lerde bu konu ayrıntılarıyla incelenecektir.

2.2.3. Borçlar Kanunundaki Düzenlemeler

Borçlar Kanununun 123 ve 133'üncü maddelerinde ücretin korunmasına ili kin hükümler vardır. Kanunda, ücretin i çi ve ailesinin geçimi için zorunlu olan kısmı

¹² sızlık Sigortası 2007 Aralık Basın Bülteni, <http://www.iskur.gov.tr/mydocu/basinbulteni/basinbulteni.pdf>, (11.12.2007)

i çinin muvafakati olmaksızın takas ve mahsup edilemeyece i ancak zararın do u-
munda i çinin kastı varsa bu sınırlamaların söz konusu olmayaca ı hüküm altına
alınmı tır. Ayrıca BK'nın 346'ncı maddesinde yer alan bir düzenlemede ise i verenin
aczi halinde, i çinin uygun süre içinde ücreti için bir teminat isteyebilece i; bunun
yerine getirilmemesi durumunda i sözleşme mesini feshedebilece i hükmü yer almaktadır.

2.2.4. İhraç Kanunundaki Düzenlemeler

İhraç Kanununun 206 ve 207 nci maddelerinde ücretin korunmasına yönelik
düzenlemeler yer almaktadır. Kanundaki düzenlemelere göre i çici alacakları imtiyazlı
alacaklardır ve i çici alacakları amme alacakları ve rehin ile temin olunan alacaklardan
sonra gelmektedir. Söz konusu düzenlemeler, 4949 sayılı Kanun ile de iştirilmiştir , ancak
ücretin imtiyazlı bir alacak olması unsuru korunmuştur. Yapılan de iştirikle, eskiden
oldu u gibi i çici alacakları birinci sırada kabul edilmiştir.

Kanun'un 317'nci maddesi uyarınca ise Bak. Kurulunca, özellikle sürekli ekonomik
kriz gibi ola anüstü hallerde, borçlulara borçlarını ödemeleri için uzun vadeler
tanındığında, bu çe it borç erteleme kararları ve tanınan mühlet, aynı Kanunun 326'ncı
maddesi hükmü gereince, ücretler hakkında geçerli olamamaktadır. Bu durumda,
i çicilerin, aynı maddeye göre, ücret alacaklarını bu süre içinde talep etmeleri veya haciz
yahut rehnin paraya çevrilmesi yoluyla takip etmeleri mümkündür.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

AVRUPA BİRLİĞİNDE İZLENEN NÖDEME ACZİNE DÜŞMESİ HALİNDE ÇALIŞANLARININ BİR GARANTİ KURUMU VASİTASIYLA KORUNMASI VE ÜGF UYGULAMALARI

3.1. 80/987 VE 2002/74 SAYILI YÖNERGELER¹³

3.1.1. Genel Olarak

Avrupa Birliği'nin hukuki niteliği, üye devletlerin egemenliğini sınırlandırması ve AB kurallarının iç hukukta doğrudan uygulanabilirliğini sağlamıştır.

Birliğin kabul ettiği düzenlemeler genellikle yönerge olarak kabul edilmiş ve tüm üye ülkelerin ulusal mevzuatına uygulanma imkanı bulunmuşlardır.

Avrupa Birliğinde Yönergeler Birliğin temel araçları ve tüzüklerinden sonra gelir. Avrupa Birliği Konseyi tarafından kabul edilen yönergeler, sadece öngörülen hedefler bakımından üye ülkeleri etkiler, üye ülkeleri kullanacakları hukuksal yöntemin seçiminde serbest bırakılır.

Avrupa Birliğinin izlenen aczi durumunda ücretli çalışanların korunması ile ilgili kabul ettiği 80/897 sayılı yönerge bu alanda çok önemlidir. Bu yönerge ile izlenen aczi durumunda ücretli çalışanların korunması ile ilgili olan üye ülke mevzuatlarının yakınlaştırılması amaçlanmıştır.

3.1.2. Yönergenin Konusu

20 Ekim 1980 tarihinde AB komisyonunun kabul ettiği ve Ekim 1983 den beri uygulanan yönerge, izlenen acze düşmesi halinde üye ülkelerin işçilerin korunmasına ilişkin üye ülke mevzuatlarının uyumlu hale getirilmesi amacıyla oluşturulmuştur.

80/987 sayılı yönerge, 23 Eylül 2002 tarihinde AB Komisyonu tarafından kabul edilen ve AB resmi gazetesinde 8 Ekim 2002 tarihinde yayınlanarak yürürlüğe giren 2002/74 sayılı yönerge ile değiştirilmiştir. Bu değişiklik temelinde üye ülkelerin ilgili kurumları ve fonları arasındaki iletişimi ve koordinasyonu artırma amacıyla yapılmıştır; yeni bir kurum getirilmemiştir. Mevcut 80/987 sayılı yönergenin uygulanmasına ilişkin değişiklik kazandırmaya yönelik düzenlemeler yapılmıştır.

¹³ Korkusuz; a.g.e., s.41-50.

Yönerge üye ülkeleri, i verenin aczi halinde i çilerin ücret ve di er sosyal haklarını güvenceye kavu turmak için i letmenin mal varlı ndan ba ımsız ve cebri icraya konu olmayacak “garanti kurumu” olu turmakla yükümlü kılını tır.

Yönergede i çii, i veren, ücret, kazanılmı hak ve kazanılması beklenen hak gibi kavramlar konusunda tanım yapılmamı bu kavramlar konusunda üye ülkeler serbest bırakılmı tır.

Garanti fonunun (kurumunun) i letmelerin hukuki yapısında ba ımsız, i verenler ve devlet tarafından finanse edilen bir yapıya sahip olmaları öngörölmü tür.

verenin ödeme güçlü üne dü mesinden önce do mu ve ödenmemi ücret ve di er i çii alacaklarının garanti fonu tarafından ödenmesi öngörölmü ancak i verenin ödeme güçlü üne dü mü olması nedeniyle sosyal sigorta primlerini ödememi olmasının garanti fonundan yararlanmayı engellemeyece i kayıt altına alınmı tır.

3.1.3. Yönergenin Kapsamı

Yönerge, i sözleşme mesinden do ması kaydıyla i çilerin ödeme güçlü üne dü en i çilerin tüm alacaklarını kapsamaktadır (m. 1). Bununla birlikte üye devletlerin, i ilinin özel niteli i veya yönergedeki güvenceye denk ba ka bir koruma sistemine tabi olma nedenleriyle bazı i çii gruplarını güvence dı nda bırakabilme imkanları vardır.

2002/74 sayılı yönerge ile yapılan de i iklikle, üye devletlerin a a ıda yer alan çalı anları güvence dı nda tutamayacakları hüküm altına alınmı tır;

- 91/81 sayılı yönergede belirtilen bir i yerinde part-time çalı anlar,
- 99/80 sayılı yönergede belirtilen belirli süreli i sözleşme ile çalı anlar
- 91/383 sayılı yönergede yer alan geçici hizmet ahdi veya hizmet ili kisi ile çalı anlar (2002/74 sayılı Yönerge m. 2/a).

Yönerge kapsamı dı nda bırakılan i çiler yönerge ekinde yer almaktadır. Bunlar üye ülkelerdeki ekonomik ve sosyal ili kilere göre farklılık göstermektedir. Örne in ngiltere için gemi personeli, esas me gulyeti liman i çili i olan kayıtlı liman i çileri Garanti fonu kapsamı dı nda bırakılmı lardır.

Yönerge i çii alacaklarını iflas prosedürü ile birlikte, i yerinin kapatılması ve malvarlı ının yetersizli i durumunu da içerecek ekilde geni tutmaktadır.

Yönergede üye ülkelerin olu turmakla yükümlü kılını dı ı garanti fonunun yapısı, finansmanı ve i leyi i konularında üye ülkeler serbest bırakılmı tır. Bununla birlikte her üye devletin uyması gereken zorunlu ilkelerde düzenlenmi tir (m. 5). Bunlar;

- Fon malvarlı ı i verenin malvarlı ından ba ımsız ve ayrı olmalıdır. verene açılmı bir icra takibinde alacaklıların fonda biriken mal varlı ını haczetmeleri mümkün olmamalıdır.

- Garanti fonunun finansmanı kural olarak i verene aittir. Devletin finansmanın tamamını üstlenmesi halinde i verenler bu yükümlülükten muaf tutulacaktır.

- verenler prim ödeme yükümlülüklerini yerine getirmeseler dahi garanti fonundan i çiler yararlanabilecektir.

3.1.3.1. Yönergede Garanti Edilen çilik Hakları

Garanti fonuyla asıl olarak i çi ücretleri güvence altına alınmakla birlikte i çilerin sosyal güvenlik hakları da üye devletlerce güvenceye dahil edilebilir.

Üye devletler, i çilerin garanti fonundan yararlanma zamanının ba langıcı olarak u üç alternatiften birini seçebilirler;

- verenin ödeme güçlü üne dü tü ü an,
- ili kisinin, i verenin ödeme güçlü ü nedeniyle sona erdi i an,
- verenin ödeme güçlü üne dü mesi nedeniyle i çinin i ahdinin feshedildi i an.

Garanti fonunun ödeyece i miktar konusunda da üye devletler u seçeneklere sahiptirler;

- verenin ödeme güçlü üne dü mesi veya ödeme güçlü ü nedeniyle hizmet akdinin sona ermesi durumunda, ödeme güçlü üne dü ülmesinden itibaren 6 aylık dönem dahilinde olmak üzere ödenmeyen son 3 aya ili kin ücret alacakları,

- verenin acze dü mesi nedeniyle i akdi fesh olunan veya i ili kisi sona erdirilen i çilerin son 3 aylık ücret alacakları,

- Ödeme aczine dü ülmesinden önceki dönemde i ili kisinden do an ve ödenmeyen son 18 aya ili kin ücret talepleri. Fakat bu durumda üye devlet garanti fonunun yükümlülü ünü son 8 haftalık dönemle veya toplam 8 haftayı geçmeyecek birden fazla dönemle sınırlandırabilirler.

Böylece garanti fonunun yükümlülü ü 8 hafta ile 3 ay arasındaki ücret tutarları arasında de i ebilmektedir. Garanti fonunun zor duruma dü memesi için üye ülkeler yapılacak ödemelere bir tavan getirebilirler. Ancak bu tavanın hangi esaslara göre belirlenece i açıklanmalıdır.

Ücretlerin fiili ve sürekli durdu u durumlarda da, i çilerin garanti fonundan yararlanmaları ödemelerin ümulü geni letilerek mümkün kılınabilir (2002/74 sayılı yönerge m. 2/4).

Yönerge, üye devletlerin i çilerin ma dur olmaması için gerekli tedbirleri almaları kaydıyla sigorta primlerinin fon güvencesi dı nda tutulmasına izin vermektedir (m. 6,7).

Üye ülkeler garanti fonunun finanssal olarak yıpranmaması ve i levini kaybetmemesi için önlemler alabilirler. Özellikle kötü niyetli i verenler ile i çilerin anla arak göstermelik bir aciz hali ile fon kaynaklarının yararlanmalarının önüne geçmek için gerekli tedbirlerin alınması yönergede ön görülmü tür. Yönerge, bu tür kötü niyetli kullanımların önlenmesinin yanı sıra yüksek ücret alanların fon kaynaklarını eritmemesi için ücret ödemelerine bir tavan getirilmesini de mümkün kılmaktadır. Ancak tavan de eri daha önceden belirlenen objektif kurallara göre belirlenmelidir (m. 4/111).

3.1.3.2. Sosyal Güvenlikle İlgili Hükümler

Garanti kurumlarının kurulması, finansmanının sa lanması, ödeme yapılması ile ilgili hükümlerin (m. 3, 4, 5) i çilerin yasal sosyal güvenlik sistemlerine veya ek sosyal sigorta kurumlarına i çilerden prim alınmayaca ı belirtilmi tir (m. 6).

3.2. ÜCRET GARANT FONU FRANSA UYGULAMASI ÖRNE ¹⁴

3.2.1. Giri

Fransız Ücret Garanti Kurumu (Association de Garantie des Salaires) 27 aralık 1973 tarihli yasanın uygulanması çerçevesinde 1974 yılında kurulmu olan i verenlerle ilgili bir kurumdur.

Fransa'da ücret garanti rejimi tali (tamamlayıcı) bir rejimdir. yasadaki ilgili düzenlemeye uygun olarak; ancak firmanın mevcut kaynaklarının alacakları tam veya kısmen kar ılayamaması halinde, talep edilmesi üzerine ücret garanti mekanizması i leyebilmektedir.

Fransa'da ücret garanti rejimi aciz halinde bulunan firmaların yeniden yapılandırılmasında (redressement), adli tasfiyesinde (liquidation judiciaire) veya çe itli artlar altında koruma prosedürüne alınmasında (procedure de sauvegarde) devreye

¹⁴ "Association de Garantie des Salaires", <http://www.ags-garantie-salaires.org/>, (31.12.2007)

girmektedir. Yasasında öngörülen artlara uygun olarak i ili kisinden kaynaklanan ücret, kıdem ve ihbar tazminatı gibi ödemeleri garanti etmektedir.

1 Ocak 2006 tarihinden itibaren yürürlü e giren 26 Temmuz 2005 tarihli firmaların koruma altına alınması ile ilgili yasanın uygulanması çerçevesinde ekonomik sebeplerden ötürü geçici i ten çıkarmalarda koruma prosedürü sürecinde veya bu prosedürün bitiminden sonraki bir aylık süreçte yalnızca i ten ayrı kalma tazminatı garanti kapsamına alınmıştır (Yasası ve 28 aralık 2005 tarihli kararnamedeki düzenlemeye göre).

3.2.2. Organizasyon ve Kurumsal Yapı

Ulusal düzeyde özerk niteli e sahip bir birlik olan UNEDIC (ulusal i sızlık sigortası kurumu) ve buna ba lı olarak bölgesel düzeyde faaliyet gösteren ASSEDIC (bölgesel i sızlık kurumu) bünyesinde, i çilerin i ili kisinden kaynaklanan ücret, tazminat ve di er alacaklarının garanti edilmesini sa layan AGS (Ücret Garanti Kurumu), ulusal (délégation nationale) ve bölgesel (délégation régionale) düzeyde olmak üzere te kilatlanmıştır. Ücret Garanti Kurumu (AGS) kamu kurumu niteli indeki özerk (ba ımsız) bir kurulu tur. Kurumun i leyi i ile ilgili olarak somut i lemleri, yönetim ve inceleme merkezleri (CGEA) yürütmektedir.

3.2.3. Garanti Kapsamındaki Alacaklar

A a ıda yer alan alacaklar AGS tarafından garanti kapsamında güvence altına alınan alacak türleridir:

- i ili kisinden kaynaklanan her nevi ücretler,
- Kıdem ve ihbar tazminatları,
- kazası nedeniyle ödenecek tazminatlar,
- Muaccel hale gelmi hisse ve kar payları,
- Emeklilik ve erken emeklilik ikramiyeleri ve toplu paraları,
- sızli in önlenmesi planı çerçevesinde öngörülen kanuni veya akdi düzenlemelerden kaynaklanan hak ve alacaklar.

3.2.4. Garanti Rejimine Tabi Olanlar (Yükümlüler)

A a ıda sayılan i verenler AGS kapsamında garanti rejimine tabidirler;

- Tacirler (gerçek veya tüzel ki iler)

- Esnaf ve sanatkarlar
- Ziraatçılar
- Serbest meslek erbabı,
- Hissenin yarısından fazlası devlete ait olan ticari şirketler,
- Tüzel kişiler, dernek ve vakıflar,
- Mevsimlik işletmeler (yasal zorunluluk olması halinde)

3.2.5. Garanti Rejimine Tabi Olmayanlar

AGS kapsamındaki garanti rejimine aşağıda belirtilen kişiler tabi değildir;

- Kamu tüzel kişileri (Devlet kurumları),
- Mal ortaklığı sendikaları
- Evinde hizmetçi çalışanlar

Ücret garanti rejimi firmaların istikrarına dayanmaktadır. Rejim, işverenlerden alınan ve işsizlik sigortası katkı payının hesaplanması usulüne göre belirlenen primlerle finanse edilmektedir.

Ücret Garanti Kurumu Yönetim Kurulu, işverenler tarafından ödenecek prim oranlarını belirler ve rejimin avans (yardım), tahsilat ve prim düzeyleri arasındaki sürekli denklemini sağlamak suretiyle mali dengeden sorumludur.

3.2.6. Ücret Garanti Kurumunun Üstümleri

Ücret Garanti Kurumu'nun 3 temel üstümü bulunmaktadır :

- 1- Avanslar (yardımlar) : Ücret tutarlarının en kısa sürede ödenmesi için adli kayımların hizmetine gerekli fonları aktarmak,
- 2- Tahsilatlar : Rejimin mali dengesini sağlamak için fondan ödenen avansları alacağın temliki esaslarına göre takip etmek, tasfiye üstümleri sırasında firmanın aktiflerinin oluşmasını sağlamak,
- 3- Üstümler : Tüm mahkemeler (iş mahkemesi, istinaf, yargıtay) önünde kurumun menfaatlerini savunmak Bu anlamda yeni yasaları, idari karar ve genelgeleri, yargı içtihatlarını takip etmek

Söz konusu üstümlerin AGS ile UNEDIC arasındaki anlaşma uyarınca çalışmaları bakanı tarafından onaylanan UNEDIC AGS temsilcileri (delegasyonu) tarafından yerine getirilmesi öngörülmüştür.

3.2.7. Garanti Rejimi Kapsamında Olan Kiiler

sözleşme çerçevesindeki tüm ücretliler bu rejimden faydalanabilirler. verenin ilgili kurumlara gerekli bildirimlerde bulunması koşulu aranmamaktadır. kontratına sahip olmayan şirket yöneticisi ve vekilleri de bu kapsamdadır.

3.2.8. Avanslar (Ücretlilere Yapılan Yardımlar)

Ücret garanti rejimi, mevcut öz kaynakların ücret alacaklarını tam veya kısmen karşılamaya yeterli olmaması halinde tamamlayıcı bir fonksiyon icra etmektedir.

Sorunlu firmaların korunması prosedüründe aciz halinde olmasa bile kurumun müdahale edebilmesi sağlamak suretiyle tamamlayıcılık prensibinin güçlendirildiği görülmektedir.

Firmanın yapılandırılması, tasfiyesi ve korunması prosedürünün başlamasıyla birlikte garanti kapsamındaki ücret alacaklarını belgeleyen ücret çizelgeleri kuruma verilecektir.

Yardımların (avansların) yapılmasında adli kayyım, ücretli ile CGEA (yönetim ve inceleme merkezi) arasında zorunlu bir araçtır. Ücretli ile CGEA arasında doğrudan bir ilişki söz konusu değildir.

Adli kayyımın görevini yerine getirmemesi halinde mahkeme yazmanı veya planı yürütmekle görevli memur tamamlayıcı çizelgeleri CGEA merkezine göndermek suretiyle avans tutarlarının ödenmesini sağlamaktadır.

3.2.9. Sistemin Finansmanı

Garanti fonları verenin yasalar ve buna dayanan sözleşmeler çerçevesinde ücretlerden belirli oranlarda (%0,15) kestiği prim ve katkı paylarından oluşmaktadır.

3.2.10. Avans (Yardım) Talebi Süreci

Prensip olarak tasfiyenin ve diğer koruma prosedürlerinin başlamasıyla birlikte firma alacaklıları söz konusu alacaklarını bildirmek zorundadırlar. Ancak ücret alacaklıları bundan ayrık tutulmuşlardır.

İlgililer (ücretli, yönetici veya borçlu) tarafından verilen belge ve bilgiler adli kayyım tarafından incelenecektir. Ücret çizelgelerinin incelenmesi sonucunda hazırlanan çizelge raporu işçi temsilcilerinin denetimine sunulacak daha sonra ticaret

mahkemesi naip hakimi tarafından onaylanacaktır (vize edilecektir). Onaylanan çizelgeler gere i yapılmak üzere yetkili CGEA merkezine gönderilecektir.

28 Aralık 2005 tarihli kararnameye göre, ücret alacakları çizelgesinde her alacaklının kimli i, i sözleşmesinin türü, i e giri tarihi, yaptı ı i ve pozisyonu, sosyal bir görev ifa edip etmedi i, i sözleşmesinin sona erdi i tarih, ödenen ücretler ve kalan ücret alacakları belirtilecektir.

Adli kayyım, ancak ilgili firmanın mevcut öz kaynaklarının yeterli olmaması halinde garanti kurumunun müdahalesini isteyebilecektir. Prosedürün tamamlanması sonucunda tahsis edilen fonlar ücret alacaklılarına aktarılacaktır.

26 Temmuz 2005 tarihli yasaya göre adli kayyımın, firmaların korunması prosedüründe aciz durumunun belirginle ti ini kanıtlaması gerekecektir. Bu anlamda uygulamada bir çe it “yakın acizlik hali belgesi” düzenlenmektedir.

3.2.11. Garanti Limitleri

I- 29 Temmuz 2003 tarihinden itibaren açılan toplu prosedürler için :

- sözleşme tasfiyenin başlamasından en az 2 yıl önce imzalanmış aylık sigorta katkı paylarının aylık tavanının 6 katı (64 368 Euro)
- sözleşme tasfiyenin başlamasından önce en az 6 ay - 2 yıl arasında imzalanmış aylık sigorta katkı paylarının aylık tavanının 5 katı (53 640 Euro)
- sözleşme tasfiyenin başlamasından önceki 6 ay içinde imzalanmış aylık sigorta katkı paylarının aylık tavanının 4 katı (42 912 Euro)

sözleşme tasfiye kararından önce feshedilmiş aylık sigorta katkı payları i sözleşmesinin süresine göre belirlenecektir.

II- 29 Temmuz 2003 tarihinden önce açılan toplu prosedürler için :

- Yasal düzenleyici i lemlerden veya sözleşmelerden kaynaklanan ücret alacakları, 29 Temmuz 2003 tarihli kararnameden önce do mu aylık sigorta katkı paylarının 13 katı (12 464 Euro - 2003 yılı için)
- Di er bütün hallerde, 29 Temmuz 2003 tarihli kararnameden önce do an alacaklar: aylık sigorta katkı payının 4 katı (38 912 Euro - 2003 yılı için)

3.2.12. Alacakların Tahsili

Ücret Garanti Kurumu geri ödemeli avanslar (yardımlar) gerçekle tirmektedir. Bu itibarla kurum, avansları alacaklılara ödedikten sonra alacaklıların yerine geçmektedir. Kurum, ödemi oldu u avans (yardım) tutarınca firmanın alacaklısı konumundadır.

Ücret Garanti Kurumu, firmanın di er alacaklıları ile birlikte alaca ın tahsili prosedürü içinde olacaktır. Alacakların tahsili prosedürü, alaca ın türüne ve sırasına göre ekillenecektir. Yasanın ücret alacaklılarına tanı ı imtiyazlardan kurumun da yararlanaca ı ku kusuzdur.

Alacak türleri :

- Özel imtiyazlı alacaklar (tasfiyenin açılması tarihindeki ücret alacakları öncelikle ödenecektir)
- Ticaret yasasında öngörülen alacaklar,
- Genel imtiyazlı alacaklar,
- Adi alacaklar (hiçbir imtiyazdan yararlanmayan alacaklardır)

3.2.13. Alacakların Geri Ödenmesi

26 Temmuz 2005 tarihli yasa, firmaların borçlarının geri ödenmesini a a ıdaki prosedürlere göre gruplandırılmı tır :

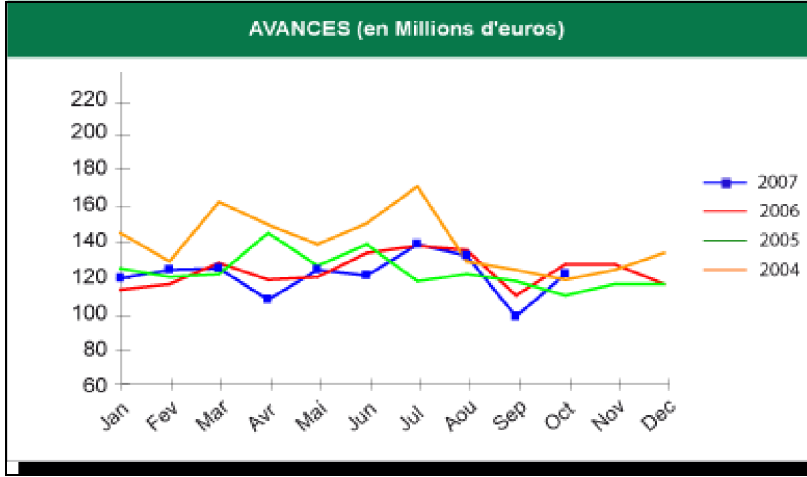
- Koruma planına alınma halinde: ticaret yasasına göre koruma planı kararından sonra ödenen avans alacakları için bir imtiyaz öngörülmemi tir. Kamu alaca ı oldu undan hemen alınabilir.
- Yeniden yapılandırma planına alınması halinde,
- Temlik veya adli tasfiye halinde.

3.2.14. Veriler

31 Ekim 2007 tarihindeki durumu

1 ile 31 Ekim 2007 arası yapılan ödemeler toplamı 1189 milyon euro tutarındadır, yani 1 ila 31 ekim 2006 arası yapılan ödemelere kıyasla % -2,4,

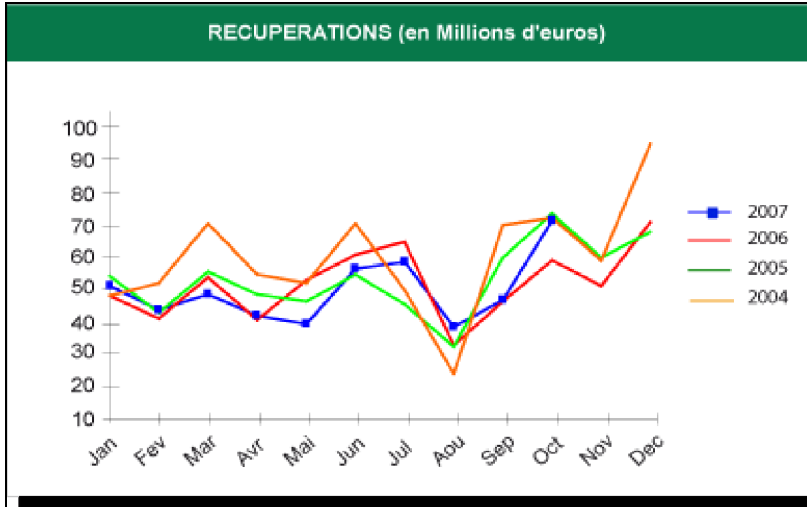
Grafik-1: Yardımlar (Ödemeler)

Kaynak: <http://www.ags-garantie-salaires.org>

1 ile 31 Ekim 2007 arası geri edinimler toplamı, 492 milyon euro tutarındadır, yani 1 ila 31 ekim 2006 arası yapılan ödemelere kıyasla % -0,7,

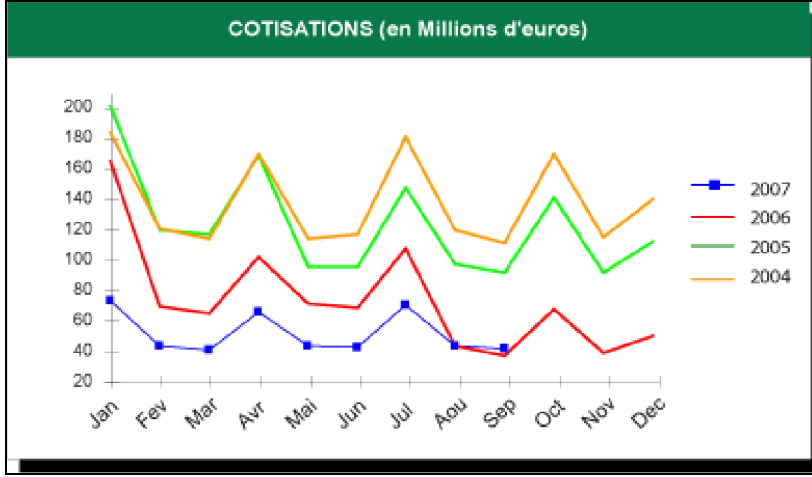
Grafik 2: Tahsilatlar

Kaynak: <http://www.ags-garantie-salaires.org>

1 Ocak ile 30 Eylül 2007 arası vergi toplamı 455 milyon euro tutarındadır, yani 1 ocak ila 30 Eylül 2006 arası yapılan ödemelere kıyasla % -36,7,

Grafik 3: Primler

Kaynak: <http://www.ags-garantie-salaires.org>

Tablo-1: AGS Faaliyetlerinin Temel Parametrelerinin Gelişimi

	2002	2003	2004	2005	2006
YARDIMLAR (ÖDEMELER) (milyon avro bazında)	1.735	2.027	1.656	1.452	1.458
TAHSİLATLAR (milyon avro bazında)	532	678	701	634	616
PRİMLER (milyon avro bazında.)	785	1.312	1.645	1.469	873
PRİM ORANLARI	0,20% ve 0,30%*	0,35% ve 0,45%*	0,45%	0,45% ve 0,35%*	0,25% ve 0,15%*
İflas Eden Firmaların Sayısı (yayımlanma tarihine göre.)					
AGS de açık (içimde) olan dosyalar	22.164	22.653	22.801	20.357	19.655

Kaynak: <http://www.ags-garantie-salaires.org>

Tablo-1 (Devamı): AGS Faaliyetlerinin Temel Parametrelerinin Gelişimi

	2002	2003	2004	2005	2006
100 Ücretliden Fazlasını İlgilendiren Dosya Sayısı	206	222	172	161	171
Yararlanan Ücretli Sayısı (İlgili Yıl Boyunca)	282.159	294.094	252.889		
1/1/86 dan beri toplam Ödemeler	18.658	20.658	22.352	23.795	25.252
1/1/86 dan beri toplam Tahsilatlar	6.561	7.222	7.916	8.545	9.157
Yeni yasaya göre tahsilat oranı	35,2%	34,9%	35,4%	35,9%	36,3%
Mahkemesinde görülen dava sayısı	36.544	42.178	43.039	41.896	38.936
İstinaf mahkemesinden geri gönderilen karar sayısı	7.312	7.915	11.515	11.333	10.884
Yargıtay tarafından geri gönderilen dosya sayısı	51	69	50	45	15

Kaynak: <http://www.ags-garantie-salaires.org>

Tablo:2 Garanti Kurumunun 2006 Sonunda Alacak Tahsilat Oranı

	Özel İmtiyazlı Olanlar	İmtiyazlı Olanlar	Adi Alacaklar	Ticaret Yasasında Öngörülen Alacaklar	Toplam
Ödeme Miktarı (1986 dan beri)	14.424.560.506	6.739.133.386	2.509.541.274	1.579.258.968	25.252.494.134
Tahsilatlar Toplamı (1986 dan beri)	7.789.600.840	858.517.569	89.160.789	419.989.459	9.157.268.657
Tahsilat Oranı	54,0%	12,7%	3,6%	26,6%	36,3%

Kaynak: <http://www.ags-garantie-salaires.org>

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

TÜRK YE' DE ÜCRET GARANT FONU UYGULAMALARI

4.1.G R

Türkiye'de 4857 sayılı Kanununun 2003 yılında yürürlü e girmesi ile sızlık sigortası Fonu bünyesinde Ücret Garanti Fonu (ÜGF) kurulmu tur. Fon i verenin konkordato ilan etmesi, i veren için aciz vesikası alınması veya iflası nedenleri ile i verenin ödeme güçlü üne dü tü ü hallerde geçerli olmak üzere, i çilerin i ili kisinden kaynaklanan son üç aylık ücret alacaklarını kar ılamak amacıyla olu turulmu ve bu kapsamda ilk ödeme 2005 yılı ubat ayında yapılmı tır.¹⁵

Avrupa Birli inin 36 numaralı “ verenin Ödeme Güçlü üne Dü mesi Hallerinde Bir Fon veya Benzeri Bir Kurum Olu turulmasını Öngören 1980 tarihli Yönergesi" do rultusunda olu turulan Ücret Garanti Fonu¹⁶ Türkiye'nin AB mevzuatına uyum çalı maları bakımından önemli bir a ama olmu tur.

4.2. KURUMSAL YAPI

Ücret Garanti Fonu, Türkiye Kurumunca, kurumun yönetim kurulunun kararları çerçevesinde, sızlık Sigortası Fonu kapsamında i letilmekte ve yönetilmektedir. Yönetim kurulu, Türkiye Kurumun en yüksek yönetim, karar, yetki ve sorumlulu a sahip organıdır ve i ç i, i veren ve kamu kesimince belirlenen üyelerden olu maktadır.

4.3. FONUN F NANSMANI VE PR M ORANLARI

4.3.1. Gelirleri

Ücret Garanti Fonunun gelirleri, i verenlerce i sızlık sigortası primi olarak yapılan ödemelerin i veren payının yıllık toplamının yüzde biri ile bu primlerin de erlendirilmesinden elde edilen kazançlardan olu maktadır.

¹⁵ <http://www.iskur.gov.tr/mydocu/basimbulteni/basimbulteni.pdf>

¹⁶ “Gerekçeli Kanunu Metni”, <http://www.iskanunu.com/icerik/icerik/gerekceli-is-kanunu-metni.html>, (11.12.2007)

sizlik sigortası primi, sigortalının prime esas aylık brüt kazançlarından, % 1 sigortalı, % 2 i veren ve %1 Devlet payı olarak alınmaktadır. A a ıdaki tabloda asgari ücret üzerinden hesaplanan i sizlik sigortası i veren payı ve bu pay üzerinden hesaplanan Ücret Garanti Fonu payı yer almaktadır.

Sosyal Sigortalar Kurumunca sizlik Sigortası Fonuna aktarılan i veren payının yüzde biri, ÜGF adına farklı bir hesapta takip edilmekte ve ÜGF i sizlik sigortası fon kaynaklarının de erlendirilmesine ili kin usul ve esaslar çerçevesinde sizlik Sigortası Fonu içerisinde de erlendirilmektedir.

4.3.2. Giderleri

Ücret Garanti Fonunun giderleri, i çilere ücret ödemelerinden ve Türkiye Kurumu Yönetim Kurulu kararı ile Ücret Garanti Fonuna ili kin olarak Türkiye Kurumu tarafından yapılan giderlerden olu maktadır.

4.4. GARANT KAPSAMI

Ücret Garanti Fonu 4857 sayılı Kanunu ile yürürlü e girdi i için bu Kanun kapsamı dı nda yer alan Basın Mesle inde Çalı anlarla Çalı tıranlar Arasındaki Münasebetlerin Tanzimi Hakkında Kanun, Devlet Memurları Kanunu ve Deniz Kanunu gibi farklı personel rejimlerine tabi olanlar garanti kapsamı dı nda yer almaktadır.

4.5. GARANT ED LEN M KTARININ BEL RLENMES VE SINIRLAMALAR

Ücret Garanti Fonundan kapsamında ödenecek olan i çi alaca ının mutlaka bir i sözleşme mesinden kaynaklanan son üç aylık ücret alaca ı olması gerekmektedir. Ücret alaca ı dı nda yer alan i çinin i verenden olan di ere alacakları ödemelerin kapsamı dı ndadır. Örne in kıdem ve ihbar tazminatları ile fazla mesai ücretlerine ili kin alacaklar Ücret Garanti Fonu kapsamı dı nda yer almaktadır.

verenlerin i sizlik sigortası primi fiilen ödememi olmaları, i çilerin kanundan kaynaklanan haklardan yararlanmalarına engel te kil etmemektedir.

Ayrıca, Kanunun yürürlü e girdi i 10/06/2003 tarihinden önceki ücret alacakları da garanti kapsamı dı ndadır.

Ücret Garanti Fonundan kapsamında yapılacak ödemeler, fon kaynaklarıyla sınırlıdır.

4.6. LEM SÜREÇLER ¹⁷

Ücret Garanti Fonu kapsamında ücret alacağı bulunana için, son üç aylık ücretlerinin ödenmediğini gösteren işçi alacak belgesi veya son üç aylık ücret alacağını gösteren sair belge ile birlikte, aşağıdaki belgelerden birini ibraz ederek Türkiye Kurumuna başvurulması gerekmektedir. Başvurunun kabulü için iş sözleşmesinin sona ermiş olması aranmaz; sözleşme devam ediyor da olabilir.

a) İcra ve İflas Kanununun 143 üncü maddesi uyarınca İcra Dairesinden alınan aciz vesikası veya 105 inci maddenin birinci fıkrası uyarınca alınacak aciz vesikası hükmündeki belge,

b) İflasın açılmasına dair mahkeme kararının tasdikli suretinin veya İcra ve İflas Kanununun 166 ncı maddesi uyarınca ilan edildiğini gösteren belge,

c) İcra tetkik merciince verilen konkordato mühletli kararının tasdikli sureti veya İcra ve İflas Kanununun 288 inci maddesi uyarınca ilan edildiğini gösteren belge.

Son üç aya ilişkin ücret alacağı için Türkiye Kurumuna başvuru tarihinden itibaren en geç otuz gün içinde işçiye ödenerek durum ilgili icra-iflas müdürlüklerine veya konkordato komiseri ile işverene bildirilmektedir.

4.7. ACİZ HALLERİ VE TÜRK İFLAS HUKUKU

4.7.1. Borç Ödemeden Aciz Vesikası

Borç ödemeden aciz belgesi icra müdürü tarafından verilir. Bu belge, borçluya karşı icra takibi yapmamasına rağmen alacağını tamamen alamamış alacaklıya, borcun ödenmeyen kısmı için verilen bir belgedir. Belge bir ispat aracıdır ve alacağın zamana ermesine engel değildir. Aciz vesikasının aksini ispat borçluya düşer.

Adalet Bakanlığı'nca her il merkezinde tespit edilen icra dairesi tarafından tutulan özel kayda kaydedilmek üzere aciz belgesinin bir nüshası, bu icra dairesine gönderilir.

Aciz vesikasını düzenlemi olan icra dairesine, borçlu borcunu işlemi faizleriyle birlikte her zaman ödeyebilir. İcra dairesi ödenen parayı alacaklıya verir. Borcunun bu eklide tamamının ödenmesinden sonra aciz vesikası sicilden terkin edilir ve borçluya

¹⁷ Türkiye Kurumu İlemler El Kitabı Dördüncü Bölüm,
http://www.iskur.gov.tr/mydocu/iskurelkitabi/4/13_ubat2007_EK.doc, (11.12.2007)

borcunu ödeyerek aciz vesikasının sicilden terkin ettirdi inde dair bir belge verilir. Aynı ekilde, icra takibi batıl ise veya iptal edilirse yahut borçlunun borçlu olmadığı mahkeme kararıyla sabit olursa ya da alacaklı icra takibini geri alırsa, aciz vesikası sicilden terkin edilir ve borçluya buna ilişkin bir belge verilir.

Borç Ödmeden Aciz Belgesinin takip hukuku bakımından hükümleri aşağıda belirtildiği gibidir;

- K m.68 anlamında borç ikrarı içeren belgedir (icra mahkemesi'nde itirazın Kesin Kaldırılmasını isteme imkanı verir).
- Alacaklı bu belgeyi aldığı tarihten itibaren bir (1) yıl içinde borçluya karşı takip yaparsa, borçluya yeniden ödeme emri tebliğine gerek yoktur.
- Aciz belgesi alacaklıya iptal davası açma hakkı verir.
- Elinde bu belge olan alacaklı, diğer artlar da varsa, hacze iştirak edebilir.

Borç Ödmeden Aciz Belgesinin maddi hukuk bakımından hükümleri ise şöyledir;

- Aciz belgesine verilen alacak, borçluya karşı 20 yılda zamana intina uğur. Mirasçılar mirasın açılmasından itibaren 1 yıl içinde alacaklı hakkını aramamısa borcun zamana intina uğuradımı iddia edebilirler.
- Borcun bu belgeye bağlanmasıyla borç yenilenmi olmaz.
- Aciz belgesindeki alacak miktarı için faiz istenmez (Fakat alacaklı, borçlu ile birlikte müterek borçlu olanlardan ve kefillerden faiz isteyebilir).

Geçici aciz belgesine gelince bu belgenin tek hükmü iptal Davası açma imkanı vermesidir. Haciz sırasında borçlunun mallarının alacaklına yetmeyeceğini anlaşılmaması ve bu durumun haciz tutanağına geçirilmesi halinde, bu tutanak geçici aciz belgesi hükmündedir.

4.7.2. İflas

4.7.2.1. Genel Olarak

flas, ticaret mahkemesince iflasına karar verilen bir borçlunun (müflisin), haczedilebilen bütün malvarlı ının cebri icra yolu ile paraya çevrilip, bundan bilinen bütün alacaklılarının tatmin edilmesini sa layan toplu (küllü) bir cebri icra yoludur.¹⁸

flas hukukunda, tüm alacaklıların, borçlunun mal varlı ından tatmin edilmesi ilkesi benimsenmiştir. Ba ka bir deyi le borçlunun hacze kabil tüm varlı ının tamamı, takip yapmı olsun olmasın tüm alacaklıların alacaklarının ödenmesine tahsis edilir. Borçlu hakkında iflas kararı verilmesi üzerine tüm alacaklılar alacaklarını, hakkında iflas kararı verilen borçlunun malvarlı ından talep edebilirler.¹⁹

flasa tabi olan borçlu, alacaklının seçimine göre haciz veya iflas yollarından biriyle takip edilebilir (K m. 43). Bu yollardan birini seçmi ve takibe ba lamı olan alacaklı, bir defaya mahsus olmak üzere harç ödenmeksizin ba lamı oldu u takip yolunu bırakarak, di er yola ba vurabilir. Örne in haciz yoluyla takibe ba lamı alacaklı bu yolu bırakarak iflas yoluyla takibe ba vurabilir.

Ba vurulan iflas yoluna göre iflas prosedürü farklılıklar gösterir. flas sebeplerine göre iflas prosedürü takipli iflas ve takipsiz iflas olarak ikiye ayrılır. Takipli iflasta borçluya kar ı alacaklı, icra dairesinden iflas takibi ba latır. Bu takip üzerine borç süresi içinde ödenmez ise, alacaklı, borçlunun iflasına karar verilmesi için asliye ticaret mahkemesinde iflas davası açar. flas kararı verdikten sonra, iflas dairesi ve seçilen özel iflas organınca yürütülecek iflas tasfiyesi sonunda alacaklıların alacakları ödenmeye çalı ılır. Takipsiz iflasta ise, alacaklı veya borçlunun bizzat kendisi, icra dairesinden iflas takibini ba latmadan, do rudan ticaret mahkemesine ba vurarak iflas kararı verilmesini talep eder. Mahkeme iflas kararı verirse, bundan sonraki a ama kural olarak takipli iflasta oldu u gibidir. Yani burada iflas prosedürü icra dairesinden de il, do rudan ticaret mahkemesinden ba lar.²⁰

flas yolu ile takip iflasa tabi ahıslar için geçerlidir. Kimlerin iflasa tabi oldu u K.m.43’de düzenlenmiştir. Burada kimlerin iflasa tabi oldukları “ *flas yolu ile takip, ancak Ticaret Kanunu gere ince tacir sayılan veya tacirler hakkındaki hükümlere tabi bulunanlar ile özel kanunlara göre tacir olmadıkları halde iflasa tabi buldukları bildirilen hakiki veya hükmü ahıslar hakkında yapılır...*” ekinde ifade edilmiştir.

Kanun metninden de anlaşı laca ı üzere hukukumuzda kural olarak tacirler iflasa tabidir (K m. 43; TTK m. 20) Kimlerin tacir sayılaca ı Türk Ticaret Kanununda

¹⁸ Ulukapı, Ömer; **cra flas Hukuku**, Mimoza Yayınları, 2. Baskı, Konya 2007, s. 173

¹⁹ Pekcanitez, Hakan; Atalay, O uz; Özekes, Muhammet; **cra ve flas Hukuku Temel Bilgileri**, Yetkin Hukuk Yayınları, 5. Baskı, Ankara 2007, s 227-228

²⁰ Pekcanitez; Atalay; Özekes; **a.g.e.**, s 227-228

belirtilmi tir. Ticaret Kanununda, iflasa tabi olma bakımından, gerçek ki i tacirlerle tüzel ki i tacirler arasında bir ayırım yapılmı tır. Gerçek ki i tacirler hakkında Türk Ticaret Kanununun 14/I, 14/II, 16/I. Maddelerinde, tüzel ki iler bakımında 18/I. maddede düzenleme yer almaktadır. Ayrıca hangi tüzel ki ilerın tacir sayılamayaca ı da belirtilmi tir.²¹

Türk Ticaret Kanununda aslında tacir olmamakla birlikte bazı ki ilerın tacirler hakkındaki hükümlere tabi olacakları belirtilmi tir. Örne in bir ticari i letme açmı gibi kendi adına veya bir irket adına ortak sıfatıyla i lemler yapan kimse, iyi niyetli üçüncü ki ilere kar ı tacir gibi sorumlu oldu undan (TTK m. 14/III), iyi niyetli üçüncü ki iler tarafından bunların iflası da istenebilir.²²

Donatım i tiraki (TTK m. 951-970) (tüzel ki ili i bulunmamaktadır), tacir niteli ine tabi olmadı ı halde, iflasa tabidir (TTK m. 968/V).

Özel kanun hükümleri gere ince, bazı ki iler tacir olmadıkları ve tacir sayılmadıkları halde iflasa tabidirler. Örne in ticareti terk edenler (K m. 44/II) ve kolektif irket ortakları (TTK m.180/II, 182) tacir sayılmadıkları halde iflasa tabidir. 4949 sayılı Kanunla K'nın 301. maddesinde yapılan de i iklikten sonra, konkordato tasdik olunmaz yahut mühlet kaldırılırsa, borçlu iflasa tabi ki ilerden olmasa bile, alacaklılardan birinin talebi üzerine borçlunun iflasına karar verilir.

flas yoluyla takip edilen borçlu, iflasa tabi de ilse, aleyhine ba latılan iflas takibine kar ı bu yöndeki iddiasını ödeme emrine itiraz ekinde ileri sürmesi gerekir (K m. 155). Borçlunun iflasa tabi ki ilerden olup olmadı ını icra müdürü kendili inden ara tırmaz. Ancak ticaret mahkemesi davaya bakarken borçlunun iflasa tabi ki ilerden olup olmadı ını kendili inden dikkate alır.²³

4.7.2.2. flas Organları

flas i lemlerinin yapılmasında görevli olan organların tümüne iflas organları denir.²⁴ Bu organlar iflas takibinde, iflas davasında ve iflas tasfiyesinde görev alan organlardır. flas organları resmi iflas organları ve özel iflas organları olmak üzere ikiye ayrılır.

4.7.2.2.1. Resmi flas Organları

²¹ Pekcanitez; Atalay; Özekes; **a.g.e.**, s 229

²² Pekcanitez; Atalay; Özekes; **a.g.e.**, s 229

²³ Pekcanitez; Atalay; Özekes; **a.g.e.**, s 228

²⁴ Ulukapı; **a.g.e.**, s. 175

iflas hukukuna ilişkin işlemlerin yapılması ile görevli resmi Devlet makamlarına resmi iflas organı denir.²⁵

4.7.2.2.1.1. İcra Dairesi

İcra dairesinin asıl görevi icra hukukunda olmakla birlikte, bu daire aynı zamanda bir iflas organıdır. Takipli iflasta, alacaklının yapacağı takip iflas takip talebi ile başlar. Bu takip talebi, yetkili icra dairesine açılır. Takip talebini alan icra dairesi, borçluya bir iflas ödeme emri gönderir. Ödeme emrine itiraz da icra dairesine yapılır. İflas yolu ile takipte iflas davasından önceki dönemde görevli tek iflas organı icra dairesidir.²⁶ Ancak doğrudan iflas nedenlerinin bulunması durumunda, iflas prosedürünün icra dairesinden değil; ticaret mahkemesinden başlatıldığını da belirtmek gerekir.

İcra dairesi buradaki fonksiyonları bakımından iflas dairesi ile karıştırılmamalıdır. İcra dairesi, iflas takibinde ilk olarak baş vurularak takibin başlatılacağı yerdir. İflas Dairesi ise ticaret mahkemesinin iflas kararından sonra iflas sürecinde görev alır ve bu bakımdan sonradan baş vurulan bir organdır. İcra dairesinin temel görevleri şunlardır;²⁷

- İflas takip talebini almak,
- Borçluya iflas ödeme emrini göndermek,
- Ödeme emrine karşı yapılan itirazları ve kambiyo senetlerine özgü iflas yoluyla takipte ödeme emrine karşı yapılan itirazları almak (itiraz ve itirazları icra dairesi alır; ancak ticaret mahkemesi inceler)

4.7.2.2.1.2. Ticaret Mahkemesi

Ticaret mahkemesi iflas prosedüründe asıl iflas organıdır. Asliye ticaret mahkemesi bir başkan ve iki üyeden kurulu, toplu mahkemedir. Ankara, Adana, Bursa, Konya, İstanbul, İzmir gibi il merkezlerinde ayrı asliye ticaret mahkemeleri bulunmaktadır. Aynı yönlü olarak nedeniyle birden fazla asliye ticaret mahkemesi kurulmuş olan yerlerde bu asliye ticaret mahkemelerinin kendi aralarındaki ilişkinin nöbetçi asliye ticaret mahkemesi tarafından düzenlenir. İflas davası, takip konusu olan alacağın

²⁵ Ercan, smail; **İcra ve İflas Hukuku**, ikinci Sayfa Yayınları, 3. Baskı, İstanbul 2006, s. 326.

²⁶ Ulukapı; **a.g.e.**, s. 173.

²⁷ Ercan; **a.g.e.**, s. 327.

miktarı veya de eri ne olursa olsun, bu mahkemede açılır ve borçlunun iflasına bu mahkemece karar verilir. Ayrıca do rudan iflas hallerinin bulundu u durumlarda iflas süreci icra dairesinden de il, ticaret mahkemesinden ba lar.²⁸

Asliye ticaret mahkemesi bulunmayan yerlerde iflas davalarına asliye hukuk mahkemesi bakar. Aynı bir asliye ticaret mahkemesinin bulundu u yerlerde iflas davasının asliye hukuk mahkemesinde açılması durumunda i bölümü itirazı, bir ilk itiraz de ildir, her zaman ileri sürülebilir. Zira iflas iki tarafın arzusuna tabi bir i de ildir. (TTK m. 5/3)²⁹

Borçlunun i lem merkezinin bulundu u yer ticaret mahkemesi iflas davası bakımından yetkilidir. lem merkezi mahkemesinin yetkisi, icra dairesinin yetkisinden farklı olarak kamu düzenine ili kin ve kesindir. Bu bakımdan ticaret mahkemesi hakkında yetki sözleşmesi yapılamaz, mahkeme yetkili olup olmadığını kendili inden gözetir. Yetki itirazı her zaman ileri sürülebilir (K m. 154).³⁰

Ticaret mahkemelerinin temel görevlerini a a ıdaki gibi sıralayabiliriz.³¹

- 1- iflas davasına bakmak ve iflas kararı vermek,
- 2- iflas ödeme emrine karşı borçlunun yapmış oldu u itirazları incelemek ve karara ba lamak (Ödeme emrine karşı yapılan itirazların kaldırılması istemlerinin icra mahkemesinde de il de ticaret mahkemesinde iflas davası ile birlikte incelenece i önemli bir ayrıntıdır.),
- 3- Kambiyo senetlerine özgü iflas yolunda iflas ödeme emrine karşı yapılan ikayetleri incelemek,
- 4- iflasın kaldırılmasına karar vermek,
- 5- iflasın kapanmasına karar vermek,
- 6- Sıra cetveli itiraz davasına bakmak,
- 7- Konkordatonun onaylanmasına veya reddine karar vermek,
- 8- Konkordatonun onaylanmasına ya da tamamen feshi i lemlerini incelemek ve karar vermek,
- 9- iflas içi konkordatoda konkordato teklifinin onaylanması yada reddi hakkında karar vermek,

²⁸ Ulukapı; **a.g.e.**, s. 177.

²⁹ Ercan; **a.g.e.**, s. 328.

³⁰ Ercan; **a.g.e.**, s. 328.

³¹ Ercan; **a.g.e.**, s. 328.

10-Taksiratlı müflisin ya da adi müflisin yaptığı itibarın yerine gelmesi istemlerini incelemek ve karar vermek.

4.7.2.2.1.3. İflas Dairesi

İflas dairesi resmi bir iflas organıdır. Her asliye mahkemesinin yargı çevresinde (yani her ilçede) yeteri kadar iflas dairesi bulunur (K. m. 2/1). Buna göre her ilçede en az bir iflas dairesi vardır. İflas dairesinin başında iflas müdürü bulunur. Emrinde yeteri kadar yardımcı ve katipler yer alır.

İflas dairesi, ticaret mahkemesince iflasın açılmasına karar verilmesinden sonra görev alır (K. m. 166). Bu durumun istisnası vardır; iflas davası devam ederken, ticaret mahkemesi muhafaza tedbirlerinin alınmasına ve defter tutulmasına karar verirse, bu muhafaza tedbirlerini almak ve defter tutmak görevi de iflas dairesinindir. (K. m. 159, 161-163)

İcra ve iflas daireleri birleştirilebilir (K. m. 2). Bu hükme dayanarak Ankara, İstanbul ve İzmir gibi büyük şehirler dışındaki yerlerde genellikle icra ve iflas daireleri birleştirilmiştir. Bu yerlerde icra dairesi aynı zamanda iflas dairesi olarak görev yapar.³² İcra dairesi bulunmayan yerlerde mahkeme yazı işleri müdürü iflas müdürü görevini yapar. İflas dairesini görevlerini şöyle özetleyebiliriz;³³

- İflasın açıldığını gereken yerlere bildirmek ve ilan etmek,
- Müflisin mallarının defterini tutmak, muhafaza tedbirlerini almak,
- Adi tasfiyede alacaklıları (birinci) toplantıya çağırmak ve toplantıya başkanlık etmek,
- İflas dairesinin tasfiyeye ilişkin işlemlerini denetlemek,
- Birinci alacaklılar toplantısı (çoğunluk olmaması nedeniyle) yapılamazsa, iflas idaresi gibi iflas masasını idare ve tasfiye etmek,
- Basit tasfiyeyi bizzat yapmak,
- İflas kapandıktan sonra tasfiyeden hariç kalmış bir mal bulunduğuna haber alınırsa, o mala el koyup satmak ve sonrada başka bir merasime gerek kalmaksızın bedelini eksik alan alacaklılara sıralarına göre dağıtmak,
- İflas kapandıktan sonra, üpheli bir hak söz konusu ise alacaklılara durumu ilan etmek ya da mektupla bildirmek.

³² Kuru, Baki; Görgün, Anal; **İcra ve İflas Hukuku Bilgisi**, Yetkin Yayınları, 2. Baskı, Ankara 2005, s. 204.

³³ Ercan; **a.g.e.**, s.329-330.

4.7.2.2.1.4. İcra Mahkemesi

İcra mahkemesi iflas davalarında asıl organdır. İcra mahkemesinin temel görevleri aşağıda özetlenmiştir;³⁴

- iflas dairesini denetlemek,
- iflas dairesinin yapmış olduğu işlemlere karşı itirazları incelemek. Bunun tek istisnası vardır; kambyo senetlerine mahsus iflas yolunda ödeme emrine itirazı incelemek iflas davasına bakan ticaret mahkemesinin görevidir (K. m.174). Ancak haciz ya da genel iflas yoluyla takipte, ödeme emrine karşı yapılan itirazları icra mahkemesi inceler.
- iflasta istihkak davalarına bakmak (K. m. 228),*
- iflas idaresi üyelerini seçmek,
- iflas idaresinin hesap pusulalarını onaylamak (K. m. 223/2),
- Konkordato mühleti vermek ve komiser tayin etmek (K. m. 286-287),
- Hakkında aciz belgesi çıkartılan müflis hakkında yeni mal edinmesi nedeniyle yeniden takip yapılırsa müflisin ödeme emrine yeni mal iktisap ettiği yolunda yaptığı itirazı genel hükümlere göre sonuçlandırmak (K. m. 251/2),
- Paralar dağıtıldıktan sonra iflasın idaresinde hata ve eksik görürse iflas idaresinin bu yönde vereceği bildirim almak (K. m. 254/2),
- Konkordatonun kabulü için gereken çoğunluğun hesabında geciktirici (taliki) koşulları (arta), belirsiz bir vadeye bağlı alacaklarla çekimeli (nizalı) alacakların hesaba katılıp katılmamasına ve ne oranda katılacağına karar vermek (K. m.297/4),*
- Olağan üstü durumlarda mühlet işlemlerini karara bağlamak ve bu konuda yasayla verilen diğer görevleri yapmak.

4.7.2.2.1.5. Yargıtay 12. ve 19. Hukuk Daireleri

İcra mahkemelerinin ve ticaret mahkemelerinin iflas ve konkordatoya ilişkin temyiz (ve karar düzeltme) incelemesi 12. ve 19. Hukuk Dairelerinin gözetimine girmektedir (YK. m. 14).

4.7.2.2.1.6. Savcılar ve Adalet Müfettişleri

³⁴ Ercan; **a.g.e.**, s.330-331.

* iflasta istihkak iddia edilen mal üçüncü kişinin elindeyse istihkak davasına genel mahkemeler bakar.

* Ancak bu iddialar hakkında ileride mahkemece verilecek hükümler saklıdır

Savcılar ve adalet müfettişleri şikâyet üzerine ya da düzenli olarak iflas dairelerinin denetlenmesi dolayısıyla iflas idarelerinin kanuna uygun bir şekilde çalışmasını sağlar.

4.7.2.2.1.7. Bölge Adliye Mahkemeleri

Bölge adliye mahkemeleri icra ve ticaret mahkemelerince verilen ve kesin olmayan hüküm ve kararlara karşı yapılacak başvuruları (istinaf başvurularını) inceleyip karara bağlamakla görevlidir (5265 sayılı K. m.33)

4.7.2.2.2. Özel İflas Organları

İflas masasının idaresini ve tasfiyesini yapan ancak resmi sıfatı olmayan organlara iflasın özel organları denir.

4.7.2.2.2.1. Birinci Alacaklılar Toplantısı

Alacaklıların, adi tasfiye ilanında belirtilen yer, gün ve saatte toplanmasına birinci alacaklılar toplantısı denir.

Toplantının yapılabilmesi için belirli toplantı ve karar yeter sayıları ve oranları öngörülmüştür (K. m. 221/2-3). Kanuna göre kendileri veya mümessilleri bulunan alacaklıların, bilinen alacaklar tutarının en az dörtte birini temsil etmesi durumunda toplantı yeter sayısı olur. Toplantıda bulunanların beşten az olması halinde ise bunların, alacak tutarının yarısına sahip olması gerekir. Kararlar alacak tutarı çoğunlukla ile alınır. Birinci alacaklılar toplantısına iflas müdürü veya yardımcısı başkanlık eder (K. m. 221/1).

Birinci alacaklılar toplantısının yapılamaması halinde durum tutanakla kayıt altına alınır. Bu durumda iflas dairesi ikinci alacaklılar toplantısına kadar iflas idaresinin görevlerini yapar (K. m. 222).

Müflis konkordato teklif ederse birinci alacaklılar toplantısı tasfiyeyi tatil edebilir (K. m. 224/2).

İcra mahkemesine, birinci alacaklılar toplantısının kararlarına karşı her alacaklı yedi gün içinde şikâyet yoluyla başvurabilir. Mahkeme gerektiğinde şikâyet edeni ve dinlenmesini isteyen alacaklıları da dinledikten ve iflas dairesinin görüşlerini aldıktan sonra kısa bir zamanda kararını verir (K. m. 225).

Birinci alacaklılar toplantısının görevleri unlardır;³⁵

- flâs tasfiyesi için acele karar vermek,
- flâs idaresine üye adaylarını seçmek,
- Ticari işletmenin devamı hakkında karar vermek.

Birinci alacaklılar toplantısı müflisin sanat ve ticaretinin devamı, imalathaneleriyle malazalarının, perakende satış yerlerinin açılması, muallak davalar ve pazarlıkla satışları hakkında acele karar verebilir (K.m. 224/1).

4.7.2.2.2.2. flâs Bürosu

Birinci alacaklılar toplantısına başkanlık eden iflas müdürü ile alacaklı oldukları tercihen ellerindeki noter veya ipotek senedi gibi resmi senetle ya da K'nın 68. ve 150. maddelerinde belirtilen belgelerle sabit olan kişilerden bir veya iki alacaklı ya da temsilcilerinin oluşturduğu özel iflas organıdır.

4.7.2.2.2.3. flâs dairesi

Birinci alacaklılar toplantısı tarafından gösterilen adaylar arasından icra mahkemesince seçilen üç kişiden oluşan ve iflas masasının kanuni temsilcisi olan özel iflas organıdır.

flâs idaresi birinci alacaklılar toplantısında gösterilen altı aday arasından icra mahkemesince seçilen üç kişiden oluşur. flâs idaresinin alacaklılardan oluşması şart değildir (K. m. 223/1). icra mahkemesi, iflas idaresi üzerinde gözetim yetkisine sahiptir. Gerektiğinde icra mahkemesi iflas idaresini oluşturulanların görevine son verebilir. icra mahkemesi, görevine son verilen veya çekilen (istifa eden) yerine önceki adaylar arasından K'nın 223 üncü maddesindeki esaslar dairesinde yenisini seçer.³⁶

4.7.2.2.2.4. İkinci Alacaklılar Toplantısı

İkinci alacaklılar toplantısında tasfiyeyle ilgili bütün kararlar alınır. flâs idaresi, alacakları inceler ve tespit yapar, daha sonra ikinci alacaklılar toplantısı için davet yapılır.

³⁵ Ercan; **a.g.e.**, s.333.

³⁶ Ercan; **a.g.e.**, s.334.

4.7.2.3. flas Sebebi

cra ve flâs Kanununda iflâs sebebinin ne oldu u, açıkça belirtilmemekle birlikte Kanun incelendi inde, genel iflâs sebebinin, borçlunun muaccel (vadesi gelmi) bir para borcunu ödememesi oldu unu görüyoruz. Burada önemli olan bir husus borçlunun malî durumunun iyi olmasının iflâsa karar verilmesine engel olmadığıdır. Malî durumu iyi de olsa iflâsa tâbi bir borçlu, vadesi gelmi borcunu ödememi ve iflâs takibi sırasında da borcunu ödememi ise, ticaret mahkemesi iflâsına karar verecektir. Buna göre, bir borçlu, alacaklısının iflâs yolu ile takip etti i para borcunu, iflâs ödeme emrine ra men, süresinde ödemezse, alacaklının iflâs davası açması üzerine de, borçlu hâlâ borcunu ödemiorsa, mahkeme borçlunun iflâsına karar verir. Böyle bir durumda iflâs kararı verilmesinde borçlunun ekonomik durumunun iyi veya kötü olmasının hiçbir önemi yoktur, takip konusu para borcunun ödenmemesi, iflâs için yeterlidir.³⁷

4.7.2.4. flas Yolları

flâs yolu, iflâsa tâbi bir kimsenin iflâs ettirilmesi için izlenen yola denir. Türk hukukuna göre iflâs yollarını takiplî iflâs yolu ve takipsiz iflâs yolu olarak ikiye ayırabiliriz.³⁸

Takipli iflâs ile takipsiz iflas arasında süreçte icra dairesinin ve depo kararının bulunup bulunmamasına göre iki temel noktada farklılık gösterir:

1- Takipli iflas yolunda, alacaklı önce icra dairesine ba vurarak borçlusuna kar ı bir iflâs takibi yapar. Takip talebini alan icra dairesi, borçluya iflâs ödeme emri gönderir. Borçlu süresi içinde borcunu ödemezse, alacaklı ticaret mahkemesine ba - vurarak iflâs davası açar. Alacaklı, icra dairesinde iflâs takibi yaptıktan sonra iflâs davası açtı ı için, bu iflâs yoluna takipli iflâs yolu denir. Buna kar ılıklı takipsiz iflas yolunda borçluya kar ı iflas takibi yapılmadan ticaret mahkemesine ba vurulur ve iflâs davası açılır.

2- Takipli iflâsta ticaret mahkemesi iflâs kararı vermeden önce borçluya depo karar verir. Bunun üzerine borçlu borcunu öderse iflâstan kurtulur, ödemezse iflâsına karar verilir. Takipsiz iflâsta ise, ticaret mahkemesi iflâs sebeplerinden birisinin gerçekleşti ini tespit ederse depo kararı vermeksizin borçlunun iflâsına karar verir.

³⁷ Tercan, Erdal; Tercan, Süheyla; **cra ve flas Hukuku, Gazi Kitapevi**, Ankara 2006, s. 177.

³⁸ Mu ul, Timuçin; **cra ve flas Hukuku Bilgisi**; Legal Yayıncılık, 2. Baskı, stanbul 2005, s. 499.

Takipli iflâs yolu da kendi içinde genel iflâs yolu ve kambiyo senetlerine mahsus iflâs yolu olmak üzere ikiye ayrılabilir.

Takipsiz iflâsta Kanun belirtilen hallerde borçluya karşı takip yapmanın bir faydasının olmadığını farazi olarak kabul etmiştir. Bu hallerde, daha önce takip yapmaya gerek kalmadan iflâs davası açılabilirinden, bu yola da, takipsiz iflâs yolu veya doğrudan doğruya iflâs yolu adı verilir. Doğrudan doğruya iflâs yolu da, alacaklının talebi üzerine ve borçlunun talebi üzerine doğrudan doğruya iflâs olarak ikiye ayrılmaktadır.

4.7.2.4.1. Takipli iflas

4.7.2.4.1.1. Genel iflâs Yolu

Genel iflâs yolu, alacaklının elinde bir belge olmasa dahi borçluya karşı iflâs takibini başlatmasının mümkün olduğu, genel haciz yolunun iflâs hukukundaki karşılığıdır. iflas yolu ile takip yapmak isteyen alacaklının alacağı kambiyo senedine bağlı değilse, genel iflas yoluna başvurabilir.³⁹

4.7.2.4.1.1.1. iflâs Takip Talebi ve Ödeme Emri

Alacaklı, takip talebinde açıkça iflâs yoluyla takip yapmak istediğini belirterek icra dairesine başvurmalıdır (K. m.58).

iflas takibinde icra dairesinin yetkisi, kamu düzenine ilişkin olmadığını gibi, kesin değildir. Alacaklı yetkisiz icra dairesine başvurursa, borçlu bunu ödeme emrine karşı itiraz yolu ile ileri sürer.

iflâs takip talebini alan icra müdürü, borçluya bir iflâs ödeme emri gönderir, iflâs ödeme emrinde şu hususlar belirtilir (K. m. 155):

- Takip talebindeki kayıtlar,
- Borcun ve takip giderlerinin yedi gün içinde ödenmesi,
- Borçlunun borcu olmadığını veya kendisinin iflâsa tâbi kişilerden bulunmadığını ilişkin itirazı varsa, bunu yedi gün içinde bir dilekçe ile icra dairesine bildirmesi gerektiği,

³⁹ Tercan; Tercan; a.g.e., s. 179.

- Borçlunun konkordato teklif edebilece i,
- Borç yedi gün içinde ödenmedi i takdirde, alacaklının ticaret mahkemesinde iflâs davası açarak, borçlunun iflâsına karar verilmesini isteyebilece i ihtarı.

Borçlu icra dairesine ba vurarak, ödeme emrinin kendisine tebli inden itibaren yedi gün içinde borcunu öderse takip sona erer.

Borçlu bu süre içinde ödeme emrine itiraz etmezse, ödeme emri kesinle ir. Borçlu belirtilen yedi günlük süre içinde, ödeme emrine itiraz edebilir. Ödeme emrine itiraz mutlaka bir dilekçe ile yapılmalıdır (K. m. 155). tiraz borca veya imzaya olabilir. Borçlu kendisinin iflasa tabi olmadığını (kendisine kar ı iflas yoluyla takip yapılamayaca ını) ödeme emrine itiraz yolu ile ileri sürmelidir. Borçlu itiraz sebepleri ile ba lı de ildir, Ticaret Mahkemesi önünde her türlü itirazını ileri sürebilir. Borçlunun sadece itiraz etti ini bildirmesi yeterlidir. Borçlunun ödeme emrine itiraz etmesi ile iflâs takibi durur; alacaklı, borçlunun itirazının kaldırılmasını ve aynı zamanda borçlunun iflâsına karar verilmesini bir dilekçe ile Ticaret Mahkemesinden (K. m. 154) isteyebilir (K. m. 156).

Ödeme emrinin düzenlenmesinde ve borçluya gönderilmesinde hukuka aykırılık varsa, borçlu icra mahkemesinde ikâyet yoluna ba vurabilir (K. m. 16).

4.7.2.4.1.1.2. flâs Davası ve flâs Kararı

flâs yolu ile takipte, itirazın icra mahkemesinde kaldırılması söz konusu olamaz. Borçlu borcunu yedi günlük süre içinde ödememi se, ödeme emrine itiraz etse de, etmese de, alacaklının takibe devam edebilmesi için, mutlaka ticaret mahkemesinde iflâs davası açması gereklidir. Borçlu ödeme emrine itiraz etmi se, bu itirazlar iflâs davası açılması üzerine ticaret mahkemesi tarafından incelenip karara ba lanacaktır.

flâs davasında yetkili ticaret mahkemesi, borçlunun muamele merkezinin bulundu u yer ticaret mahkemesidir (K. m. 154). Bu mahkemenin yetkisi kesindir. Bunun için mahkeme yetkili olup olmadığını kendili inden gözetir, taraflar da yetki sözleşmesi ile bir ba ka mahkemeyi yetkili kılamazlar.

Alacaklı ödeme emrinin borçluya tebli i tarihinden itibaren bir yıl içinde iflâs davasını açmalıdır (K. m. 156). Bu süre hak dü ürücü bir süredir. Süre geçtikten sonra, o takibe dayanarak borçlu hakkında iflâs davası açılmaz; alacaklı hâlâ flâs istiyorsa, borçluya kar ı yeniden takip yapması gerekir.

flâs davası, takip alacaklısı tarafından, takip borçlusuna karşı açılır ve alacaklı, borçlunun iflâsına karar verilmesini ister.

Davacı alacaklı, ticaret mahkemesince iflâs kararı verilinceye kadar iflâs davasını geri alabilir. Davacı alacaklının, davasını geri alabilmesi için borçlunun (davalının) rızasının olması gerekir. Zira davanın geri alınması durumunda davacı aynı davayı tekrar açabilir. Ancak iflâs davasını geri alan alacaklı bir ay geçmedikçe bu davayı tekrar açamaz (m. 157). Davacı, iflâsa karar verildikten sonra iflâs davasından feragat edemez ve davayı geri alamaz (K. m. 165). Çünkü iflas karar verildikten sonra bu karar sadece takip yapan alacaklı için geçerli değildir; bu iflas kararı artık bütün alacaklılar için geçerlidir.

Mahkeme, öncelikle alacaklıların menfaatlerini korumak için gerekli gördüğü bütün muhafaza tedbirlerinin alınmasına karar verebilir (K. m. 159). Bu muhafaza tedbirleri, borçlunun mallarının defterinin tutulması K. (m. 161-163) ve defter tutmadığında diğer tedbirler olabilir (m. 159); Örneğin, borçlunun mal azalarının, depolarının mühürlenmesi, taahhütlerinin yediemine teslim edilmesi, taahhütlerin devredilmesini engellemek için tapu siciline tescil edilmesi vb.

flâs davası üzerine, ticaret mahkemesince yapılacak inceleme borçlunun ödeme emrine itiraz etmiş olup olmamasına göre farklı olur:

4.7.2.4.1.1.2.1. Borçlu Ödeme Emrine İtiraz Etmişse

Borçlu, ödeme emrine itiraz süresi olan yedi gün içinde itiraz etmişse, alacaklı iflâs davasında, borçlunun itirazının giderilmesini ve borçlunun iflâsına karar verilmesini ister (K. m. 156). Ticaret mahkemesi, önce borçlunun itirazlarını inceler. Borçlu ödeme emrine itirazında bildirdiği sebeplerle başarılı değildir. Alacaklı, genel hükümlere göre alacaklı olduğuunu, ispatladıktan sonra, borçlu da her türlü itirazını ispatlama imkânına sahiptir. Mahkeme, borçlunun borçlu olduğuunu, itirazının haksız olduğuunu kanısına varırsa, itirazın kaldırılmasına karar verir.

flâs takibi, borçlunun itirazının kaldırılması ile kesinleşir ve iflas davası ilân edilir. İlanından itibaren onbeş gün içinde diğer alacaklılar davaya müdahale veya itiraz edebilirler. Diğer alacaklılar iflâsı gerektiren bir durum bulunmadığını ileri sürerek, mahkemeden iflas davasının reddini isteyebilirler (K. m. 158/I). İlan üzerine davaya müdahale veya itiraz eden alacaklı bulunmazsa veya yapılan itirazlar yerinde görülmezse, ticaret mahkemesi borçluya bir depo karar verir. Bu kararla borçluya, yedi

gün içinde borcunu (faiz ve giderleriyle birlikte) ödemesi veya mahkeme veznesine depo etmesi emredilir, aksi takdirde iflâsına karar verileceği bildirilir. Borçlu verilen yedi günlük süre içinde borcunu faiz ve giderleriyle birlikte öderse, iflâs etmekten kurtulur, bu süre içinde borcunu ödemez veya mahkeme veznesine depo etmezse, mahkeme depo kararından sonraki ilk oturumda borçlunun iflâsına karar verir (K. m. 158/II). Mahkemenin iflâsa karar verebilmesi için ayrıca, alacaklının, iflâs kararına karşı kanun yollarına başvurulursa bunun gerektirdiği giderleri ve ilk alacaklılar toplantısına kadar yapılacak giderleri peşin olarak mahkeme veznesine ödemesi gereklidir (K. m. 160).

Borçlu hakkındaki iflâs, ticaret mahkemesinin iflâs kararı ile açılmı olur. flâs kararında, iflâsın açılma anı tarih, saat ve dakika olarak tespit edilir (K. m. 165). Çünkü iflas bu andan itibaren sonuçlarını doğuracaktır. flâs kararın, iflâsın açılma anından itibaren, sadece takip yapan alacaklı bakımından değil, borçlunun bütün alacaklıları bakımından hüküm ve sonuç doğurur. flâs kararının verilmesinden sonra alacaklının iflâs davasından feragat etmesi geçersizdir (K. m. 165/II). flâs kararının hüküm ve sonuç doğurması için, iflâs kararının kesinleşmesi veya taraflara tebliğ edilmesi gerekmez.

flâs dairesi, iflâs kararının verilmesinden sonra, iflâs kararını ilân eder ve tapu sicil memurluğuna, ticaret sicil memurluğuna ve kanunda sayılan diğer yerlere bildirir (166/II).

4.7.2.4.1.1.2.2. Borçlu Ödeme Emrine İtiraz Etmemesi

Borçlu ödeme emrine yedi gün içinde itiraz etmemi olabilir. Bu durumda alacaklı açtığı iflas davasında ticaret mahkemesine, borçlunun ödeme emrine itiraz etmediğini ve borcunu da ödemediğini bildirerek, borçlunun iflâsına karar verilmesini ister. Dilekçeye borçlunun ödeme emrine itiraz etmediğini gösteren, ödeme emri nüshası eklenir (K. m. 156).

İtiraz edilmemesi durumunda ticaret mahkemesi, borçlunun gerçekten borçlu olup olmadığını araştırmaz, artık itiraz edilmediği için, takip kesinleşmiştir. O nedenle mahkeme, sadece borçlunun borcunu ödeyip ödemediğini ve ödeme emrine itiraz etmediğini, yani takibin kesinleştiğini araştırmaz. Ticaret mahkemesi yaptığı incelemede borçlunun yedi gün içinde ödeme emrine itiraz etmediğini ve iflâs takibinin kesinleştiğini; aynı zamanda borcun ödenmediğini tespit ederse iflâs davasını ilân eder (K. m. 158/I). İlanından itibaren on beş gün içinde diğer alacaklılar, iflâs talebine itiraz

veya müdahale etmezlerse yahut etseler dahi haksız görülürse, mahkeme borçluya depo kararı verir. Borçlu depo kararı ile verilen yedi günlük süre içinde borcunu faiz ve giderleriyle birlikte öderse, iflâs etmekten kurtulur; yedi günlük süre içinde borcunu ödemez veya mahkeme veznesine depo etmezse, mahkeme depo kararından sonraki ilk oturumda borçlunun iflâsına karar verir (K. m. 158/II).

Borçlu, elinde olmayan nedenlerle süresinde itiraz edememi se, gecikmi itirazda (K. m. 65) bulunabilir. Ayrıca, borçlu, borçlu olmadığı bir parayı, depo kararı üzerine, cebri icra tehdidi altında ödediğini iddia ediyorsa, istirdat davası da (K. m. 72) açabilir.

4.7.2.4.1.1.2.3. flâs Kararının Temyizi

flâs davası üzerine ticaret mahkemesinin verdiği karara karşı temyiz yoluna gidilmesi mümkündür. flâs davası reddedilirse, bu karara karşı alacaklı; kabul edilirse, borçlu temyiz yoluna gidebilir (K. m. 164). Temyiz süresi on gündür, süre kararın taraflara tebliğinden itibaren işlemeye başlar.

flâs kararının temyiz edilmiş olması, iflâsın hüküm ve sonuçlarını doğurmasına engel olmaz. flâs dairesi, iflâs kararını ilân eder (K. m. 166), gerekli yerlere bildirir, tasfiye işlemi başlar. Ancak, iflâs kararı kesinlemedikçe, ikinci alacaklılar toplantısı yapılamaz ve masaya giren mallar satılamaz (K. m. 164).

4.7.2.4.2. *Kambiyo Senetlerine Mahsus flâs Yolu*

Kambiyo senetlerine mahsus iflâs yolu, kambiyo senetlerine mahsus haciz yolunun iflâs hukukundaki karşılığıdır. Alacaklı bir kambiyo senedine (çek, poliçe veya bono) bağlı olan alacaklı, borçlusu iflâsa tâbi ise, ona karşı, kambiyo senetlerine mahsus iflâs yoluna başvurabilir (K. m. 167).⁴⁰

Kambiyo senetlerine mahsus iflâs yolu da takipli iflâs yollarından birisidir. Bu yönüyle genel iflas yoluna benzer. Ancak iki takip yolu arasında bazı farklılıklar vardır.

4.7.2.4.2.1. flâs Takip Talebi ve Ödeme Emri

Alacaklı, genel iflâs yolunda olduğu gibi takip talebi ile icra dairesine başvurur. Ayrıca takip talebine, takibe konu olan kambiyo senedinin cinsi, tarihi ve numarası

⁴⁰ Ulukapı; a.g.e., s.203.

yazdır. Alacaklı, kambiyo senedinin aslını takip talebi ile birlikte icra dairesine (K. m. 154) vermek zorundadır (K. m. 167/II).

Takip talebinden sonra icra müdürü, dayanılan senedin kambiyo senedi olup olmadığını, senedin vadesinin gelip gelmediğini incelemek zorundadır. İcra müdürü, yaptığı inceleme sonunda bu şartların gerçekleştiğini tespit ederse, borçluya hemen ödeme emri gönderir (K. m. 171); aksi takdirde, ödeme emri göndermemelidir, gönderirse, borçlu ikâyet yoluna başvurabilir.

4.7.2.4.2.2. Ödeme Emrinde Bulunan Kayıtlar

- Takip talebindeki kayıtlar (ayrıca kambiyo senedinin cinsi, tarihi ve numarası),
- Borcun ve takip giderlerinin beş gün içinde ödenmesi,
- Kambiyo senedine ve borca ilişkin her türlü itiraz ve ikâyetlerin diğer tarafta tebliğ edilecek nüshadan bir fazla dilekçe ile beş gün içinde icra dairesine bildirilmesi,
- Beş gün içinde borç ödenmediği, itiraz ve ikâyet edilmediği takdirde, alacaklının ticaret mahkemesinde iflâs davası açabileceği, itiraz ve ikâyet edildiği takdirde alacaktan itiraz ve ikâyetin kaldırılmasını ve açacağı iflas davası ile iflâs kararının verilmesini ticaret mahkemesinden isteyebileceği ihtar.

4.7.2.4.2.3. Ödeme Emrine İtiraz ve İkâyet

Borçlu, ödeme emrinin kendisine tebliğ edilmesinden itibaren beş gün içinde itiraz edebilir. Ödeme emrine itiraz, diğer tarafta tebliğ edilecek nüshadan bir fazla sayıda dilekçe ile icra dairesine yapılır. İtiraz dilekçesinin bir nüshası derhal alacaklıya tebliğ edilir. Borçlu itiraz dilekçesinde sebep bildirmek zorunda değildir, iflâs davasında, bildirdiği itiraz sebepleri ile beraberdir. Genel hükümler çerçevesinde her türlü itiraz ticaret mahkemesinde ileri sürülebilir.

Ödeme emrinin düzenlenmesinde ve gönderilmesinde hukuka aykırılık varsa, örneğin, senedin vadesinin gelmediği, kambiyo senedi niteliği taşımadığı gibi, ödeme emrine karşı ikâyet yoluna başvurulabilir. Kambiyo senetlerine mahsus iflâs yolunda ikâyet de beş gün içinde diğer tarafta tebliğ edilecek nüshadan bir fazla sayıda, dilekçe

ile icra dairesine yapılır. ikâyet dilekçesinin bir nüshası yine alacaklıya tebli edilir. Burada ödeme emrine yapılan ikâyeti de, iflâs davası üzerine ticaret mahkemesi inceler (K. m. 174).

4.7.2.4.2.4. flâs Davası ve flâs Kararı

Borçlu, kendisine verilen be günlük süre içinde ödeme emrine itiraz veya ikâyette yahut hem itiraz hem ikâyette bulunmuşsa, alacaklı ticaret mahkemesinde iflâs davası açar ve borçlunun itirazının ve/veya ikâyetinin kaldırılmasını ve borçlunun iflâsına karar verilmesini ister. Bu durumda iflâs davası, genel iflâs yolundaki hükümlere göre incelenir ve karara bağlanır (K. m. 174, 176).

Süresinde borçlu, borcunu ödemez, ödeme emrine itiraz ve/veya ikâyette bulunmazsa, iflâs takibi kesinleşir. Bunun üzerine alacaklı, borçlunun itiraz ve ikâyet yoluna başvurmadığını gösteren ödeme emri nüshası ile birlikte ticaret mahkemesinden, iflâs davası açarak borçlunun iflâsına karar verilmesini ister. Bu durumda, ticaret mahkemesi ekli bir inceleme yapar, genel iflâs yolu ile takipte ödeme emrine itiraz edilmemesinde olduğu şekilde hareket edilir.

flâs davasının açılma süresi (K. m. 156), muhafaza tedbirleri ve defter tutulması (K. m. 159-163), iflâs kararının temyizi (m. 164), iflâs kararına (K. m. 160, 165) ve iflâs kararının tebli ve ilânı (K. m. 166) konularında genel iflâs yolundaki hükümler uygulanır (K. m. 176).

4.7.2.4.3. Takipsiz (Do rudan Do ruya) flâs

Do rudan do ruya iflâs yolunda, borçluya karşı icra dairesi aracılığı ile iflâs takibi yapılmadan ve bir ödeme emri gönderilmeden do ruca ticaret mahkemesinde iflâs davası açılabilir. Kanunda sayılan bazı durumlarda borçluya karşı iflâs takibi yapılmasının bir faydasının olmayacağı kabul edilmiş ve bu durumlarda do rudan ticaret mahkemesine başvurulup iflâs davası açma imkânı verilmiştir. Bundan dolayı bu yola takipsiz veya do rudan do ruya iflâs yolu denilmektedir.⁴¹

Hangi hallerde do rudan do ruya iflâs yoluna başvurulabileceği Kanunda ayrıca belirtilmiştir (K. m. 177). Ancak Kanunda belirtilen bu hallerde do rudan do ruya iflâs yoluna başvurulabilir.

⁴¹ Kuru, Baki; Arslan, Ramazan; Yılmaz, Ejder; **İcra ve İflas Hukuku Bilgisi Ders Kitabı** Yetkin Yayınları, 20. Baskı, Ankara 2006, s. 541

Do rudan do ruya iflâs yolu, alacaklının talebi üzerine ve borçlunun kendi talebi üzerine do rudan do ruya iflâs olmak üzere, iki kısımda incelenebilir.

4.7.2.4.3.1. Alacaklının Talebi ile Do rudan Do ruya flâs

Borçluya karşı, icra dairesi aracılığı ile iflâs takibi yapıp, borçluya ödeme emri gönderildiğinde, alacaklının alacağını elde etmesinin tehlikeye gireceği veya borçlunun iflâs ödeme emrine rağmen borcunu ödemeyeceği tahmin edilen hallerde, önceden iflâs takibi yapılmasının bir yararının olmayacağı kabul edilmiş, alacaklının do rudan ticaret mahkemesinde iflâs davası açabilmesi kabul edilmiştir.

Alacaklının talebi ile do rudan do ruya iflâs halleri K' da (K. m. 177) ve diğer özel kanunlarda belirtilmiştir. Buna göre do rudan do ruya iflâs halleri şu şekilde sayılabilir:

1. Borçlunun yerleşim yerinin belli olmaması: Borçlunun, yerleşim yeri (ikametgâhı) veya sürekli oturduğu (sakin olduğu) yer belli değilse, borçlunun do rudan do ruya iflâsı istenebilir. Bu flâs nedeni, niteliği gereği gerçek kişiler için geçerlidir.
2. Borçlunun taahhütlerinden kurtulmak amacıyla kaçması: Borçlunun, alacaklıların takibinden kurtulmak, borçlarını ödememek amacıyla, evini, iş yerini kapatarak ortadan kaybolması halidir.
3. Borçlunun alacaklılarına karşı hileli işlemlerde bulunması veya bunlara tevbi etmesi: Borçlu, borçlarını ödememek, böylece alacaklılara zarar vermek amacıyla, malvarlığını azaltıcı veya yetersiz olarak daha az göstermeye yarayan işlemlerde bulunabilir veya bunlara tevbi edebilir. Örneğin, mallarını yakınlarına muvazaalı işlemlerle devredebilir veya muhasebe hileleri ile malvarlığını daha az gösterebilir ya da bunlara tevbi edebilir.
4. Borçlunun haciz yolu ile yapılan takip sırasında mallarını saklaması (m.177/b.I). Borçlu, kendisine karşı yapılan takip nedeniyle mal beyanında bulunması gerekmesine rağmen (K. m. 75) bulunmaması, gerçeğe aykırı ya da eksik beyanda bulunması, haciz sırasında mallarını icra müdürüne göstermeyerek gizlemesi, do rudan do ruya iflâsı istenebilir.
5. Borçlunun ödemelerini tatil etmesi olması: Borçlu, vadesi gelmiş ve çekti mesiz borçlarını dahi ödeyemiyorsa ve bu durum, geçici olmayıp,

süreklilik arz ediyorsa, bu" takdirde borçlunun ödemelerini tatil etti inden söz edilebilir.

6. Borçluya verilen konkordato mühleti kaldırılırsa, konkordato tasdik olunmazsa veya konkordato tamamen feshedilirse (K. m.177). Borçluya verilen konkordato mühletinin kaldırılması veya konkordatonun ticaret mahkemesince tasdik olunmaması yahut tasdik edilip yürürlü e giren konkordatonun bir alacaklının talebi üzerine tamamen feshi halinde, alacaklılardan birinin (on gün içinde) talebi üzerine borçlunun do rudan do ruya iflâsına karar verilir. Aynı durum, malvarlı mın terki suretiyle konkordatoda da geçerlidir.
7. Sermaye irketleri ve kooperatiflerin uzla ma yoluyla yeniden yapılandırılmasında da, proje tamamen feshedilirse ve projeden do an yükümlülüklerin yerine getirilmemesi durumunda borçlunun do rudan do ruya iflâsına karar verilebilir.
8. Borçluya kar ı ilamlı icra takibi ba latılmı ve icra emri gönderilmi , buna ra men borç ödenmemi se: flâsa tâbi bir borçlu, ilâma ba lı bir para (veya teminat) alaca ı, kendisinden icra emri gönderilerek istendi i halde, yedi gün içinde bunu ödemezse alacaklı, böyle bir borçlunun do rudan do ruya iflâsını isteyebilir.
9. Sermaye irketleri veya kooperatiflerin pasiflerinin aktiflerinden fazla olması (K. m. 179): Sermaye irketleri (anonim ve limitet irketler) ile kooperatiflerin aktif mal yarlı ı, borçlarını kar ilamaya yetmiyorsa, bir alacaklı böyle bir irketin veya kooperatifin do rudan do ruya iflâsını isteyebilir. Bu durum, sadece sermaye irketleri ve kooperatifler için geçerlidir, ahıs irketleri (kolektif ve komandit irketler) için geçerli de-ildir.

Yukarıda belirtilen nedenlerden birinin gerçekleşmesi halinde, alacaklı, borçlusu hakkında önceden bir iflâs takibi yapıp, borçluya ödeme emri göndertmeden, do ruca, borçlunun muamele merkezinin bulundu u yer ticaret mahkemesinde iflâs davası açar. flâs davasında, alacaklı, alacaklı oldu unu ve dayandı ı do rudan do ruya iflâs nedenini ispat etmelidir.

Ticaret mahkemesi, alacaklının alacaklı oldu unu ve dayanılan do rudan do ruya iflâs sebeplerinden birinin bulundu unu tespit ederse, borçluya ayrıca bir depo

kararı vermeden do rudan iflâsına karar verir. Bu özellik, dı ında genel iflâs yoluna ili kin hükümler burada da geçerlidir (K. m. 181).

4.7.2.4.3.2. Borçlunun Talebi île Do rudan Do ruya flâs

flâsa tabî bir borçlu, aciz haline dü tü ünü, yani borçlarını ödeyemeyecek duruma dü tü ünü belirterek, yetkili ticaret mahkemesinden kendi flâsını isteyebilir.

Gerçek ki i borçlular gibi, tüzel ki i borçlular da kendi iflâsını isteyebilir. Borçlunun, kendi iflâsını istemesini, iflâs istemenin zorunlu oldu u ve ihtiyari oldu u haller olmak üzere ikiye ayırmak gerekir.

4.7.2.4.3.2.1. Borçlunun htiyari flâs Talebi

Borçlunun kendi iflâsını istemesi, a a ıda m.178/III'de belirtilen durum dı ında ihtiyaridir, yani borçlunun iste ine ba lıdır. flâsa tâbi bir borçlu, aciz halinde bulundu unu, yani borçlarını ödeyemeyecek hale dü tü ünü bildirerek, yetkili ticaret mahkemesinden kendi iflâsını isteyebilir. Borçlu bu halde, bütün aktif ve pasifi ile alacaklılarının isim ve adreslerini gösteren mal beyanını iflâs talebine eklemek zorundadır, bu belge mahkemeye ibraz edilmedikçe iflâsa karar verilemez (K. m. 178/I).

flâs talebi ilân edilir. Alacaklılar, iflâs talebinin ilânından itibaren on be gün içinde davaya müdahale veya itiraz ederek, borçlunun iflâs talebini, hakkındaki takipleri ertelemek ve borçlarını ödemeyi geciktirmek için yaptı mını ileri sürerek mahkemeden talebin reddini isteyebilirler (K. m. 178/II).

Mahkeme, borçlunun malvarlı ı ile ilgili bilirki i incelemesi yaptırır. Bilirki i, borçlunun mahkemeye verdi i mal beyanına göre gerçekten aciz halinde bulunup bulunmadı mını tespit ederek bir rapor hazırlar. Mahkeme, iflâs talebine itirazı olanların itirazları ile bilirki inin raporunu de erlendirerek borçlunun talebinin kabulüne veya reddine karar verir.

4.7.2.4.3.2.1. Borçlunun Zorunlu flâs Talebi

flâsa tâbi borçlu aleyhine, haciz yolu ile takip yapılmı ve bu takip sonunda yapılan haciz borçlunun mal varlı mının yansının elinden çıkmasına sebep olmu ,

borçlunun kalan malvarlı ı muaccel (vadesi gelmi) ve bir yıl içinde vadesi gelecek borçlarını ödemeye yetmiyorsa, borçlu iflâsını istemek zorundadır.

Borçlu K. m.178/III 'de belirtilen durum gerçekleşme sen, kendi iflâsını stemezse ve bir yıl içinde de (alacaklılardan birinin takibi sonunda) iflâs edecek olursa, taksirattı (kusurlu) müflis sayılır ve cezalandırılır (K. m.310; TCK m. 162).

Borçlu belirtilen durumun gerçekleşme ti i kanaatinde ise, ticaret mahkemesine ba vurarak kendi iflâsını ister. Borçlu, aktif ve pasifi ile malvarlı ı durumunu gösteren bir bilançoyu talebine eklemelidir. Ticaret mahkemesi, borçlunun gerçekten söz konusu duruma dü üp dü medi ini ara tırır, bunun için bilirki iye de ba vurabilir. Borçlu belirtilen duruma dü mü se, iflâsına karar verilir; dü memi se, iflâs talebi reddedilir. Ancak böyle bir durumda dahi borçlunun ihtiyari iflâs talebinde bulunması mümkündür.

4.7.2.4.4. Sermaye irketlerinin Do rudan Do ruya flası ve flâs Kararının Ertelenmesi

4.7.2.4.4.1. Sermaye irketlerinin Do rudan Do ruya flası

Do rudan do ruya iflas halleri sermaye irketleri için de geçerlidir. Ancak Kanunda sermaye irketleri bakımından özel bir do rudan do ruya iflas sebebi kabul edilmi tir. Buna göre, irketin pasifi (borçları), aktifinden (mevcut ve alacaklarından) fazla ise bu durum sermaye irketleri için do rudan do ruya iflas sebebidir (K. m. 179).⁴²

irketi temsil eden organlar, yetkili ticaret mahkemesine ba vurarak, irketin pasifinin aktifinden fazla oldu unu bildirir. Buna irket bilançosu da eklenir. Ticaret mahkemesi, verilen bilançodan irketin aktifini ve pasifini inceler veya bilirki iye inceletir, gerçekten pasifin aktifinden fazla oldu u kanısına varırsa irketin iflâsına karar verir. Ticaret mahkemesi, incelemesini basit yargılama usulüne göre ve duru masız olarak yapar.

4.7.2.4.4.2. flas Kararının Ertelenmesi

⁴² Tercan; Tercan; a.g.e., s. 192.

Sermaye irketinin veya kooperatifin pasifinin aktifinden fazla olması halinde, irket veya kooperatifi idare ve temsil ile görevlendirilmi kimselerin veya alacaklılardan birinin, durumu ticaret mahkemesine bildirip irketin veya kooperatifin iflâsını istemeleri mümkündür. Bununla birlikte, irket yöneticileri veya alacaklılardan biri, irket veya kooperatifin malî durumunun iyile tirilmesinin mümkün oldu una dair bir iyile tirme projesini mahkemeye sunarak, iflâsın ertelenmesini (K. m. 179) isteyebilir. Mahkeme projeyi ciddi ve inandırıcı bulursa, iflâsın ertelenmesine karar verir. yile tirme projesinin ciddi ve inandırıcı oldu unu gösteren bilgi ve belgelerin de mahkemeye sunulması zorunludur. Mahkeme gerekli görürse, idare ve temsille görevlendirilmi kimseleri ve alacaklıları dinleyebilir. flâsın ertelenmesi talepleri öncelikle incelenmeli ve sonuçlandırılmalıdır.

flâsın ertelenmesi kararı ile birlikte, mahkeme irket veya kooperatifin malvarlı mın korunması için gerekli gördü ü tedbirleri alır ve bir kayyım atanmasına karar verir. flâsın ertelenmesi kararında kayyımın görev ve yetkileri ayrıntılı olarak gösterilir. Mahkeme, yönetim organının yetkilerini tümüyle elinden alıp kayyıma verebilece i gibi, yönetim organının karar ve i lemlerinin geçerlili ini kayyımın onayına ba lı kılabilir.

flâsın ertelenmesi kararı üzerine, borçlu aleyhine Amme Alacaklarının Tahsili Usulü Hakkında Kanuna göre yapılanlar dâhil olmak üzere, hiçbir takip yapılamaz ve önceden ba lamı olan takipler durur; bir takip i lemi ile kesilen zamana ımı ve hak dü ürücü süreler i lemez.

Erteleme sırasında ta mır, ta mız veya ticari i letme rehni ile güvence altına alınmı alacaklar için rehlin paraya çevrilmesi yolu ile takip yapılabilir veya karar öncesi ba lamı olan takiplere devam edilebilir. Ancak bu takip nedeniyle muhafaza tedbirleri alınamaz ve rehinli malın satı ı da yapılamaz. Bu durumda, erteleme süresince i leyecek olup mevcut rehinle kar ılanamayacak faizler için teminat gösterilmesi zorunludur (K. m. 179).

Mahkeme tarafından erteleme kararıyla birlikte verilen erteleme süresi en fazla bir yıldır. Bu süre kayyımın verece i rapor dikkate alınarak, mahkemece uygun görülecek sürede uzatılabilir; ancak uzatma sürelerinin toplamı dört yılı geçemez. Kayyım, mahkemenin belirleyece i sürelerde, faaliyetleri ve i letmenin durumu konusunda mahkemeye düzenli olarak rapor verir.

flâsın ertelenmesi talebinin reddi ya da erteleme süresi sonunda iyilemenin mümkün olmadığına tespiti üzerine mahkeme, irketin veya kooperatifin iflâsına karar verir. Mahkeme erteleme süresinin dolmasını beklemeden, kayyımın verdiği rapor çerçevesinde irketin veya kooperatifin malî durumunun iyileştirilmesinin mümkün olmadığına kanısına varırsa, erteleme kararını kaldırarak irketin veya kooperatifin iflâsına karar verebilir.

4.7.2.5. flâsın Hukukî Sonuçları

Ticaret Mahkemesi tarafından iflâs kararının verilmesiyle hem müflis bakımından hem de alacaklılar bakımından bir takım hukuki sonuçlar ortaya çıkar. flâsın açılmasıyla borçlunun ve alacaklıların hukuki durumlarında bir takım değişiklikler olur. Bu değişiklikler, borçlunun malvarlığının tasfiye edilip, alacaklılara mümkün olduğu kadar adil bir şekilde paylaşılmasını sağlamaya yönelik değişikliklerdir. Bu değişiklikler, genellikle K ve diğer kanunlarda (BK, TK, MK) öngörülmüştür. Ayrıca iflâsın, kamu (ceza) hukuku bakımından doğurduğu sonuçlar vardır.⁴³

4.7.2.5.1. flâsın Müflis Bakımından Hukuki Sonuçları

flâsın açılmasıyla, borçlu artık müflis sıfatını alır ve müflis sıfatı, iflâsın kapanmasıyla da sona ermez, bunun için müflisin itibarın iadesi yoluna başvurması gerekir.

flâsın açılmasıyla, müflisin haczedilebilen bütün malları nerede olursa olsun hukuken bir araya getirilir ve bir malvarlığı haline getirilir. Bu malvarlığı topluluğuna iflâs masası adı verilir. Böylece, müflisin haczi caiz bütün malları iflâs masasına girer (K. m. 184).

flâsın açılmasıyla müflisin, hak ve fiil ehliyetinde bir sınırlama olmaz. Ancak, müflisin, iflâs masasına giren mallar üzerindeki tasarruf yetkisi kısıtlanır. Bu yetki, masanın kanuni temsilcisi olan iflâs idaresi tarafından kullanılır.

4.7.2.5.1.1. flâs Masasına Girecek Mallar

flâs açılmasıyla, müflise ait olan ve haczedilebilen mallar, iflâs masasına girer (K. m. 184/I). Örneğin, müflisin taahhüt ve taahhüt masası malları, parası, altın, gümüş, hisse

⁴³ Ulukapı; a.g.e., s. 217.

senedi, bütün alacakları, mü terek ve i tirak halinde mülkiyet hisseleri, intifa hakkı, taksim edilmemi mirastaki hissesi vb. Bu malların hepsi hukuken iflâs masasına girer. Ancak iflas masasına giren bu mallar üzerinde ayrıca haciz i lemi yapılmasına gerek yoktur.

Müflisin, masaya girecek mal ve hakları haczi caiz olanlardır. Kısmen veya tamamen haczedilemeyen mal ve haklar iflâs masasına da girmez. Hacizde oldu u gibi yine sadece müflise ait olan mallar iflas masasına girer, üçüncü ki ilere ait mallar iflas masasına girmez.

flâsın açılmasından, iflâsın kapanmasına kadar müflisin eline geçen, yani müflisin iktisap etti i mallar da masaya girer (K. m. 184/I). Burada, iflâsın açılmasında sonra müflisin ki isel çalı masına dayanmayan, örne in, miras, piyango vb. yollarla elde etti i iktisapları masaya girer. Buna kar ılık, müflisin ki isel eme inin kar ılı ı olan iktisaplar, örne in müflise, çalı ması kar ılı ı ödenen ücret, masaya girmez. Buna ili kin kanunda bir düzenleme olmamasına ra men uygulamada ve doktrinde bu ekilde bir görü geli tirilmi tir.

Müflis borçlunun, üzerinde rehin (m.23) hakkı bulunan (mülkiyeti kendisine ait olup, ba kasına rehnetti i) malları da, rehin sahibi alacaklının rüçhan hakkı (K. m.206/I) saklı kalmak kaydıyla, iflâs masasına girer. Rehinli mallar, iflâs idaresi tarafından en yakın ve uygun zamanda paraya çevrilip muhafaza ve satı masrafları çıkarıldıktan sonra, rehin alacaklısının alaca ı ödenir (K. m. 185/I). Geriye bir ey artarsa, bu miktar iflâs masasına ait olur. Rehinli malın bedeli alaca ı tam kar ılamazsa, ödenmeyen kısmı alacaklı, di er alacaklar gibi iflâs masasına yazılır.

Rehin sahibi alacaklı isterse, rehinli malların en yakın ve münasip zamanda satılmasını beklemeden, iflâstan sonra masaya kar ı rehnin paraya çevrilmesi yolu ile takip yapabilir (K. m. 185/III; 193/III).

Borçlunun iflâsın açılmasından önce kesin olarak haczedilmi , fakat iflâs açıldı ı zaman henüz paraya çevrilmemi olan (K. m. 78) mal ve hakları da iflâs masasına girer (K. m. 186/I) ve iflâs tasfiyesine dâhil olur. Haciz koyduran alacaklının bu mallar üzerinde öncelik hakkı yoktur.

Hacizli mallar, iflâsın açılmasından önce paraya çevrilmi ise, elde edilen satı bedeli iflâs masasına girmez, haciz koyduran alacaklıya veya alacaklılara ödenir. Geriye artan bir miktar olursa, bu, iflâs masasına girer (K. 186/II).

Borçlunun, hacizden veya iflâstan önce yapmış olduğu bazı muvazaalı tasarruflar varsa, bunların iptali için alacaklılar dava açılabilir (m.277 vd.). iflâsın açılmasından sonra, iptal davasını açma hakkı, iflâs idaresine geçer.

4.7.2.5.1.2.2. iflâs Masasından Çıkarılabilecek Mal ve Haklar

İflâs masasına, mülkiyeti müflise ait olan mal ve haklar girer. Üçüncü kişiye ait bir mal, iflâs açıldıktan sonra çeşitli sebeplerle, iflâs masasına girme imkanı olabilir. Bu gibi mal ve hakların iflâs idaresi tarafından gerçek sahibine geri verilmesi gerekir. İflâs idaresi bu malı üçüncü kişiye vermek istemezse, üçüncü kişi iflâs masasına karşı istihkak davası açabilir (K. m. 228). İstihkak davası sırasında, Kanunun koyduğu K. m. 188-190'da masadan bazı mal ve hakların çıkarılabileceği için özel hükümler öngörmüştür. Burada, K. m.188-190'daki özel hükümler üzerinde durulacaktır..

İflâs açılmadan önce, müflise sadece bedelini tahsil etmek için verilen hamiline veya emre yazılı bir senet devretmiş olan kişi, senedini, iflâsın açılmasından sonra, iflâs masasından geri isteyebilir. Üçüncü kişi, senedi ilerideki bir ödemeye karşılık olarak müflise vermiş ise, aynı şekilde senedin kendisine verilmesini isteyebilir (m. 188).

Müflis, iflâs etmeden önce başkasına ait bir malı herhangi bir sebeple elinde bulunduruyor olabilir. Örneğin, üçüncü kişi malını müflise emanet vermiştir, müflis başkasına ait malı çalmıştır vb. Müflis, bu şekilde başkasına ait bir malı, kendi adına satmış, fakat satış bedelini alıcıdan henüz tahsil etmemiş olabilir. Bu satış bedelini isteme hakkı da kural olarak masaya girer. Ancak gerçekte, mal üçüncü kişiye ait olduğundan, o malın satış bedelinin de üçüncü kişiye ait olması gerekir. Bu nedenle, mal sahibi, masaya giren satış bedelini isteme hakkının kendisine devir ve temlik edilmesini isteyebilir. Bunun için, mal sahibinin, müflis tarafından söz konusu mal için yapılan masrafları, masaya ödemesi gerekir. Eğer alıcı, satış bedelini masaya ödemişse, mal sahibi bu paranın kendisine aynen ödenmesini isteyebilir (m. 189).

İflâs açılmadan önce müflise satılmış ve gönderildiği halde, müflisin eline geçmemiş ve bedeli de ödenmemiş olan bir mal, satıcı tarafından geri istenebilir (m. 190). Müflis, malın bedelinin bir kısmını iflâsın açılmasından önce ödemiş ise, satıcı ödenmiş olan kısmı masaya iade ederek malı masadan isteyebilir. Ancak iflâs masası, masanın yararına olacaktır diye düşünülürse, malın satış bedelini satıcıya ödeyerek malın masada kalmasını sağlayabilir. Buna masanın sözleşmeye girmesi denir.

4.7.2.5.1.3. flâsın Müflisin Tasarruf Yetkisine Etkisi

flâsın açılmasıyla, müflisin haczi caiz malları iflâs masasına girer. Müflisin, iflâs masasına giren mal ve hakları üzerindeki mülkiyet hakkı sona ermez; ancak onlar üzerindeki tasarruf yetkisi sınırlandırılmıştır. Bu malların mülkiyeti müflise ait olmakla birlikte, üzerinde tasarrufta bulunma yetkisi artık, masanın kanuni temsilcisi olan iflâs idaresine aittir. Müflisin masaya giren mallar üzerindeki tasarrufları, artık iflas masasına karşı geçersizdir, yine masaya giren mal ve haklara ilişkin davalar ve buna bağlı olarak müflisin taraf bulunduğu takipler de bu durumdan etkilenir. Buna göre;

1- Müflisin iflâs açıldıktan sonra, masaya ait mallar üzerindeki her türlü tasarrufu alacaklılara karşı hükümsüzdür. Buradaki tasarruf ile masanın mevcudunu azaltıcı nitelikte olan tasarrufların yapılabildiği anlaşılmaktadır. Örneğin, müflisin satış, trampa veya hibe yolu ile bir malini başkasına devretmesi, bir malı üzerinde rehin veya irtifak hakkı tesis etmesi, alacağını tahsil etmesi gibi. Burada geçersiz olan müflisin tasarrufları iflâs hükümleridir. Buna karşılık, müflis borçlandırıcı tasarruflar yapabilir, bunlar geçerlidir. Örneğin, masaya giren bir malı satabilir, ama tasarrufları iflâs hükmüyle olan o malı alıcıya devir ve teslim işlemi gerçekleştirilemez. Tasarrufların hükümsüzlüğü sadece masaya (alacaklılara) karşıdır, müflis ve kendisi ile işlem yapılan üçüncü kişiler, tasarrufların geçersizliğini ileri süremezler.

flâsta, iyi niyetli üçüncü kişilerin yaptığı tasarruflar (hacizdekinin aksine) masaya karşı geçerli değildir. flâsın ilânından sonra, müflisin masa malları üzerinde yapacağı bütün tasarruflar, masaya karşı mutlak olarak geçersizdir. Ancak, üçüncü kişilerin iyiniyeti yalnızca iflâsın açılması ile ilânı arasındaki dönemde, bu hallerde korunur (K. m. 191/II;192; 190/II):

- a. flâs açılmadan (K. m. 165) önce, müflis tarafından imzalanmış bir bono veya müflis üzerine keşide olunmuş bir poliçe, iflâsın ilânından önce (K. m. 166) vadesinde müflis tarafından ödenmiş olursa, iflâstan haberdar olmayan (MK m. 3) ve borçlunun ödemeyi reddetmesi halinde bir üçüncü kişiye rücu hakkını kullanabilecek durumda bulunan senet hamilinden, ödenen miktar geri alınamaz (K. m. 191/II).
- b. flâsın açılmasından sonra müflis hiçbir ödeme kabul edemez. Müflise ödeme yapan kişi müflisin alacaklılarına karşı ancak masaya giren para miktarında borcundan kurtulur. Bununla beraber, iflâsın ilânından önce

müflise ödemede bulunan kimse (borçlu), iflâstan haberi yoksa borcundan kurtulur (m. 192). flâs açılmadan önce, müflise satıldı ı ve gönderildi i halde, müflisin eline geçmemi olan mallar için, emtiayı temsil eden bir senet düzenlenmi ve müflis de, mallardan önce eline geçmi olan bu senede dayanarak iflâsın ilânından önce malları iyi niyetli üçüncü bir ki iye satmı veya rehnemi (TMK m.980) ise, mallar üçüncü ki iden geri alınamaz (m. 190/II).

2- flâsın açılması ile müflise kar ı ba lamı olan takipler durur ve iflâsın kesinle mesi ile bu takipler dü er. flâs tasfiyesi süresince müflise kar ı yeni takip yapılamaz (m. 193). Belirtmek gerekir ki, burada iflâsın açılması ile duran ve iflâs kararının kesinle mesi ile dü en takipler, müflisin borçlu olarak taraf bulundu u takiplerdir. Müflisin alacaklı olarak taraf bulundu u takipler, iflâsın açılması ile durmaz ve kesinle mesi ile dü mezler, iflâs idaresi, bu takiplere masa adına devam edebilir.

flâsın açılması ile duracak ve iflâs kararının kesinle mesi le dü ecek takipler unlardır:

- lamlı ve ilamsız haciz yolu ile takipler
- Kambiyo senetlerine mahsus haciz yolu ile takip
- Genel iflâs ve kambiyo senetlerine mahsus iflâs yolu ile takipler
- Teminat gösterilmesine ili kin takipler
- Amme alacakları ile ilgili takipler (6183 sayılı Kanuna göre)

Bu durumun istisnaları unlardır:

- Rehnin paraya çevrilmesi yolu ile yapılan takipler iflâsın açılması ile durmaz ve dü mez.
- flâs karar verilmesinden sonra da rehinli alacaklılar rehnin paraya çevrilmesi yolu ile takip yoluna ba vurabilirler.
- Ayrıca, masayı ilgilendirmeyen takipler, örne in çocuk teslimi gibi, takipler de iflâstan etkilenmezler. Bu takiplere devam edilebilir.

3- flâs masasına giren mal veya haklara ili kin olarak iflâstan önce açılmı olup, halen görülmekte olan, müflisin davacı veya davalı bulundu u hukuk davaları, bazı

istisnalar dı ında iflâsın açılması ile durur (K. m. 194). Davaların durması ikinci alacaklılar toplanmasından (K. m.237) on gün sonraya kadar devam eder (m. 194/I), duran hukuk davalarına bundan sonra masa adına iflâs idaresi devam edebilir. Duran hukuk davalarının dü mesi söz konusu de ildir.

Hukuk davaları durdu u sürece zamana ımı ve hak dü ürücü süreler i lemez (K. m. 194/II). Bu davalar, durdu u sürece, müflis veya vekili tarafından o davalara ili kin olarak i lem yapılamaz, yapılırsa bu i lemler, iflâs idaresine kar ı geçersizdir; ancak iflâs idaresi bu i lemelere icazet verebilir.

flâsın açılması ile durmayacak olan hukuk davaları da vardır. Bu davalar unlardır:

- Acele davalar (örne in tahliye davaları)
- Haksız fiilden do an tazminat davaları
- Evlenmeye ve ki i haklarına ili kin davalar
- Nafaka davaları
- Ceza davaları
- Rehnin paraya çevrilmesi yolu ile takipler hakkında açılan hukuk davaları

4.7.2.5.2. *flâsın Alacaklılar Bakımından Hukuki Sonuçları*

flâsın açılması sadece müflis bakımından de il, alacaklılar bakımından da bazı sonuçlar do urur. Burada, hukuki durumunda de i iklik ortaya çıkan alacaklılar, iflâsın açıldı ı anda, müflisten alacaklı olanlardır. Bu alacaklılara iflâs alacaklısı denir. Bunun dı ında iflâs tasfiyesi devam ederken, tasfiyenin yapılabilmesi için, masa adına iflâs idaresinin i lemleri nedeniyle masadan alacaklı olanlar vardır. Örne in, masa mallarının muhafazası için ödenen depo ücreti, iflâs idaresinin sözleşmeye girmesi halinde kar ı tarafın alaca ı gibi. Bu alacaklar ise, masa alacaklılarıdır. Bunlar, alacaklarını masadan tam olarak isteyebilirler, ödenmezse, masaya kar ı takip yapabilirler. Burada, masa alacaklıları de il, flâs alacaklıları açısından do an sonuçları inceleyece iz.

4.7.2.5.2.1. Müflisin Borçlarının Muaccel Hale Gelmesi

Müflisin vadesi gelmi borçları iflâs masasına yazdırılır; vadesi gelmemi , müeaccel borçları ise, iflâsın açılması ile muaccel hale gelir; yani vade gelmemi

olmasına rağmen, vade gelmi gibi işlem görür. İflâsın açıldı ı güne kadar işlemi faizler anaparaya eklenir ve takip giderleri ile birlikte iflâs masasına yazdırılır (K m. 195). İflâsın açılması ile muaccel hale gelen borçlar, müflisin müeccel (vadesi henüz gelmemi) borçlandır.

Bu hüküm alacaklılar arasındaki dengenin korunmasına yönelik bir hükümdür. Zira bu durumda ya müflisin vadesi gelmemi borçlarının vadesinin beklenmesi gerekirdi, böyle bir bekleme, iflâs tasfiyesini geciktirirdi ya da bu borçlar dikkate alınmadan tasfiye yapılırdı, o zaman da, bu alacaklara hiçbir şeyin kalmaması söz konusu olabilirdi. Bu nedenle kanun koyucu, iflâsın açılması ile müeccel borçların muaccel hale gelmesini kabul etmiştir.

Muaccel hale gelecek borçlar müflisin borçlarıdır; eğer müflisin alacaklarının vadesi gelmemi (müeccel) ise bunların muaccel hale gelmesi söz konusu değildir. Bunlar ancak vade geldiğinde talep edilebilir ve iflâs idaresi bunları tahsil eder.

İflâsın açılması ile müflisin müeccel borçlarının muaccel hale geleceği kuralının bir istisnası vardır: Müflisin taahhüt mallarının rehni ile temin edilmiş olan müeccel rehinli alacaklar, iflâsın açılması ile muaccel hale gelmezler, müeccel kalmaya devam ederler. Çünkü borçlunun taahhüt mallarının rehni ile temin edilmiş olan alacaklarının hakkı, borçlunun iflâs etmesi ile tehlikeye girmemektedir.

4.7.5.2.2.2. Faizlerin Durumu

İflâsın açılması müflisin faizli borçlarına faiz işlemesini durdurmaz. Masaya kaydedilen alacaklar, için bundan sonra uygulanacak olan faiz oranı kanuni faiz oranıdır.

Rehinle temin edilmiş olan alacaklarda ise, iflâstan önceki faiz oranı uygulanmaya devam eder. Rehin alacaklısı, hem iflâsın açıldı ı tarihe kadar işlemi olan faizleri, hem de iflâsın açılmasından sonra rehni satıldı ı tarihe kadar işlemeyecek olan faizleri, rehni satı bedelinden talep edebilir. Bunun için, rehnedilen şeyin müflise veya üçüncü kişiye ait olması yahut taahhüt veya taahhüt olmaması arasında bir fark bulunmamaktadır.

4.7.2.5.2.3. Belirsiz Bir Vadeye Bağlı Alacaklar

Alacaklı, geciktirici (taliki) bir arta veya belirsiz (gayri muayyen) vadeye ba lı bulunan bir alaca mını da iflâs masasına yazdırabilir. flâs tasfiyesi sonunda bu alacaklılar için de pay ayrılır. Ancak ayrılan pay, hemen alacaklıya ödenmez, bir banka ya yatırılır (K. m.250). Alacaklı, hissesini artın gerçekte mesi veya vadenin gelmesi halinde alır (K. m. 197).

4.7.2.5.2.2.4. Konusu Para Olmayan Alacakların Para Alaca ına Çevrilmesi

Konusu para olmayan alacaklar da iflâs masasından istenebilir. Ancak, alacaklılar arasındaki e itli in korunabilmesi için, bütün alacakların para ile ödenmesi gerekir. Bu nedenle, konusu para olmayan bütün iflâs alacakları rayiç bedel üzerinden para alaca ına çevrilir. Paraya çevrilme i lemi, bizzat alacaklı tarafından yapılacaktır. Örne in, alıcı, satıcıdan bir televizyon almı ve bedelini ödemi tir. Satıcı televizyonu teslim etmeden iflâs edecek olursa, alıcı, televizyon alaca mını masaya aynen yazdıramaz, bunu para alaca ına çevirerek yazdırır.

Ancak, iflâs idaresi masanın yararına olacaksa, konusu para olmayan bir alaca ı, iflâs alaca ı olarak ödemek yerine, borç konusunu aynen ödemeyi tercih edebilir. Buna masanın sözleşmeye girmesi denir, Bu durumda, alacaklı talep ederse, iflâs idaresi teminat göstermek zorundadır (BK m. 82). flâs idaresi (masa) sözleşmeye girerse, kar ı tarafın alaca ı masa alaca ı haline gelir.

4.7.2.5.2.5. flâsta Takas

Borçlu, iflâs dı nda, alaca mını, borcu le takas ederek, borcunu sona erdirebilir (BK m. 118). K 200. maddesi ile alacaklıya iflâsın açılmasından sonra da, müflise olan borcu ile alaca mını takas etme yetkisi verilmi tir. Takas eden alacaklı, di er alacaklılara nazaran daha avantajlı bir durum elde etmektedir. Kanun koyucu, bir taraftan iflâsta takasa müsaade ederken, di er taraftan da, bu yetkinin kötüye kullanılarak masadan mal kaçırılmasını ve di er alacaklıların zarara u ramasını önleyecek tedbirleri de almı tır. O nedenle, a a daki hallerde takasın yapılamayaca ı kabul edilmi tir (K. m. 200):

1. Müflisin borçlusu, iflâs açıldıktan sonra müflisin alacaklısı olursa,
2. Müflisin alacaklısı, iflâs açıldıktan sonra müflisin veya masanın borçlusu olursa,

3. Alacaklının alacağı hâmile yazılı bir senede dayanmakta ise,
4. Anonim ve limitet şirketler ve kooperatiflerin iflâsı halinde, ortaklar ana sözleşme gereğince verilmesi gereken hisse senedi bedellerinin henüz ödenmemiş olan kısmına ilişkin borçlarını veya koymayı taahhüt ettikleri halde henüz koymadıkları sermaye borçlarını, bu şirketten olan alacakları ile takas edemezler.
5. BK m. 123'teki hallerde takasın mümkün olmaması, iflâsta da geçerlidir.

Belirtilen bu hallerde, alacaklı iflâs halinde takas yapamaz; yaparsa, iflâs idaresi bunu kabul etmez, itiraz eder.

K m.201'e göre de, müflisin borçlusu, iflâsın açılmasından önce alacaklısının aciz halinde bulunduğunu bilerek masanın zararına kendisine veya üçüncü kişiye takas suretiyle bir yarar sağlamak için, müflise karşı bir alacak ihdas etmiş olursa, bu takasa mahkemede itiraz edilebilir (K. m.201).

Takasa itiraz, dava ekinde olur. Davacı, iflâs idaresi veya davayı takip yetkisi kendisine verilen (K. m.245) alacaklı, davalı ise, takas yapan borçludur. Dava, iflâsa karar veren ticaret mahkemesinde açılır.

İflâsın açılmasıyla konusu para olmayan alacaklar, para alacağına çevrildiğinden (K. m. 198) ve müeccel alacaklar muaccel hale geldiğinden (K. m. 195), takas etmek isteyen alacaklıya biraz daha kolaylık sağlanmıştır.

4.7.2.5.2.6. Müflisin Kefil Olduğu Borçlar

Müflisin kefil olduğu borçlar, vadeleri gelmese bile alacak olarak masaya yazılır. Kefilin iflâs masası, kefalet alacaklısına ödemiş para oranında, kefalet alacaklısının yerine geçer (K. m.202) ve bu kısım için asıl borçluya rücu eder.

4.7.2.5.2.7. Müterek Borçluların Aynı Zamanda İflâsı

Müterek borçlular, aynı zamanda iflâs ederse (yani, iflâs işlemleri aynı zamana rastlarsa), alacaklı alacağının tamamını, müterek borçlu müflislerin her birinin iflâs masasından ayrı ayrı isteyebilir. Masalardan ayrılan paylar toplamı, alacak toplamından fazla ise, fazla olan kısım, hissesinden fazla ödemede bulunan iflâs masasına aktarılır. Masaların ödedikleri payların toplamı alacak miktarını geçmedikçe, masaların birbirlerine karşı rücu hakları yoktur (K. m.203).

4.7.2.5.2.8. Müflisle Birlikte Borçlu Olanlardan Birinin Borcu Kısmen Ödemi Olması

Alacaklı, müflisle birlikte borçlu olan di er ki iden (borçludan), alaca ının bir kısmını almı ise, mü terek borçlunun müflise rücu hakkı olsun veya olmasın, borcun tamamı müflisin masasına yazdırılır. flas masasına yazdırma hakkı, alacaklının ve mü terek borçlunundur. Alacaklı, iflâs masası tarafından yapılan da ıtım sonunda, alaca ın tamamına dü en hisseden, alaca ının ödenmeyen kısmını alır; bu hisseden geriye para kalırsa mü terek borçluya, rücu hakkı oldu u miktara dü en hisse verilir. Artan para varsa masaya kalır (m.204).

4.7.2.5.2.9. Kolektif irket ve Ortaklarının iflâsı

Bir kolektif irket ile ortaklarından birisinin iflâs tasfiyeleri aynı zamana denk gelirse, irketin alacaklıları bütün alacaklarını irketin iflâs masası yanında, orta ın iflâs masasına da yazdırabilirler. Ancak, irket masasından alamadıkları kısmı, müflis orta ın masasından isteyebilirler. Bu miktarın birden fazla ortak tarafından ödenmesi halinde 203 ve 204. maddeler uygulanır. irket flâs etmedi i halde, ortaklardan birisi iflâs ederse, irketin alacaklıları alacaklarının tamamını orta ın iflâs masasına yazdırırlar. Müflis orta ın masası, (müflisin kefil oldu u borçlarda oldu u gibi) 202. maddeye göre irket alacaklıları yerine geçer (m.205) ve irkete rücu eder.

4.7.2.5.2.10. Adî ve Rehinli Alacakların Sırası

flâs masasına giren mallar satıldı ında elde edilen paraların alacaklılara nasıl da ıtılaca ı m.206 ve 207'de düzenlenmi tir. K m. 206'da önce iki grup alacak öngörölmü tür: Rehinli alacaklar ve adi, yani rehinle teminat altına alınmayan alacaklar.

Rehinli alacak varsa, rehinli mal satılır, elde edilen bedelden, önce rehinli malın ayından do an kamu alacakları varsa, örne in bir bina satılmı bu binanın emlak vergisi ödenmemi se ya da bir otomobil satılmı bunun motorlu ta ıtlar vergisi ödenmemi se onlar ve rehinli malın muhafaza ve paraya çevirme giderleri ödenir. Daha sonra da rehinli alacak ödenir; artan kısım olursa iflas masasına kalır. Bu ödemeler yapıldıktan sonra, masa borçları, yani iflâs idaresinin tasfiye için yaptı ı borçlar ödenir. Bunlar iflas tasfiyesiyle ilgili ortak giderlerdir. Örne in masaya giren malların

muhafazası, bunların satılması giderleri, iflas idaresine ödenen ücret buraya dâhildir. Daha sonra da adî alacakların ödenmesine geçilir.

Adi alacaklar da kendi içinde iki gruba ayrılmaktadır: 1- imtiyazlı (m.206, 1-3. sıradaki) alacaklar ve 2- imtiyazsız alacaklar (m.206, 4. sıradaki alacaklar). K m.206'da öngörülen sıralar u ekildedir:

1.Sıra:

- çilerin, i ili kisine dayanan ve iflâsın açılmasından önceki bir yıl içinde tahakkuk etmi ihbar ve kıdem tazminatları dahil alacakları ile iflâs nedeniyle i ili kisinin sona ermesi üzerine hak etmi oldukları ihbar ve kıdem tazminatları,
- verenlerin, i çiler için yardım sandıkları veya sair yardım te kilatı kurulması veya bunların ya atılması maksadıyla meydana gelmi ve tüzel ki ilik kazanmı bulunan tesislere veya derneklere olan borçları,
- flâsın açılmasından önceki son bir yıl içinde tahakkuk etmi olan ve nakden ifası gereken aile hukukundan do an her türlü nafaka alacakları.

2. Sıra:

- Velayet ve vesayet nedeniyle malları borçlunun idaresine bırakılan kimselerin bu ili ki nedeniyle do mu olan tüm alacakları; ancak bu alacaklar, iflâs, vesayet veya velayetin devam etti i süre yahut bunların bitmesini takip eden bir yıl içinde açılırsa imtiyazlı alacak olarak kabul edilir. Bir davanın veya takibin devam etti i süre hesaba katılmaz.
- Bir ve ikinci sıradaki müddetlerin hesaplanmasında a a ıdaki süreler hesaba katılmaz: 1) flâsın açılmasından önce mühlet de dahil olmak üzere geçirilen konkordato süresi. 2) flâsın ertelenme süresi. 3) Alacak hakkında açılmı olan davanın devam etti i süre. 4) Terekenin iflâs hükümlerine göre tasfiyesinde, ölüm tarihinden tasfiye kararı verilmesine kadar geçen süre.

3. Sıra:

Özel kanunlarında imtiyazlı oldu u belirtilen alacaklar. Örne in, Kat Mülkiyeti K. m. 22/III; HUMK m. 471; 7397 s. K. m. 14/III, 21/II; 4792 s. K. m. 21/II; Avukatlık K. m.166/ II, IV; 205 s.K. m. 37; 1479 s. Ba -Kur K. m. 17/I.

Devlet alacakları da üçüncü sırada yer alan imtiyazlı bir alacaktır.

4. Sıra

imtiyazlı olmayan diğer bütün alacaklar; yani sıra ve flâs Kanunu veya özel bir kanunda imtiyazlı olarak sayılmayan diğer bütün alacaklar dördüncü sırada yer alır.

Adî alacaklara ödeme yapılırken de, önce imtiyazlı alacaklara ödeme yapılır. sıra ve flâs Kanunu 206. maddesi dışında öngörülen imtiyazlı alacaklar varsa ve bunların K.m.206'daki sıralardan hangisine girdi i belirtilmemişse, önce o ekiideki imtiyazlı alacaklara ödeme yapılır (örneğin Bankalar K. m. 16 gereince Fon'un alacağı), daha sonra m.206'da belirtilen ilk üç sıradaki imtiyazlı alacaklara, en son olarak da K. m.206 dördüncü sıradaki imtiyazsız alacaklara ödeme yapılır.

Her sıranın alacaklıları kendi aralarında e it hakka sahiptir. Birinci sıradaki alacaklılar alacaklarının tamamını almadıkça, ondan sonra gelen sıradaki alacaklılara bir ey verilmez (K. m. 207). Hangi sırada elimizdeki para alacaklıların alacağını tam olarak ödemeye yetmezse o sıra içindeki alacaklılara garameten (orantılı) paylaştırılır. Örneğin dördüncü sırada 20.000 YTL alacağı olan A1, 15.000 YTL alacağı olan A2 ve 30.000 alacağı olan A3 olsun. Elimizdeki para bunların alacağını %50 sini ödemeye yetiyorsa; A1'e 10.000, A2'ye 7.500 ve A3'e 15.000 YTL ödeme yapılacaktır.

4.7.2.5.3. flâsın Kamu Hukuku Bakımından Do urdu u Sonuçlar

flâsın özel hukuk bakımından do urdu u sonuçlar yanında, kamu hukuku bakımından da do urdu u sonuçlar vardır. Bu sonuçlar iflasın, adî iflâs, taksirattı iflâs ve hileli iflâs olmasına göre farklılık gösterir.

4.7.2.5.3.1. Adî flâs

Adî iflâs, müflisin kastına veya kusuruna dayanmayan iflâstır. Müflis, ekonomik kriz veya elinde olmayan başka nedenlerle, örneğin i lerinin iyi gitmemesi sebebiyle iflâs etmiştir. Bu ekiide iflâs eden borçluya "adî müflis" denir. Adî iflâs, suç teşkil etmez, dolayısıyla adî müflise ceza verilmez. Adî müflis sıfatı iflâs kapandıktan sonra da devam eder. Adî müflis sıfatı itibarın iade edilmesine kadar sürer. Adî müflis; avukat, noter, banka yönetim kurulu başkanı veya üyesi, banka denetleyicisi, banka genel müdürü, genel müdür yardımcısı veya birinci derece imza yetkisini haiz bir görev sahibi olamaz. itibarın yerine getirilmesi halinde bu görevleri yapabilir.

Adî müflis, masaya kabul edilmi ve tam olarak ödenemeyen, borç ödemededen aciz belgesine ba lanan bütün borçlarını ödedikten sonra, iflâsa karar veren ticaret mahkemesine ba vurarak, itibarın iadesini isteyebilir (K. m.314). Müflisin ölü münden sonra, mirasçuları da gerekli artlan yerine getirerek, murisleri için itibarın yerine getirilmesini isteyebilirler (K. m.316).

4.7.2.5.3.2. Taksiratlı (Kusurlu) flâs

Taksiratlı iflâsta müflisin, kusurlu davranı ları sebebiyle iflâs etmesi söz konusudur. Taksiratlı flâs, K m.310'da ayrı bir suç olarak düzenlenmi tir. Ancak 5237 sayılı yeni Ceza Kanununun 162. maddesinde taksiratlı iflası ayrıca düzenlemi tir. Buna göre, "Tacir olmanın gerekli kıldı ı dikkat ve özenin gösterilmemesi dolayısıyla iflasa sebebiyet veren ki i, iflasa karar verilmi olması halinde, iki aydan bir yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır". Bu suçun, takibi ikâyete ba lı de ildir.

Taksiratlı iflâs suçunun yargılaması, asliye ceza mahkemesinde yapılır. Taksiratlı müflis de, adî müflis gibi, avukat, noter, banka yöneticisi olamaz. Hatta taksiratlı müflis, itibarı iade edilse dahi, avukat ve noter olamaz.

Taksiratlı müflis, verilen cezayı çektikten sonra veya cezanın, af gibi kanuni bir sebeple sona ermesi halinde, aciz belgesine ba lanan ödenmeyen bütün borçlarını ödemi se, iflâsa karar veren ticaret mahkemesinden itibarın yerine getirilmesini isteyebilir (m.313).

4.7.2.5.3.3. Hileli iflâs

Hileli iflâs, müflisin hileli davranı larına dayanan iflâstır. Alacaklılarına zarar vermek amacıyla, hileli i lemler sonucu iflâs eden borçluya hileli müflis denir. Hileli iflâsa ili kin K m.311'de bir düzenleme vardır; aynı zamanda yeni Ceza Kanunu da hileli iflası tanımlamı tır. Buna göre, "Malvarlı nı eksiltmeye yönelik hileli tasarruflarda bulunan ki i, bu hileli tasarruflardan önce veya sonra iflasa karar verilmi olması halinde, üç yıldan sekiz yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır".

4.7.2.6. flas Tasfiyesi

4.7.2.6.1. Genel Bilgi

flâs tasfiyesini iflâs dairesi ba latır, ancak âdi tasfiyeye ba vurulursa, iflâs tasfiyesini, iflâs idaresi yürütür.

Borçlunun iflâsına karar verilince, bu karar, yargı çevresinde bulunan iflâs dairesine bildirilir. flâs dairesi, iflâs kararını ilân eder ve kanunda sayılan yerlere bildirir (m. 166/II). Bunun yanında iflâs dairesi, müflisin mallarının defterini tutar ve malların muhafazası için gerekli tedbirleri alır (K. m.208). flâs dairesi, iflâs kararının kesinle mesini beklemeden iflâs tasfiyesini ba latır.

flâs tasfiyesi u a amalardan olu ur: flâs masasının olu turulması (K. m.208-220), masanın idaresi (K. m.221-240), masa mallarının paraya çevrilmesi (K. m.241-246), paraların payla tırılması (K. m.247-253).

4.7.2.6.2. *flâs Masasının Olu turulması*

4.7.2.6.2.1. Defter Tutulması

flâs dairesi, iflâs kararının bildirilmesinden sonra müflise ait mal ve hakların defterini tutar ve müflisin mallarının muhafazası için gereken tedbirleri alır (m.208).

Müflisin iflâs masasına giren mal, alacak ve hakları bu deftere yazılır. Müflisin haczedilemeyen malları da deftere yazılır, ancak bu mallar deftere yazılmakla beraber müflisin elinde kalır ve tasfiyeye tabi tutulmaz (m.211).

Üçüncü ki ilerin mülkü olarak gösterilen veya üçüncü ki iler tarafından istihkak iddia olunan ve müflisin elinde bulunan mallar da erh verilerek deftere yazılır (m.212).

flâs masasına giren malların de erinin tespiti de iflâs dairesi tarafından yapılır (m.214) ya da bilirki iye yaptırılır, bedelleri deftere yazılır. flâs dairesi, tuttu u defteri do rulu u ve tamlı ı hakkında beyanda bulunmak üzere müflise gösterir. Müflisin bu konuda verdi i cevap deftere yazılır ve kendisine imzalatılır (m.215).

4.7.2.6.2.2. Masa Mallarının Muhafazası

flâs kararının bildirilmesiyle iflâs dairesi, müflise ait mal ve hakların defterini tutmak yanında, müflisin mallarının muhafazası için gerekli tedbirleri alır (m. 208).

flâs dairesinin alaca ı tedbirler Kanunda sayılmı tır (m.210). Buna göre, iflâs dairesi, müflisin ma azalarını, e ya depolarını, imalâthanelerini, perakende satı

dükkanlarını ve buna benzer yerlerini kapatıp mühürler. Ancak, masa hakkında yararlı olacağı anlaşılırsa, iflâs dairesi bu yerleri birinci alacaklılar toplanmasına kadar, kendi denetimi altında iktisap edebilir (m.210).

İflâs dairesi, müflise ait paraları, kıymetli evrakı, ticarî ve ev idaresine ait defterleri ve diğer eşyaları muhafaza altına alır; diğer malları defter tutuluncaya kadar mühürler. (m.210/IV).

İflâs dairesi, m.210'da sayılan muhafaza tedbirleri dışında gerekli gördüğü diğer tedbirleri de alabilir (m.208/1). Vadesi gelmiş bono ve poliçelerin ibrazı ve bunun için protesto çekilmesi, bozulacak ve derdeste malların satılması vb.

4.7.2.6.3. Tasfiye Eklinin Belirlenmesi ve Tasfiyenin Yapılması

İflâs dairesi müflisin mallarını tespit edip iflas masasına girecek malların değerine göre tasfiye eklini belirler. Buna göre, iflas masasına girecek hiçbir mal tespit edilememişse iflas tasfiyesi tatil edilir. Tespit edilen malların değerleri basit tasfiye giderlerini karşılamaya yetmiyorsa, adi tasfiye yapılmasına karar verilir. Buna karşılık tespit edilen malların adi tasfiye giderlerini karşılayacak düzeydeyse adi tasfiye yapılmasına karar verilir.

İflâs dairesi, iflâs kararının kendisine bildirilmesinden itibaren üç ay içinde, tasfiyenin ne şekilde (âdi veya basit) yapılacağını belirlemek zorundadır (m.208/III).

4.7.2.6.3.1. İflas Tasfiyesinin Tatili

İflâs dairesi, masaya girecek hiçbir mal (K. m. 184-187) bulamazsa, tasfiyenin tatiline karar verir ve bunu ilan eder. Bu ilânda, alacaklılar tarafından otuz gün içinde iflâsa ilişkin işlemlerin yürütülmesinin devam edilmesi istenilerek, masrafı peşin verilmediği takdirde iflâsın kapatılacağı (K. m.254) ihtar yazılır (K. m.217). İlândan itibaren otuz gün içinde hiçbir alacaklı giderlerini peşin vererek tasfiyeye devam edilmesini istemezse, iflas dairesinin talebi üzerine, iflâsa karar veren ticaret mahkemesi iflâsın kapanmasına karar verir; bu kapatma kararında ilân edilir. Eğer otuz gün içinde bir alacaklı çıkıp, giderlerini peşin vererek tasfiyeye devam edilmesini isterse, onun seçtiği tasfiye ekline (âdi veya basit tasfiye) göre tasfiye işlemleri yapılacaktır.

4.7.2.6.3.2. Basit Tasfiye

flâs dairesince defteri tutulan malların de eri adi tasfiye giderlerini kar ılamıyorsa, iflâs dairesi, flâsın basit tasfiye usulüne göre tasfiye edilmesine karar verir. Bu karara, alacaklılardan biri, ilânda belirtilen sürede giderlerini pe in vererek, adî tasfiye usulünün uygulanmasını isteyebilir, istemezse, basit tasfiye yapılır. Adi tasfiye usulüne ba vurulmu sa, bu tasfiyenin, iflâsın açılmasından itibaren altı ay içinde bitirilm i olması gerekir, bu süre içinde adî tasfiye bitirilemezse, alacaklılar toplantısı tasfiyeye bundan sonra basit tasfiye usulünün uygulanmasına karar verebilirler (K m. 256).

Basit tasfiyeyi iflâs dairesi yapar. flâs dairesi, basit tasfiyeyi ilân eder, alacaklılara yirmi günden az ve iki aydan çok olmamak üzere bir süre verir, bu süre içinde, alacaklarını ve iddialarını bildirmeye davet eder (K m.218).

Basit tasfiyede, iflâs dairesi alacaklıların menfaatine uygun ekilde malları paraya çevirir ve ba ka merasime gerek kalmaksızın alacaklıları inceler, sırasını belirler ve bedellerini da ıtır, tasfiyenin kapandı ı ilân edilir (K m.218).

4.7.2.6.3.3. Adi Tasfiye

flâs idaresince defteri tutulan malların bedelinin adî tasfiye giderlerini kar ılayaca ı anla ılırsa, iflâs tasfiyesinde, adî tasfiye usulü uygulanır (K m.219). Adi tasfiye usulü, Kanunda öngörülen asıl tasfiye eklidir. O nedenle ayrıntılı olarak düzenlenmi tir. Bundan sonra, tasfiyeye li kin açıklamalarda kural olarak adî tasfiye usulü esas alınmı tır.

Adi tasfiyenin a amaları unlardır: Adi tasfiyenin ilânı, birinci alacaklılar toplantısı iflâs idaresinin seçilmesi (K m.226, 227), iflâs idaresinin masa alacaklarını tahsil etmesi ve bazı hallerde acele satı lar yapması (K m.229), üçüncü ki ilerin istihkak iddiaları hakkında karar vermesi (K m.228), iflâs alacaklarını incelemesi (K m.230, 231), sıra cetvelini düzenlemesi (K m. 232-236), ikinci alacaklılar toplantısı (m.237-240), masa mallarının satı ı (K m.241-246) ve paraların payla tırılması (K 247-253).

Adî tasfiye ilânla ba lar. Bu ilânda unlar yazılır.

1. Müflisin kimli i, yerle im yeri ve iflâsın açıldı ı tarih,

2. flâs alacaklılarının ve stihkak iddiasında bulunanların, alacaklarını ve istihkak iddialarını bu ilândan itibaren bir ay içinde yazdırmaları ve bunların dayanağı olan belgeleri veya onaylı örneklerini vermeleri,

3. Müflisin borçlularının, aynı süre içinde kendilerini ve borçlarını bildirmeleri, aksi takdirde (K. m.336 uyarınca) cezalandırılacakları,

4. Müflisin mallarını her ne sıfatla olursa olsun ellerinde bulunduranların, o mallar üzerindeki hakları saklı kalmak artıyla, bunları aynı süre içinde iflâs dairesine vermeleri, vermezlerse geçerli bir mazeretleri bulunmadıkça cezalandırılacakları ve rüçhan haklarından yoksun kalacakları,

5. Bu ilânı takip eden on gün içinde ve ilânda belirtilen yer, gün ve saatte birinci alacaklılar toplantısı (K. m.221-225) yapılacaktır; alacaklıların bu toplantıya gelmeleri veya vekil göndermeleri ve bu toplantıya müflis ile müterek borçlu olanların (K. m.203, 204) ve kefillerinin ve müflisle birlikte borcu tekeffül eden diğer kimselerin katılmaya hakları olacaktır.

4.7.2.6.4. flâs Masasının idaresi

flâs masasının idaresi, masanın oluşturulması, tasfiyenin ilânı, masanın pasifinin belirlenmesi, masa mallarının satılması, paraların paylaşılması gibi, tasfiye işlemlerinin yapılmasıdır. Tasfiye işlemlerinin daha önce iflâs dairesi tarafından başlatılmamış olması belirtir. Bundan sonra, birinci alacaklılar toplantısı yapılır ve bu toplantıda gösterilen adaylar arasından iflâs idaresi seçilir. flâs idaresi seçildikten sonra, masayı idare ve tasfiye işlemlerini yapma görevi, iflâs dairesinden, iflâs idaresine geçer.

4.7.2.6.4.1. Birinci Alacaklılar Toplantısı

Alacaklılar toplantısı, iflâs alacaklılarının, iflâs tasfiyesi ve masanın idaresi için gerekli kararları vermek amacıyla yaptıkları toplantıdır. Alacaklılar toplantısı, iflâs alacaklılarının iflas tasfiyesine ilişkin kararlarını almalarına yarayan özel bir iflâs organıdır. Birinci alacaklılar toplantısı ve ikinci alacaklılar toplantısı olmak üzere iki toplantı vardır.

Alacaklılar adî tasfiye ilânından itibaren on gün içinde ilânda belirtilen yer, gün ve saatte toplanırlar, buna birinci alacaklılar toplantısı denir. Birinci alacaklılar

toplantısına iflâs müdürü veya yardımcılarında biri ba kanlık eder (K. m.221). Toplantıya ba kanlık eden müdür, alacaklı oldukları, tercihen ellerinde noter veya ipotek senedi gibi resmî senetle sabit olan ki ilerden bir veya iki alacaklı ile birlikte iflâs bürosunu olu turur. Toplantıda kullanılacak oyların geçerli olup olmayaca ma, bu büro karar verir. Büronun i lemlerine kar ı ilgililer toplantı tarihinden itibaren yedi gün içinde icra mahkemesine ikâyette bulunabilirler.

Kendileri veya temsilcileri toplantıda hazır bulunan alacaklılar, bilinen alacaklar tutarının en az dörtte birini temsil ediyorsa, toplantı nisabı hâsıl olur. Toplantıda bulunanlar be ki iden az ise bunların, alacak tutarının yarısına sahip olması gerekir. Kararlar, alacak tutarı ço unlu u ile alınır.

Alacaklıların toplanması mümkün olmazsa veya karar ço unlu u olu mazsa, durum bir tutanak ile tespit edilir. Bu halde iflâs dairesi ikinci alacaklılar toplanmasına kadar masayı idare eder ve tasfiyeye devam eder (K. m.222).

Birinci alacaklılar toplantısının en önemli görevi, iflâs dairesine altı aday göstermek ve ayrıca tasfiye için gerekli olan acele kararları vermektir.

4.7.2.6.4.2. flâs dairesi

flâs idaresi üç ki iden olu ur. Birinci alacaklılar toplantısında, toplanan alacaklıların yapaca ı seçimde, bu konuda yeterli bilgi ve tecrübeye sahip altı aday gösterilir. Bu adaylardan dört tanesi alacak tutarına göre ço unlu u olu turanlarca, iki tanesi ise alacaklılar sayısı itibariyle ço unlu u olu turanlarca seçilir ve icra mahkemesine bildirilir. cra mahkemesi, iflâs idaresini olu turacak, üç ki iden ikisini, alacak ço unlu una sahip olanların gösterdi i dört aday; birini ise, alacaklı ço unlu unun gösterdi i iki aday arasından seçer. flâs idaresi seçildikten sonra, tasfiye ve masayı idare görevi, iflâs dairesinden, iflâs idaresine geçmi olur (m.223). flâs idaresine alacaklılar veya temsilcileri yahut üçüncü ki iler seçilebilir, iflâs idaresi, iflâs masasının kanuni temsilcisidir (m.226/1), o nedenle masa seçildikten sonra sadece flâs idaresi tarafından temsil edilir. flâs dairesinin i lemlerine kar ı ikâyet yoluna ba vurulabilir (m.227/I).

flâs idaresine, Adalet Bakanlı mca hazırlanan ve iki yılda bir yenilenen ücret tarifesine göre ücret ödenir (m.223/IV).

flâs idaresi, iflâs dairesinin denetimi altında tasfiye i lemlerini yapar (m.223/V)- flâs dairesi, iflâs idaresinin i lemlerine kar ı ikâyet yoluna gidebilir; iflâs

idaresi üyelerinin tasfiye i lemlerini yerine getirmede ihmali tespit ederse, iflâs daresi üyelerinin de i tirilmesi için, alacaklıları ola anüstü bir toplantıya ça ırır.

flâs idaresi, masanın kanunî temsilcisi olarak, masanın yararını gözetmek ve tasfiyeyi yapmakla yükümlüdür (m.226). flâs idaresi, iki bin YTL'ye kadar olan alacaklardan.do rudan do ruya, daha çok alacaklarda ise, alacaklılar toplanmasının verece i yetki ile sulh olabilir, tahkim yoluna ba vurabilir (m.226/11). flâs idaresi, bîr taraftan masaya giren mallan muhafaza edip, artırmaya çalı rken, di er taraftan masanın pasifini, yani flâs alacaklarını belirler.

4.7.2.6.4.3. flasta stihkak Davaları

stihkak iddia edilen mal, müflisin, yani iflas masasının elinde olabilece i gibi, üçüncü ki inin elinde de olabilir. K m.228'de, malın, masada olması durumu düzenlenmi ; üçüncü ki inin elinde olması, ihtimali düzenlenmemi tir.

Masa mallarının defteri tutulurken, müflisin elinde bulunan bütün mallar yazılır. Deftere yazılan bu mallardan müflisin elinde bulunup da, üçüncü ki ilerin mülkü olarak gösterilen veya üçüncü ki iler tarafından mülkiyet iddia olunan mallar (istihkak iddia edilen mallar), erh verilerek deftere yazılır (K. m.212). üçüncü ki ilerin, istihkak iddialarını, adi tasfiyenin ilânından itibaren bir ay içinde bildirmeleri gerekir.

Üçüncü ki iler tarafından istihkak iddia edilen malların, onlara verilip verilmeyece ini, yani istihkak iddiasının kabul edilip edilmeyece ini iflâs idaresi kararla tırır (K. m. 228). flâs daresi, istihkak iddiasını reddederse, ikinci alacaklılar toplantısı da bu kararı uygun bulursa, üçüncü ki iye, icra mahkemesinde istihkak davası açması için yedi günlük bir süre verir, üçüncü ki i, yedi gün içinde istihkak davası açmazsa, masaya kar ı istihkak iddiasından vazgeçmi sayılır, üçüncü ki i yedi gün içinde istihkak davası açmak isterse, davasını icra mahkemesinde açar. Hacizdeki istihkak davasında oldu u gibi yargılama yapılır.

cra mahkemesi, gerekli görürse davacı üçüncü ki iden, iflâs masasının muhtemel zararına kar ılık olmak üzere teminat isteyebilir.

cra mahkemesi istihkak davasını reddederse, malın masaya ait oldu u icra mahkemesi kararı ile tespit edilmi olur. flâs idaresi malı satarak elde edece i parayı alacaklılara payla tırır, iflâs idaresi, üçüncü ki inin stihkak davasını kazanması halinde, malı masadan çıkararak üçüncü ki iye teslim etmek zorundadır.

flâs idaresi, üçüncü kiinin istihkak iddiasını kabul ederse ve ikinci alacaklılar toplantısı da bu kararı uygun bulursa, mal üçüncü ki iye teslim edilir.

stihkak konusu mal, üçüncü kiinin elinde ve bunun müflise ait oldu u iddia edilirse, artık K. m.228 uygulanmaz, üçüncü kiinin elinde bulunan mal, masa mallarının tutuldu u deftere yazılır (K. m.212). Ancak mal üçüncü kiinin elinde bırakılır. Malın üçüncü kiinin elinden alınabilmesi için, iflâs idaresinin üçüncü ki iye kar ı genel mahkemede stihkak davası açması gerekir. flâs idaresi bu davayı kazanırsa, mat masaya dâhil edilir. Davayı üçüncü ki i kazanırsa, malın üçüncü ki iye ait oldu u tespit edilmi olur. cra-iflas hukukundaki istihkak davaları bakımından tek bu durumda dava genel mahkemelerde açılır. Bunun dı nda istihkak davası her zaman cra mahkemesinde açılacaktır.

4.7.2.6.4.4. Masa Alacaklarının Tahsili ve Acele Satı lar

flas kararından sonra borçlu müflis kendi alacaklarını tahsil etme yetkisine sahip de ildir. Bunu yerine, iflâs idaresi, masanın vadesi gelmi olan alacaklarını tahsil eder. Müflisin borçluları, vadesi gelmi olmasına ra men borçlarını ödemezlerse, iflâs idaresi bunlara kar ı icra veya iflâs takibi yapar ya da dava açar (K. m.229) ve alacakları tahsil eder.

Kural olarak ikinci alacaklılar toplantısından önce satı yapılamaz. Ancak istisnaen kıymeti dü ecek veya muhafazası masraflı olacak mallar, geciktürilmeksizin iflâs idaresi tarafından satılabilecektir. Borsa ve piyasada fiyatı bulunan hisse senetleri ve di er mallar derhal paraya çevrilebilir, bunların dı nda kalan mallar ancak ikinci alacaklılar toplanmasından sonra satılır.

Üzerinde rehin hakkı bulunan mallar m. 185 hükmüne tâbidir. Rehinli mallar ve üretime yönelik yerler iflâs idaresi tarafından en yakın ve münasip zamanda satılır, bunun için ikinci alacaklılar toplantısını beklemeye gerek yoktur.

4.7.2.6.4.5. Alacakların ncelenmesi

Müflisten alacaklı olanların ve müflisin elindeki mallar üzerinde istihkak iddiasında bulunanların, alacaklarını ve istihkak iddialarını, adî tasfiyenin ilânından itibaren bir ay içinde, iflâs masasına yazdırmaları gerekir. Tapu siciline kayıtlı olan alacaklar, iflâs masasına yazdırılmasalar bile, i lemi faizi ile masaya kabul edilir (K. m.231).

flâs dairesi, alacak ve istihkak iddialarının yazdırılması için ilanda belirtilen süre doldurduktan sonra, masaya yazdırılan alacak ve istihkak iddialarının do ru olup olmadı nı inceler (K. m.230).

flâs idaresi, masaya yazdırılan her alacak ve istihkak iddiası hakkında inceleme yapar. Alacaklı, alaca nın delillerini iflâs idaresine vermek zorundadır, aksi halde flâs idaresi alaca ı ispat edilmemi sayıp reddedebilir. flâs idaresi her alaca ın mevcut olup olmadı nı, mevcutsa miktarını ve sırasını belirler. flâs idaresi bu belirlemeyi, seçilmesinden itibaren üç ay içinde yapıp bitirmelidir (K. m.232). flâs dairesi, her alaca ı kabul edip etmedi ini müflise de sorar, müflis kabul ediyorsa, bu husus borç ödemededen aciz belgesine de yazılır. Müflisin bir alaca ı kabul etmesi, iflâs idaresini ba lamaz, iflâs idaresi kendi ara tırmasını yaparak, buna göre alaca ı kabul veya reddeder. Sonuç olara iflâs idaresi bir sıra cetveli düzenler.

4.7.2.6.4.6. Sıra Cetveli

ilanda belirtilen süre geçtikten sonra, flâs dairesi, üç ay içinde, K. 206 ve 207. maddelerde yazılı hükümlere göre, alacaklıların sırasını gösteren bir sıra cetveli yapar ve iflâs dairesine bırakır. Zorunlu hallerde üç aylık sürenin dolmasından önce iflas idaresinin icra mahkemesine ba vurması halinde, icra mahkemesi, bir defaya mahsus olmak üzere, bu süreyi en çok üç ay daha uzatabilir. Süre içinde sıra cetvelinin verilmemesi halinde, iflâs dairesi durumu icra mahkemesine intikal ettirir ve iflâs idaresi üyelerinin görevine son verilir. Bu durumda iflas idaresi üyelerine yaptıkları hizmetleri için bir ücret tahakkuk ettirilmeyecektir. Aynı zamanda bu ki iler, bir daha aynı iflâs dairesinde görev alamayacaklardır (K. m.232).

Sıra cetvelinde, her alaca ın kabul edilip edilmedi i, kabul edilmi se, miktarı ve sırası, kabul edilmeyen alacakların ise ret sebepleri gösterilir. Ancak iflâs dairesi ipotekle temin edilmi alacakla ilgili olarak, bunu do uran sebep veya ipotek limiti miktarı bakımından ret karar veremeyip, kabul etmedi ini ikinci alacaklılar toplantısına bildirir, ipote in iptali veya miktarının tenzili iddiasını takip hakkı, isteyen alacaklıya K. m.245 çerçevesinde devrolunur (K. m.233).

flâs idaresi, düzenledi i sıra cetvelini iflâs dairesine verir K. m.166/II' deki usule göre ilân eder; iddialarının tamamı veya bir kısmı reddedilen yahut istedikleri sıraya kabul edilmeyen alacaklılara, durum do rudan do ruya tebli edilir, (K. m.

234). Alacaklılar, sıra cetveline karşı iki yola başvurabilirler. Bunlar, sıra cetveline karşı ikâyet yolu (K. m. 16) ve sıra cetveline itiraz davası yoludur (K. m. 235).

İflâs idaresinin sıra cetvelini düzenlerken uyması gereken iflâs hukuku kurallarına aykırı davranışları veya yaptığı bir işlemin hadiseye uygun olmadığı, özellikle bir alacaklının kendi sırasının yanlış olduğu veya bir alacaklının alacağı iflas idaresi tarafından kabul edilmediği, ancak sıra cetveline geçirilmesi unutulmuşsa, icra mahkemesinde ikâyet yolu ile ileri sürülebilir (K. m.235). Mülkiyetinde diğer aynı hak ileri süren istihkak iddiası sahipleri, müflis ikâyet yoluna başvurabilir. ikâyetin süreye başlı olduğu hallerde, süre sıra cetvelinin ilânından itibaren işlemeye başlar ve yedi gündür. icra mahkemesi ikâyeti kabul ederse, sonucuna göre sıra cetveli düzeltilir.

Bir alacaklı, kendi alacağının kısmen veya tamamen kabul edilmediği veya başka bir alacaklının alacağına veya ona verilen sıraya itiraz ediyorsa, sıra cetveline itiraz davası açar (K. m.235). Görevli ve yetkili mahkeme, iflâsa karar verilen yerdeki ticaret mahkemesidir. Dava, sıra cetvelinin ilânından itibaren on beş gün içinde açılmalıdır. Dava, bir alacaklının alacağı kısmen veya tamamen kabul edilmemesi, bu alacaklı tarafından iflâs masasına karşı veya bir alacaklı, diğer bir alacaklının alacağına veya sırasına itiraz ediliyorsa o alacaklıya karşı açılır:

Davacı alacaklı davayı kazanırsa, davalı alacaklıya sıra cetveli gerektiren ödenmesi gereken paydan, davacı alacaklı kendi alacağını tam olarak alır, artan kısım olursa, masaya kalır ve diğer alacaklılara dağıtılır.

Sıra cetveli, ikâyet ve itiraz yoluna gidilmemesi veya gidilmediği takdirde, ikâyet ve itirazın sonucuna göre kesinleşir.

4.7.2.6.4.7. Geç Bildirilen Alacaklar

Alacaklılar, alacaklarını, adî tasfiye ilânından itibaren bir ay içinde bildirirler. Bu bir aylık süre içinde alacaklarını masaya yazdırmayan alacaklılar, iflâsın kapanmasına kadar, iflâs idaresine başvurarak, alacaklarını masaya yazdırabilirler.

Bir alacaklının daha sonra başvuruda bulunarak alacağını iflâs masasına yazdırması halinde, iflâs idaresi bu alacak hakkında da inceleme yapar, bu alacağının kabulüne veya reddine karar verir.

flâs idaresi geç bildirilen alaca ı kabul ederse, sıra cetvelini buna göre düzeltir; düzeltilen sıra cetvelini ilân eder. Alacaklılar, ilân edilen sıra cetveline kar ı ikâyet ve itiraz yollarına ba vurabilirler.

flâs idaresi geç bildirilen alaca ı reddederse veya istedi i sıraya kaydetmezse, iflâs idaresi tarafından alaca ı reddedilen alacaklıya durum do rudan do ruya bildirilir (K m. 234). Geç ba vuran alacaklı, bu durumda sıra cetveline kar ı itiraz davası açabilir veya ikâyet yoluna ba vurabilir.

Geç bildirmeden kaynaklanan masraflar, geç ba vuran alacaklıya aittir. flâs idaresi, alacaklıyı bu masrafları pe in vermesi için zorlayabilir.

flâs idaresi tarafından alaca ı tamamen veya kısmen kabul edilmi olan geç ba vuran alacaklının, ba vurusundan önce kararla tırlımı olan geçici da ıtıma (K. m.252) katılma hakkı yoktur.

4.7.2.6.4.8. kinci Alacaklılar Toplantısı

Sıra cetveli düzenlendikten sonra iflâs idaresi, sıra cetvelini iflâs dairesine verir ve iflas dairesi de cetveli ilân eder. flâs idaresi, sıra cetvelini ilân ederken alacaklıları da ikinci alacaklılar toplantısına davet eder. kinci alacaklılar toplantısına, yalnızca, alacakları iflâs idaresi tarafından tamamen veya kısmen kabul edilen alacaklılar ile sıra cetveline itiraz davası açmı olan alacaklılardan K. 235. maddeye göre katılmalarına karar verilmi olan alacaklılar davet edilir. Alacakları reddedilmi olan alacaklılar, ikinci alacaklılar toplantısına katılamazlar.

kinci alacaklılar toplantısına, iflâs müdürü veya yardımcısı ba kanlık eder. Toplantı yeter sayısı ve karar yeter sayısı hakkında birinci alacaklılar toplantısındaki hükümler (K. m.221) uygulanır.

flâs idaresi, tasfiyenin yürütülmesi ve alacaklarla, borçların durumu hakkında alacaklılar toplanmasına ayrıntılı bir rapor verir (K. m.238). Alacaklılar toplanması, iflâs idaresinin verdi i rapordan sonra, iflâs idaresinin görevine devam edip etmeyece ine karar verir. Bunun yanında tasfiyeyle ilgili di er kararlar da alınır. Örne in, duran hukuk davalarının masa adına devam ettirilip ettirilmemesine, istihkak iddialarının kabul edilip edilmemesine, müflis tarafından teklif edilen konkordatonun kabul edilip edilmemesine, masaya giren malların açık artırma yoluyla mı, yoksa

pazarlık yoluyla mı satılacağına, adî tasfiye uzamı sa, basit tasfiye usulünün uygulanmasına vb. konularda karar verir.

Alacaklıların toplanması mümkün olmazsa veya çoğunluk sağlanamazsa, bu durum bir tutanak ile tespit edilir. Bu halde, iflas idaresi tasfiye kapanıncaya kadar işi devam eder. İkinci alacaklılar toplantısı tarafından verilecek kararları kendisi verir.

Alacaklıların çoğunluğu isterse veya iflâs idaresi gerekli görürse, alacaklılar yeniden (üçüncü, dördüncü) toplantıya davet edilebilir. Yeni alacaklılar toplantısının gündemindeki konular hakkında alacaklıların oyu, kendilerinin bilinen adreslerine taahhütlü bir mektupla yapılacak davet üzerine ve imzası noterlikçe onaylı cevap yazısı ile elde edilebilir. Nisap hakkında K. 221. madde hükümleri uygulanır (K. m. 240).

4.7.2.6.5. *flâs Masasındaki Malların Paraya Çevrilmesi (Satı)*

flâsta satılacak malların, iflâs idaresi tarafından yapılır (K. m.241), elde edilen paralar alacaklılar arasında paylaştırılır.

flâs masasına giren malların satılması iflâs kararının kesinleşmesiyle mümkün değildir. Masaya giren malların satılmasıyla ilgili kararlar ikinci alacaklılar toplantısında alınır. Acele satılması gereken mallar (örneğin bozulma tehlikesi olan bir mal) varsa ya da rehinli mallar varsa ikinci alacaklılar toplantısından önce bunların satılması yapılabilir (K. m. 229).

flâsta, hacizdeki satılacak malların farklı olarak pazarlık yoluyla satılmasına karar verilmesi mümkündür. Ancak hacizde açık artırma yoluyla satılmasının yapılması gerekir. Sadece tasfiye kararının istisnai bazı durumlarda pazarlık yoluyla satılmasının yapılması mümkündür.

Üzerinde rehin hakkı bulunan mallar ancak, rehin hakkı sahibi alacaklıların muvafakati ile pazarlıkla satılabilir (K. m.241). Rehin hakkı sahibi alacaklı pazarlıkla satılmasına razı olmazsa rehinli mallar pazarlıkla satılamaz.

İkinci alacaklılar toplantısı, bazı malların pazarlıkla satılmasına karar vermişse, iflâs idaresi o malları normal satım sözleşmesi hükümlerine göre satar. Ancak, hacizde olduğu gibi, iflâsta da, asıl satım tekli açık artırma yolu ile satımdır. flâs idaresi, açık artırma yolu ile satılmasına karar verilen malları ise, açık artırma ile satar. Açık artırma yolu ile satım kuralı olarak genel haciz yolu ile takipte olduğu gibidir (K. m.242-244).

Masaya giren çekimeli bir hakkı dava veya takip etme yetkisi masaya aittir. Ancak, ikinci alacaklılar toplantısında, böyle bir hakkın masa adına dava veya takip

edilmesinde yarar görülmezse, bu yetki isteyen bir veya birkaç alacaklıya devredilebilir. Dava veya takip yetkisini devralan alacaklı, dava veya takip sonunda haklı çıkarsa, elde edilecek paradan masraflar çıkarıldıktan sonra, kendi alacağını tam olarak alır, artan kısım olursa masaya kalır (K. m. 245).

4.7.2.6.6. Pay Cetveli ve Son Hesap

Masa malların satışı tamamlandıktan sonra iflas idaresi sıra cetvelinin kesinle mesini bekler. Sıra cetveli kesinle tikten sonra, iflâs idaresi, her alacaklının hissesine dü en miktarı gösteren bir pay cetveli düzenler (K. m. 247). Pay cetveli sıra cetveline uygun olarak hazırlanır. Bu pay ayırma sonunda, K. 206. maddede yer alan dördüncü sıradaki imtiyazsız alacaklılara genellikle tam olarak ödeme yapılamaz. Bu durumda, elde kalan para, imtiyazsız alacaklılara orantılı olarak yapılarak paylaştırılır, örneğin her alacaklı alacağının yansını alabilir. Bu paylaştırma ekline "garameten paylaştırma" adı verilir.

İflâs idaresi, pay cetvelinden sonra, bir de son hesabı yapar (K. m.247). İflâs idaresi, son hesapta, iflâs tasfiyesinde yapılan işlemler, masaya giren paralar, yapılan ödemeler, masa masrafları gibi konularda açıklama yapar ve hesap verir.

İflâs idaresi pay cetveli ve son hesabı, iflâs dairesine bırakır ve orada on gün kalır, iflâs idaresince bırakılma durumu ve payının miktarı her alacaklıya bildirilir (K. m. 249). Alacaklılar, pay cetveli ve son hesaba, kendilerine bildirim tarihinden itibaren yedi gün içinde itikâyet yoluna başvurabilirler (K. m.250). İtikâyet yoluna gidilmezse veya gidilirse itikâyetin sonucuna göre pay cetveli de kesinleir.

4.7.2.6.7. Paraların Daıtılması

Masaya giren malların satılması sonunda elde edilen paraların daıtımı iki şekilde olabilir; Kesin daıtma (K. m.250) ve Geçici daıtma (K. m.252).

4.7.2.6.7.1. Kesin Daıtma

Sıra cetveli ve pay cetveli kesinle tikten sonra, elde edilen paralar, alacaklılara pay cetvelinde belirtildiği miktarda daıtılır. Masadaki malların tümü satıldıktan, sıra cetveli ve pay cetveli kesinle tikten sonra, daıtım yapıldığından, bu daıtım kesin daıtım denir.

Geciktirici (taliki) arta veya belirsiz (gayrimuayyen) vadeye ba lı alacaklar için ayrılan paralar, alacaklılara ödenmez, bunlar, ileride artın gerçekte mesi veya vadenin gelmesi halinde alacaklıya ödenmek üzere, bir bankaya yatırılır.

4.7.2.6.7.2. Geçici Da ıtma

Kesin da ıtımın yapılabilmesi için, masa mallarının satılması, dava ve takiplerin sonra ermesi, sıra cetvelinin kesinle mesi gerekir. flâs masasına giren mal ve hakların büyük bir kısmı satılmasına ve sıra cetveli düzenlenmesine ra men, bir veya birkaç malın satı ı gerçekte ememi veya davalar sona ermemi olabilir. te böyle bir durumda iflâs idaresi bu malların satılmasını veya dava yahut takiplerin bitmesini beklemeden masada bulunan paraların, geçici da ıtılmasına karar verebilir. Geçici da ıtım için sıra cetvelinin kesinle mi olması zorunlu de ildir. Bu da ıtımda, sıra cetveli kesinle memi , bütün mallar satılmamı veya henüz çeki meli hak ve alacaklar bulundu undan, yapılan da ıtım geçicidir.

Geçici da ıtım için de, geçici bir pay cetveli yapılır, bu cetvel kesinle tikten sonra geçici da ıtım yapılır. Geç ba vuran alacaklı, daha önce kararla tırılmı olan geçici da ıtıma katılamaz.

4.7.2.6.8. Borç Ödemeden Aciz Belgesi

flâs tasfiye sonunda genellikle bütün alacaklılara tam olarak ödeme yapması mümkün olmayacaktır. Alaca ını tam olarak alamayanlar genellikle dördüncü sıradaki imtiyazsız alacaklılar olur. Alaca ının tamamını alamayan iflâs alacaklılarına, alacaklarının ödenmeyen kısmı için bir belge verilir ki, bu belgeye borç ödemeden aciz belgesi denilir. Borç ödemeden aciz belgesi, kesin da ıtım sonunda, iflâs idaresi tarafından düzenlenir ve alacaklıya verilir; geçici da ıtım sonunda aciz belgesi verilmez.

flâstaki aciz belgesinin düzenlenmesi ve kapsamı da hacizdeki gibidir. flâstaki aciz belgesinin maddi hukuk bakımından do urdu u sonuçlar da, haciz sonunda düzenlenen aciz belgesi ile aynıdır. Ancak, faiz ödenmesine ili kin K. m. 196 hükmü saklıdır.

flâstaki aciz belgesinin takip hukuku bakımından do urdu u sonuçlar:

flâstaki aciz belgesinin K. m.68/1 anlamında borç ikrarını içeren bir belge sayılabilmesi için, müflisin, borcu kabul etmesi ve bunun aciz belgesine yazılması gerekir.

Elinde aciz belgesi olan alacaklı, iflâs kapandıktan sonra, borçluya karşı bu belgeye dayanarak takip yapabilir, ancak bunun için, borçlunun yeni mal iktisap etmesi gerekir (K. m.252); müflis, yeni mal iktisap etmeden takip yapılacak olursa, yeni mal iktisap etmediği itirazında bulunabilir.

flâs kapandıktan sonra bir yıl içinde de takip yapılırsa, müflise yeniden ödeme emri gönderilmesi gerekir.

flâsta, elinde borç ödemediği aciz belgesi olan alacaklı, borçluya karşı doğrudan doğruya iptal davası (K. m.277) açamaz. Çünkü iflasta iptal davası açma yetkisi öncelikle iflas daresine aittir. Ancak, kendisine K. m.245 gereğince dava açma yetkisi verilmiş olabilir.

flâstaki borç ödemediği aciz belgesi ile de, bir banka alacaklıının koydurduğu hacze K. m. 100 gereğince itiraz edilebilir; ancak, K. m.100'de belirtilen takip tarihi olarak, aciz belgesinin verilmesine neden olan, iflâsın açılma tarihi esas alınabilir.

4.7.2.6.9. Masaya Yazdırılmamış Alacaklar

Adi tasfiye ilânı üzerine alacaklıların bir ay içinde alacaklarını masaya yazdırmaları gerekir. Alacaklılar, geçilmeden kaynaklanan sonuçlara katılmak kaydı ile iflâs kapanıncaya kadar alacaklarını masaya yazdırabilirler (K. m.236).

Alacak bir aylık sürede veya iflâs kapanıncaya kadar masaya yazdırılmamış olsa, tasfiye, o alacak dikkate alınmadan yapılır, o alacaklıya pay ayrılmaz. Bununla beraber, o alacaklı sona ermez; alacaklı, iflâstan sonra borçluya karşı takip yapabilir.

Kanunda, masaya, hiç yazdırılmayan alacakların tâbi olduğu hükümler belirtilmiştir. Buna göre, daha önce masaya kaydedilmemesinden dolayı tasfiyeye girmemiş olan alacaklılara, aciz belgesi verilen alacaklar hakkındaki hükümler tatbik olunur (K. m.253).

4.7.2.6.10. iflâsın Kapanması

flâs idaresi, masaya giren malları satıp, alacaklılar ödeme yaptıktan ve alacaklıları ödenemeyen alacaklılara borç ödemediği aciz belgelerini verdikten sonra, iflâs tasfiyesi

tamamlanmı olur. flâs idaresi bundan sonra son bir rapor düzenleyerek iflasa karar vermi olan ticaret mahkemesine ba vurur (K. m.254). Bu raporda, masaya giren mal ve haklar, iflâs alacaklıları, yapılan masraflar, alacaklılara ödenen paralar, düzenlenen borç ödemededen aciz belgeleri gibi konularda bilgi verilir.

Ticaret mahkemesi, son rapordan iflâs tasfiyesinde bir eksiklik, hukuka aykırılık olmadı mı görürse, iflâsın kapanmasına karar verir. Eksiklik varsa, bunu icra mahkemesine bildirir. cra mahkemesi eksikli i, iflâs idaresine tamamlatır ve durumu ticaret mahkemesine bildirir, eksikli in giderildi ini gören ticaret mahkemesi iflâsın kapanmasına karar verir.

Kapanma kararı, iflâs dairesine bildirilir, kapanma kararı da, aynen iflâsın açılma karan gibi ilân edilir ve ilgili yerlere bildirilir.

flâsın kapanması kararı ile, iflâs tasfiyesi sona ermi olur; masaya yeni alacak yazdırılmaz, müflise kar ı takip yapılabilir, iflâsın kapanması ile müflistin, müflistik sıfatı sona ermez, bunun için müflisin, itibarın iadesi yoluna (K. m.312-316) ba - vurması gerekir.

flâs kapandıktan sonra, tasfiyeye dâhil edilememi bir mal bulunursa, iflâs dairesi, o mala el koyar, satar, elde edilen parayı, ba ka bir merasime gerek kalmaksızın, alaca mını, eksik almı olan borç ödemededen aciz belgesi sahibi alacaklılara, sıralarına göre da ıtır (m.255). Bunun için iflâsın tekrar açılmasına gerek yoktur. Geciktirici arta veya belirsiz vadeye ba lı bir alacak nedeniyle bankaya yatırılan paraların alacaklıya ödenmesi gerekmezse veya bozucu arta ba lı bir alacak, alacaklı tarafında iade edilirse, aynı ekilde hareket edilir. üpheli bir hak söz konusu oldu unda, iflâs dairesi, alacaklılara durumu ilân eder yahut mektupla bildirir ve 245. maddeye göre hareket edilir.

4.7.2.6.11 flâsın Kaldırılması

flâs kararı verildikten sonra bazı durumların gerçekte mesi halinde iflasın kaldırılmasına ticaret mahkemesince karar verilecektir (K. m. 182/1).

flâsın kaldırılması sebepleri:

1. Bütün alacaklıların taleplerini geri almı olması. Bununla kastedilen, bütün alacaklıların iflâsın kaldırılmasına rıza göstermeleridir, yoksa alacaklılar alacaklarından vazgeçmi de ildirler, (Bu durumda iflasın kaldırılmasını müflis talep eder).

2. Bütün alacakların itfa edilmi olması. Borcu sona erdiren hallerden birisinin gerçekleşmesi (ödeme, ibra, ba ı vs.) ve bütün borcun ödenmesi. (Bu durumda iflasın kaldırılmasını müflis talep eder)
3. Müflisin, iflâsın açılmasından sonra konkordato teklif etmesi ve bunun alacaklılarca kabul edilip, mahkemece tasdik edilmesi, halinde de iflâsın kaldırılması istenebilir. (Bu durumda iflâsın kaldırılması iflâs idaresi talep eder)

flâsın kaldırılması halinde de, iflâs sona ermektedir. Ancak iflâsın kaldırılması, iflâsın kapanmasından farklıdır. flâsın kapanmasında, tasfiye yapıp tamamlanmıştır. Buna karşılık iflâsın kaldırılmasında, tasfiye henüz tamamlanmadan, kanunda öngörülen belirli sebeplerin gerçekleşmesi halinde, tüm sonuçlarıyla ortadan kalkmaktadır.

flâsın kaldırılmasının istenebilmesi için iflâs alacaklılarının belli olması gerekir. Bu sebeple iflâsın kaldırılması en erken alacakların iflâs masasına yazdırılması için öngörülen 1 aylık sürenin sonunda talep edilebilir. flâsın kaldırılması en geç iflâsın kapanmasına kadar istenebilir.

Mahkeme, yapacağı inceleme sonunda, iflâsın kaldırılması sebeplerinden birinin gerçekleştiğini tespit ederse, iflâsın kaldırılmasına karar verir. flâsın kaldırılması kararı, iflâs dairesine bildirilir ve iflâs dairesi kaldırma kararını ilân eder ve ilgili yerlere bildirir.

flâsın kaldırılması ile iflâs, bütün hüküm ve sonuçları ile ortadan kalkar, borçlu sanki hiç iflâs etmemiş gibi olur, müflislik sıfatı sona erer, masaya giren malları üzerindeki tasarruf yetkisini tekrar kazanır.

4.7.3. Konkordato

4.7.3.1. Konkordato ve Çe itleri

4.7.3.1.1. Genel Bilgi

Konkordato, elinde olmayan nedenlerle i leri iyi gitmeyen ve ödeme güçlü ü çeken borçluları korumak ve bu durumda olan bir borçlunun alacaklıları arasındaki e itli i sa lamak için kabul edilmi bir kurumdur.⁴⁴

Konkordato, ödeme güçlü ü içine dü en iflâsa tabi olan ki ilerin, iflâs etmelerini engelleyebilir. Bu ekilde, ticari i letmeler ayakta tutularak, ülke ekonomisine katkı sa lanabilir.

4.7.3.1.2. Konkordato Çe itleri

4.7.3.1.2.1. Tenzilat (ndirim) Konkordatosu

Borçlu bu konkordato türünde borçlu, borçlarının bir kısmını ödemeyi teklif eder. Alacaklıların, alacaklıları bu ekilde tenzil edildi i, indirildi i için, bu konkordato türüne tenzilat konkordatosu denilir. Borçlu teklif etti i ve alacaklılarca da kabul edilen oranda borcunu öder ve borcunun tümünden kurtulur. Alacaklıların vazgeçtikleri kısım için, alacak hakları son bulur. K'da asıl olarak tenzilat konkordatosu düzenlenmi tir (K. m.285-308).⁴⁵

4.7.3.1.2.2. Vade Konkordatosu

Vade konkordatosunda borçlu, borçlarının tümünü ödeyebilecek ekonomik güce sahiptir, yeterli mal varlığı vardır. Ancak muaccel alacaklarını kar ilayamamaktadır, e er borçluya bir vade tanınırsa (süre verilirse) borçlarını ödeyebilecektir. te böyle bir durumda, borçlu vade konkordatosu teklif eder, alacaklılar da kabul ederse, borçluya bir süre tanınır, borçlu tanınan sürede borçlarının tümünü öder. Vade konkordatosunu K'da ayrıca düzenlememi tir. Tenzilat konkordatosuna ili kin hükümler, niteli ine aykırı dü medikçe, vade konkordatosu için de uygulanır.

4.7.3.1.2.3. Malvarlığı nın Terki Suretiyle Konkordato

Bu konkordato türü hukukumuzda, daha önce yoktu, sviçre Federal cra ve iflâs Kanunu'nda bulunan bu kurum, 2003 tarihinde 4949 sayılı Kanunla K'na 309/a - 309/1 maddeleri arasına eklendi. Bu konkordato türünde, borçlu, mal varlığı nın tümü-

⁴⁴ Kuru; Arslan; Yılmaz; **cra ve iflâs Hukuku**, Yetkin Yayınları, Ankara 2006, s. 695.

⁴⁵ Pecanitez.;Atalay; Özekes; **age.**, s 278.

nü yahut bir kısmını alacaklılara devreder ve borçlarından kurtulur. Alacaklılar da, borçlunun kendilerine devretti i bu mal varlı nı, üçüncü bir ki iye toptan devredebilecekleri gibi, iflâs tasfiyesinde oldu u gibi, parça parça satıp bedelini aralarında payla abilirler. Görüldü ü gibi, malvarlı nın terki suretiyle konkordato da, borçlunun kurtarılması ve ticari hayatının devamı de il, iflâsta oldu u gibi, malvarlı nın tasfiyesi amaçlanmaktadır. Ancak tasfiye ekli olarak iflasa benzese de, burada iflasın sonuçları yoktur.

Kanunumuzda düzenlenen konkordato çe itleri adi konkordato, iflas içi konkordato ve malvarlı nın terki suretiyle konkordatodur.

4.7.3.2. Adi Konkordato

4.7.3.2.1. Genel Bilgi

K m. 285 vd. da adî konkordatoya ili kin hükümler düzenlenmi tir. flâs dı ı konkordatoyu, iflâsa tâbi olsun olmasın, bütün borçlular teklif edebilir. Ancak uygulamada genelde, iflâsa tâbi borçlular konkordato teklif etmektedir.

Konkordatoyu, borçlu bizzat kendisi teklif edebilece i gibi, iflâs talebinde bulunabilecek her alacaklı * da borçlu hakkında konkordato isteyebilir (K. m.285).

Adi konkordato talebi ile ba vurulabilecek yetkili icra mahkemesi borçlunun iflasa tabi olup olmamasına göre belirlenir. flasa tabi borçlular için K. m. 154/f.1-2' de belirtilen yerdeki, iflasa tabi olmayan borçlular bakımından ise onun yerle im yerindeki icra mahkemesidir (K. m. 285/4).⁴⁶

4.7.3.2.2. Konkordato Teklifi

Borçlu veya iflâs talebinde bulunabilecek bir alacaklısı (K. m.285), icra mahkemesine dilekçe ile ba vurur ve konkordato teklif eder. Bu ba vuruda, borçlunun aktifi ve pasifiyle malvarlı ı ve borçlarını hangi oranda ödeyece i, örne in yüzde yetmi ini veya yüzde kırkını gibi, belirtilmelidir. Ayrıca dilekçeye, konkordato projesini, ayrıntılı bilançosunu, varsa ticari defterlerini, eklemek zorundadır (K. m.285/I).

* flâs talebinde bulunabilecek her alacaklıların konkordato teklif edebilme imkanı 2003 yılında 4949 sayılı Kanunla yapılan de i iklik sonrasında getirilmi tir.

⁴⁶ Mu ul, Timuçin; **cr a ve flas Hukuku Bilgisi**, Legal Yayıncılık, stanbul Eylül 2005, s.558.

Konkordato talebi üzerine, icra mahkemesi, gerekli gördü ü takdirde, borçlunun malvarlı ının muhafazası için K. m.290'da öngörülen tedbirlerin alınmasını emreder. İcra mahkemesi, ayrıca, konkordato talebini K. m.166/II'ye göre ilân eder. İlândan itibaren on gün içinde alacaklılar, itiraz ederek, konkordato mühleti verilmesini gerektiren bir durum olmadığını ileri sürerek, talebin reddini isteyebilirler (K. m.287/I).

4.7.3.2.3. Konkordato Mühleti

İcra mahkemesi, konkordato teklifini inceler, borçluyu ve itiraz eden alacaklı varsa, onları dinledikten sonra, borçlunun durumunu, malvarlı ı ve gelirlerini, taahhütlerini yerine getirmesine engel olan sebepleri ve konkordatonun başarı ihtimalini göz önünde tutarak, projenin alacaklıları zarara sokma kastı taşıyıp taşımadığını ve borçlunun teklif ettiği ödeme oranının malvarlı ı ile orantılı** olup olmadığını da dikkate alarak, konkordatonun kabulüne veya reddine karar verir (K. m.286/1).

Konkordato teklifinin kabul edilebilmesi ve konkordato mühleti verilebilmesi için gerekli şartlar:

1. Konkordatonun başarı şansı olmalı, yani alacaklılar tarafından kabul edilebilir, borçlu tarafından gerçekleştirilebilir nitelikte olmalıdır.
2. Borçlu tarafından teklif edilen ödeme oranı, kaynakları ile orantılı olmalıdır.
3. Konkordato teklif eden borçlunun iyi niyetli olması, alacaklıları zarara sokma kastının bulunmaması gerekir.

İcra mahkemesi, sayılan şartların hepsi gerçekleştirilirse, borçluya en fazla üç aylık konkordato mühleti verir ve aynı zamanda, gerekli bilgi ve tecrübeye sahip Türk vatandaşlarından bir veya birkaç komiseri tayin eder*** (K. m.287). Konkordato mühleti verildiği ande, ayrıca, icra mahkemesince ilân edilir ve gerekli yerlere bildirilir (K. m. 288).

Konkordato mühletinin amacı, bu süre içinde borçluya karşı takip yapılmasını yasaklayarak (K. m.289), borçlunun konkordatoyu alacaklıların kabulüne hazır hale

** Adi konkordatoda 2003 yılında yapılan değişiklikten önce asgari %50 ödeme teklifi yapma zorunlulu ğu vardı. 2003 yılında 4949 sayılı Kanunla yapılan değişiklikle asgari %50 ödeme teklifi yapma zorunlulu ğu kaldırıldı; bunun yerine borçlunun malvarlı ı ile orantılı bir teklif yapması esası getirildi.

*** Birden fazla konkordato komiseri tayin edebilme imkanı da 4949 sayılı Kanun ile getirilmiştir.

getirebilmesine imkan yermektir. Konkordato mühleti, icra mahkemesince gerekli görülürse, en fazla iki ay daha uzatılabilir (K. m.287).

Borçlu, konkordato kararını, verildi i tarihten itibaren be gün içinde gerekli giderleri ödeyip uygulamaya koydurmak zorundadır, aksi takdirde konkordato mühleti kendili inden kalkar.

4.7.3.2.3.1. Konkordato Mühleti Verilmesinin Sonuçları

4.7.3.2.3.1.1. Alacaklılar Bakımından Sonuçları

Konkordato mühleti içinde borçlu aleyhine, 6183 sayılı Kanuna göre yapılan takipler de dâhil olmak üzere, hiç bir takip yapılamaz, daha önce ba lamı takipler durur. htiyati haciz uygulanamaz, bir takip i lemi ile kesilebilen zamana ımı ve hak d rc süreler i lemez (K. m.289).

Takip yapılamaması kuralının istisnası rehinli alacaklardır mühlet içinde rehnin paraya vrilmesi yoluyla takip ba latılabilir ve ba lamı olanlara devam edilebilir. Ancak bu takipler nedeniyle muhafaza tedbirleri alınamaz, rehinli malın satı ı yapılamaz (K. m.289/II). Bunun yanında K. 206. maddenin birinci sırasında yer alan imtiyazlı alacaklar için, haciz yoluyla takip yapılabilir, daha önce ba lamı olanlara devam edilebilir.

Konkordato aksine hüküm iermedi i takdirde mühlet içinde rehinle temin edilmemi her türlü alaca a faiz i lemesi durur (K. m.289/IV).

4.7.3.2.3.1.2. Borçlu Bakımından Sonuçları

Konkordato mühletinin verilmesi borçlunun tasarruf yetkisini kısıtlamaz. Borçlu, komiserin denetimi altında i lerine devam edebilir. Ancak icra mahkemesi, bazı i lemlerin geçerli olarak, ancak komiserin katılımı ile yapılmasına veya borçlunun yerine komiserin i letmenin faaliyetini devam ettirmesine karar verebilir (K. m.290/I).

Tasarruf yetkisi kısıtlanmamakla birlikte borçlu, bazı i lemleri icra mahkemesinin izni olmadan yapamaz. Borçlu mühlet içinde rehin tesis edemez, kefil olamaz, ta ınmaz ve i letmesinin daimi tesisatını kısmen dahi olsa devredemez ve sınırlandıramaz, kar ılıksız tasarruflarda bulunamaz. Aksi halde yapılan i lemler hükümsüzdür (K. m.290). Borçlu bu i lemleri ancak icra mahkemesinin izni ile yapabilecektir. Borçlu bu i lemleri icra mahkemesinin izni olmaksızın yaparsa yahut

komiserin ihtarlarına aykırı davranırsa veya iyi niyetinden üpheyi haklı gösterir bir harekette bulunursa, icra mahkemesi komiserin raporu üzerine, mümkün ise, borçluyu ve gerekti inde alacaklıları dinledikten sonra, borçlunun malları üzerindeki tasarruf yetkisini veya mühleti kaldırabilir (K. m.290/III). Konkordato mühletinin kaldırılması halinde, kaldırma kararının ilânından itibaren on gün içinde, bir alacaklı borçlu iflâsa tâbi ahıslardan olmasa bile, do rudan do ruya iflâsını isteyebilir.

4.7.3.2.4. Konkordato Komiseri

Konkordato komiseri, gerekli bilgi ve tecrübeye sahip Türk vatandaşları arasından seçilir, bir tane veya birden fazla olabilir; birden fazla olması halinde icra mahkemesi, bu ki ilerin görev ve yetki alanlarını belirler (K. m.287/II).

Komiserin bazı görevleri unlardır: Borçlunun faaliyetlerini denetlemek ve icra mahkemesinin kararı üzerine bazı i lemlerine katılmak (K. m.290/I); icra mahkemesinin kararı üzerine borçlunun i letmesini, onun yerine sürdürmek (K. m. 290/I); tayini üzerine borçlunun mallarının defterini tutmak ve rehinli malların kıymetini tayin etmek veya bilirki iye ettirmek; icra mahkemesinin talebi halinde ara raporlar vermek ve alacaklıları konkordato süreci hakkında bilgilendirmek (K. m.287/IV); ilânla, alacaklıları alacaklarını bildirmeye davet etmek ayrıca, aynı ilânda, alacaklılar toplantısının yerini ve tarihini ve saatini de bildirir (K. m. 292); kendisine bildirilen alacakları inceler ve borçluyu iddia olunan alacaklar hakkında beyanda bulunmaya davet eder, borçlu tarafından kabul edilen alacaklar çeki mesiz alacak sayılır ve konkordato oylamasına katılabilirler (K. m.297).

4.7.3.2.5. Alacaklılar Toplantısı ve Konkordato Teklifinin De erlendirilmesi

Alacaklılar konkordato komiserince ilânda belirtilen yer, gün ve saatte toplanırlar ve konkordato teklifini görü ürler. Borçlu toplantıda hazır bulunur, gerekli bilgileri verir (K. m.294/II). Toplantıya, konkordato komiseri başkanlık eder ve toplantının ba ında borçlunun durumu hakkında bir rapor verir ve bu raporda alacaklar hakkında yaptığı ı inceleme sonuçlarını da belirtir (K. m.293). Toplantıda oylama yapılmaz; ancak, toplantı sonunda bir tutanak düzenlenir, konkordatoyu kabul eden alacaklılar bu tutana ı imzalar. Ayrıca on gün içinde isteyen alacaklılar konkordatoyu kabul ettiklerini komisere bildirebilirler.

4.7.3.2.6. Konkordatonun Ticaret Mahkemesince ncelenmesi ve Karar Verilmesi

Konkordato komiseri, alacaklılar toplantısı sonunda tutulan tutana ı, alacaklıların imzalayabilmesi için tanınan on günlük süre sona erdikten sonra, konkordatonun kabul edilip edilmedi i, tasdikinin uygun olup olmadığı konusundaki kendi ahsı görü ünü de rapor halinde hazırlayarak, konkordato dosyasını ticaret mahkemesine verir ve icra mahkemesine de durumu bildirir (K. m.296/I).

Mahkeme, bir duru ma günü tespit eder ve bunu ilân eder. Ayrıca borçluyu, komiseri rehinli alacaklıları ayrı ayrı duru maya davet eder. Mahkeme, gerekli incelemeleri resen yapar ve eksiklikler varsa, bunların tamamlanmasını isteyebilir. Mahkeme duru mada, borçluyu, komiseri ve duru maya gelen ve itiraz eden alacaklı varsa onları dinledikten sonra, mühlet içinde olmak üzere, kısa bir zamanda kararını verir (K. m.296/II). Mahkeme yaptı ı inceleme sonunda konkordatonun tasdikine veya tasdik talebinin reddine karar verebilir. Mahkemenin verdi i kabul veya ret kararın kesinle tikten sonra ilân edilir ve ilgili yerlere bildirilir. lân ile mühletin hükümleri sona erer.

4.7.3.2.6.1. Konkordatonun Tasdiki

Ticaret mahkemesinin konkordatoyu tasdik edebilmesi için u artların gerçekleşme mi olması gerekir (K. m. 298):

a. Borçlunun teklif etti i ödeme oranı, borçlunun kaynakları (malvarlı ı) ile orantılı olmalıdır (K. m.298/b.I).

b. Konkordatonun, alacaklılar toplantısında, kaydedilmi olan alacaklıların sayı itibariyle yansı ve alacaklar miktarı itibariyle üçte ikisini a an bir ço unluk tarafından kabul edilmi olması gerekir (K. m.297/I). Konkordatonun alacaklılarca kabul edilmi sayılabilmesi için iki çe it ço unluk aranmaktadır. Birincisi, alacaklı sayısı itibariyle, kaydedilmi alacaklıların yarısından fazlası konkordatoyu kabul etmi olmalı; ikincisi alacak tutarı itibariyle ço unluk, konkordatoyu kabul eden kaydedilmi alacaklıların, alacaklarının, toplam alacak tutarının üçte ikisini a ması gerekir. Örne in toplam 30 alacaklı varsa en az 16 alacaklı konkordatoyu kabul etmelidir. 30 alacaklının toplam alacak miktarı 120.000 YTL ise kabul eden 16 alacaklının alacak miktarı en az 80.001 YTL olması gerekir. mtiyazlı alacaklılar, rehinli alacaklılar ve borçlunun e i, annesi,

babası ve çocukları, konkordatoya kaydedilmelerine rağmen, çoğunluğun tespitinde hesaba katılmazlar (K. m.297).

c. Yeterli teminatın gösterilmesi gerekir (K. m.298). Konkordato ilemlerinin yerine getirilmesini, alacakları kabul edilmiş olan imtiyazlı alacakların tamamen ödenmesini ve mühlet sırasında komiserin onayıyla akdedilmiş borçların ifasını sağlamak için, bu alacaklılardan her biri özel olarak ve açıkça kendisinden vazgeçmedikçe yeterli teminatın gösterilmesi gerekir.

d. Konkordatonun tasdikinin gerektirdiği yargılama masrafları ve harçlarının tasdik kararından önce, borçlu tarafından mahkeme veznesine depo edilmiş olması gerekir .

e. Malvarlığının terki suretiyle konkordatoda, paraya çevirme halinde elde edilen hasılat veya üçüncü kişiler tarafından teklif edilen meblâğın, iflâs yoluyla tasfiye halinde elde edilebilecek bedelden fazla olmasının öngörülmesi gerekir (m.298/b.2).

f.. Her ne kadar, kanunda açıkça öngörülmemiş olsa da konkordato teklif eden borçlunun iyi niyetli olması da aranmalıdır. Nitekim m.286/1; 298/b.1 ve 308 hükümlerinden, borçlunun iyi niyetli olması gerektiği anlaşılmaktadır.

Bu art gerçekleştirmede mahkeme, konkordatoyu tasdik eder. Tasdik kararında, alacaklıların hangi ölçüde alacaklarından vazgeçtiği, borçlunun borçlarını nasıl ödeyeceği ve gerekirse, sağlanacak teminatlar gösterilir (K. m.303/III). Alacaklı borçlu tarafından itiraz olunması alacaklılar m.302'de öngörüldükleri şekilde hareket ederler.

Konkordatonun tasdiki kararı, itiraz eden alacaklılar tarafından on gün içinde temyiz edilebilir.

4.7.3.2.6.2. Konkordatonun Tasdiki Talebinin Reddi

Ticaret Mahkemesi belirtilen şartlardan bir veya birkaçının bulunmadığını tespit ederse, konkordatonun tasdiki talebinin reddine karar verir. Talebin reddine ilişkin karar, borçlu tarafından, on gün içinde temyiz edilebilir. Bu kararın kesinleştirilmesinin ilânından itibaren on gün içinde bir alacaklı, borçlu iflâsa tâbi kişilerden olmasa bile, onun doğrudan doğruya iflâsını isteyebilir (K. m.301).

Konkordatonun tasdiki talebini reddeden mahkeme, teminat aramaksızın, borçlunun haczi mümkün bütün mallarının ihtiyaten haczine karar verir (m.301/ı).

4.7.3.2.7. Konkordatonun Hüküm ve Sonuçları

Konkordatonun, ticaret mahkemesince tasdik edilmesi halinde, u ortaya çıkar:

1. Konkordatonun kural olarak bütün alacaklılar için mecburi olması: Tasdik edilen konkordato, alacakları mühlet kararından veya komiserin onayı olmaksızın konkordatonun tasdikine kadar do mu bütün alacaklar için mecburidir (K. m.303/I), yani ba layıcıdır. Konkordatoyu kabul etmi veya etmemi yahut konkordatoya alaca ını kaydettirmemi bütün alacaklılar, konkordatoda belirtilen miktarda ve zamanda alacaklarını isteyebilirler; borçlu da konkordatoda belirtilen artlara göre borçlarını ödemekle yükümlüdür. Borçlu konkordato projesinde ödemeyi vaat etti i miktarı ödeyerek borcundan kurtulmu olur.

K m.303/I'de öngörülen kural bazı alacaklar için geçerli de ildir, yani konkordatoya tâbi olmayan alacaklar da vardır, bunlar yine m.303'de belirtilmi tir: 1- Rehinli alacaklıların, rehnin kıymetini kar ılayan miktardaki alacakları, 2- K m.206/I'de öngörülen bir malın aynından do an kamu alacakları, 3- mtiyazlı alacaklar. Bu alacaklar, konkordatoya tâbi olmadan, tam olarak ödenir.

2. Konkordatonun tasdiki kararında, komiser veya uzman bir ki i, tasdik edilen konkordatonun yerine getirilmesini sa lamak için gerekli gözetim, yönetim ve tasfiye tedbirlerini almakla görevlendirilebilir. Bu takdirde, görevli, iki ayda bir mahkemeye rapor verir, alacaklılar bu raporları inceleme hakkına sahiptir (K. m. 303/III).

3. Konkordato mühletinden önce borçlunun mallarına konulmu hacizler varsa ve bu hacizli mallar henüz satılmamı sa, konkordatonun tasdiki ile bu hacizler dü er (K. m. 304).

4. cra mahkemesi emrederse, çeki meli alacaklılar hakkında ayrılan paylar, hüküm kesinle inceye kadar, borçlu tarafından sa lam bir bankaya, banka bulunmayan yerlerde icra veznesine yatırılır (K. m. 305).

5. Borçlu tarafından, konkordato artlarından fazla olarak alacaklılardan birine yapılan vaatler ayrıca bir hükme gerek kalmaksızın geçersizdir (m. 306). Ayrıca borçlu ve kendisine vaatte bulunulan alacaklı cezalandırılır (K. m.333/I).

6. Konkordatoya kabul oyu vermeyen alacaklı, mü terek borçlulara ve borçlunun kefillerine kar ı bütün haklarını muhafaza eder (K. m. 295/1), yani alaca ını onlardan tam olarak isteyebilir. Konkordatoya kabul oyu vermi olan

alacaklı dahi, kendi haklarını söz konusu kimselere ödeme karılında alacağını devretmeyi teklif ederse ve onlara alacaklılar toplantısının günü ile yerini en az on gün önce haber verirse aynı ekinde, alacağını tam olarak isteyebilir (K. m.295/II). Ayrıca alacaklı, belirtilen kimselere, müracaat hakkına zarar gelmeksizin, onların konkordato görüşmelerine katılmalarını isteyebilir ve kararlarını kabul taahhüdünde bulunabilir (K. m.295/III).

7. Konkordatoyu tasdik eden hâkim, borçlunun talebi üzerine, tasdik kararından itibaren en fazla bir yılı geçmemek ve erteleme süresince ıleyecek olup mevcut rehinle karılanamayan faizler teminatlandırılmak kaydıyla, rehinli taınır veya taınmazın, konkordato talebinden önceki bir alacak nedeniyle satını erteleyebilir.

4.7.3.2.8. Konkordatonun Feshi

Borçlu konkordatoda belirtilen sürede ve miktarda borçlarını ödemelidir. Bir alacaklının alacağını konkordatoda belirtildi i ekinde ödenmezse, alacaklı, borçluya karlı takip yapabilir. Ancak, kendisine karlı, konkordato artlan ifa edilmeyen her alacaklı, konkordato gereince kazanımı oldu u hakları muhafaza etmekle beraber, konkordatoyu tasdik eden mahkemeye başvurarak, kendisi hakkında konkordatoyu feshettirebilir (K. m. 307). Mahkeme, fesih kararı verirse, alacaklı, konkordato yokmu gibi, alacağını borçludan tam olarak isteyebilir. Ancak bu sadece, o alacaklı için geçerlidir.

Borçlu, konkordato mühleti almak ve konkordatoyu tasdik ettirmek için kötü niyetli bir takım i lemler yapımı (örneğin bazı alacaklılara ayrıca vaatte bulunmu), o ekinde konkordatoyu tasdik ettirmiş olabilir. Borçlunun kötü niyetli bir davranışını sonradan öğrenen bir alacaklı, ticaret mahkemesine başvurarak, konkordatonun tamamen, yani bütün alacaklılar için feshini isteyebilir (K. m.308/I). Mahkeme, borçlunun kötü niyetli i lemini tespit ederse, konkordatonun bütün alacaklılar için feshine karar verir. Bundan sonra, bütün alacaklılar, borçludan, alacaklarının tamamını isteyebilirler. Yani konkordato ortadan kalkmış olur.

Konkordatonun tamamen feshi karar kesinle tikten sonra ilân edilir. Bu ilândan itibaren on gün içinde bir alacaklı, borçlu iflâsa tabi kimselerden olmasa bile do rudan do ruya iflâsını isteyebilir.

4.7.3.3. İflas İçi Konkordato

Bu konkordatoyu niteliği gereği sadece iflasa tabi olan borçlular teklif edebilir. Zira adından da anlaşılacağı üzere borçlu iflasına karar verildikten sonra konkordato teklif etmektedir. Bu konkordato iflâsı engelleyici değil, iflâsı kaldırıcı (K. m. 182) bir fonksiyona sahiptir.

İflâs içi konkordato, sadece K. 309. maddede düzenlenmiştir, burada sadece iflâs dışı konkordatodan farklılık arz eden hususlara değinilmiştir, ortak hükümlere ise atıf yapılmıştır.

Müflis, iflâsın açılmasından sonra konkordato teklif etmek isterse, teklifini seçilip göreve başlaması için iflâs idaresine, seçilmemesi veya basit tasfiyede iflâs dairesine verir. İflâs idaresi, konkordato hakkındaki kişisel görüşleriyle birlikte teklifi, ikinci alacaklılar toplantısına bildirir (K. m.309/I).

İflâs içi konkordatoda, konkordato mülhleti verilmez; çünkü, mülhet verilmesiyle amaçlanan hususlar, zaten iflâsın açılmasıyla gerçekleşmektedir. İflâs içi konkordatoda, konkordato komiseri de tayin edilmez; çünkü, komiserine ait görevler, iflâs idaresi (veya dairesi) tarafından yerine getirilir (K. m.309/II).

Müflisin konkordato teklifi ikinci alacaklılar toplantısında (K. m. 237) görüşülür. Konkordatonun görüşülmesi, tutanak düzenlenmesi, konkordatonun kabulü için gerekli çoğunluk, iflâs dışı konkordatoda olduğu gibidir (K. m.309/II). Ticaret mahkemesinin konkordato talebini incelemesi, konkordatonun tasdiki için gerekli şartlar, yine iflâs dışı konkordatoda olduğu gibidir. Masaya giren malların paraya çevrilmesi, ticaret mahkemesi tasdik hakkında bir karar verinceye kadar ertelenir (K. m.309/III).

Ticaret mahkemesi, konkordato talebini reddederse, bunu iflâs idaresine bildirir, iflâs idaresi, iflâs tasfiyesine devam eder (K. m.309/IV).

Ticaret mahkemesi şartlar gerçekleşmediği takdirde, konkordatoyu tasdik eder, bu kararı da iflâs idaresine bildirir, iflâs idaresi bunun üzerine, iflâsa karar veren mahkemeden, iflâsın kaldırılmasını ister.

Bu özellikler dışında iflâs dışı konkordatoya ilişkin hükümler burada da uygulama alanı bulur.

4.7.3.4. Malvarlı ının Terki Suretiyle Konkordato*

4.7.3.4.1. Genel Bilgi

Malvarlı ının terki suretiyle konkordatoda, borçlu, konkordato talebi ile, alacaklılarına muayyen bir para ödemeyi teklif etmez; bilakis malvarlı ını alacaklılarına terk ederek bu mal varlı ının alacaklılar tarafından tasfiye edilmesini teklif eder.⁴⁷

Malvarlı ının terki suretiyle konkordatoda borçlu, alacaklılara malvarlı ını, kısmen veya tamamen terk edip, borçlarından kurtulmak ister.

Borçlunun alacaklılara devretti i, bu mallar konkordato masasına girer. Konkordato masasına giren mallar, alacaklılar kurulu ve tasfiye memurları tarafından satılır veya alacaklıların uygun görece i ekilde de erlendirilir ve bedeli alacaklılara da ıtılır. Bu konkordato çe idinde iflasa benzer ekilde tasfiye memurları, borçlunun mallarını tasfiye etmektedirler. Ancak malvarlı ının terki suretiyle konkordato iflâsa benzese de, borçlunun iflâsına karar verilmez ve burada iflasın sonuçları meydana gelmez. Ayrıca borçlu konkordatoda ödenmeyen borçlarından kurtulur. Bundan dolayı malvarlı ının terki suretiyle konkordato iflâsa oranla borçlunun lehinedir.

4.7.3.4.2. Konkordato Teklifi ve Yetkili Organlar

Malvarlı ının terki suretiyle konkordatoda da, âdi konkordatoya ili kin m.285 vd. hükümleri uygulanaca ndan, borçlu konkordato teklifini icra mahkemesine verecektir. Konkordato teklifinde, borçlu bütün malvarlı ını teklif etmelidir, ancak haczi caiz olmayan mallar kapsam dı ı tutuluyorsa, bunların belirtilmesi gerekir. cra mahkemesi, konkordato teklifi, gerekli artları ta ıyorsa, konkordato mühleti verecek ve ayrıca bir veya birkaç konkordato komiseri** tayin edecektir. Konkordato komiseri, daha önce gördü ümüz ekilde, borçluyu denetleyecek, alacakları inceleyecek ve alacaklıları toplantıya ça ıracaktır.

Alacaklılar haklarını konkordato tasfiye memurları ve alacaklılar kurulu vasıtasıyla ile kullanırlar. Konkordato tasfiye memurları ve alacaklılar kurulu, konkordato talebi hakkında karar veren alacaklılar tarafından seçilir. Konkordato tasfiye

⁴⁷ Ulukapı; **a.g.e.**, s.345.

^{**} Birden fazla konkordato komiseri tayin edebilme imkanı 2003 yılındaki 4949 sayılı Kanunla getirilmi tir.

memuru icra mahkemesinin seçime ilişkin kararı onaylamasından sonra göreve başlar. Konkordato komiseri de, tasfiye memuru olarak seçilebilir.

Diğer iki konkordato çeşidinden farklı olarak, malvarlığının terki suretiyle konkordatoda alacaklılar kurulu ve konkordato tasfiye memurları olarak iki farklı organ vardır. Alacaklılar toplantısı, borçlunun teklif ettiği konkordatoyu kabul ederse, ayrıca, alacaklılar kurulu ve konkordato tasfiye memurlarını da seçer.

4.7.3.4.3. Konkordatonun Zorunlu Kapsamı

Alacaklılar toplantısında konkordato kabul edilirse, kabul edilen konkordatoda aşağıdaki hususların bulunması zorunludur.

1- Alacaklıların, konkordato tavsiyesi sonunda alacaklarının kalan kısmından feragat edip etmedikleri, feragat etmiyorlarsa borçlunun sorumluluğunun ne olduğu.

2. Konkordato tasfiye memurları ile alacaklılar kurulu üyelerinin belirlenmesi ve bunların yetkileri.

3. Kanun tarafından belirlenmemişse, malların tasfiye usulü ve diğer mallar üçüncü kişiye devredilecekse, bu devrin ekli ve teminatlandırılması.

Alacaklılara yönelik ilânların Türkiye Ticaret Sicili Gazetesi yanında tasdik tarihinde tirajı elli binin üzerinde olan ve yurt düzeyinde dağıtımı yapılan gazetelerden biri ile yapılacaktır.

Konkordato kapsamı dışında kalan mallar varsa, bunlar açıkça belirtilmelidir.

4.7.3.4.4. Konkordatonun Tasdiki ve Sonuçları

Ticaret mahkemesi, tasdik için aranan şartları (K. m.298), kendiliğinden araştırır, ayrıca, konkordatonun zorunlu unsurlarının bulunup bulunmadığını inceler. Gerekli şartlar yerine getirilmi ise, konkordatoyu tasdik eder.

Konkordatonun tasdiki ile birlikte, borçlunun alacaklılara terk ettiği mallar konkordato masasını oluşturur.

Malvarlığının terki suretiyle konkordatonun tasdikine ilişkin kararın kesinleşmesinden itibaren, borçlu mallar üzerinde tasarruf edemez ve bu mallar hakkında tasarruf yetkisine sahip kişilerin imza yetkisi sona erer.

Borçlu ticaret siciline kayıtlı ise, ticaret unvanına "konkordato tasfiyesi halinde" sözcükleri eklenir.

Konkordato tasfiye memurları, konkordato masasının muhafazası ve paraya çevrilmesi veya lüzumu halinde malların devri için gerekli bütün i lemleri yerine getirir.

Konkordato tasfiye memurları, mahkemelerde konkordato masasını temsil eder. Üçüncü ki ilerin istihkak iddiası olursa bu konuda 228. madde kıyas yoluyla uygulanır.

4.7.3.4.5. Konkordato Tasfiye Memurlarının Hukuki Durumu

Konkordato masasını, iflâs masasına, konkordato tasfiyeye memurlarını da iflâs idaresine benzetmek mümkündür. Konkordato tasfiye memurları, konkordato masasının yasal temsilcisi olup, masaya dahil mal ve hakların muhafazası ve konkordato artları çerçevesinde paraya çevrilerle elde edilen paranın alacaklılara dağıtılması için gerekli bütün i lemleri

yaparlar. Masaya giren mallar üzerinde tasarruf yetkisi, konkordato tasfiye memurları tarafından kullanılır.

Konkordato tasfiye memurları, alacaklılar kurulunun nezaret ve denetimine tâbidir. Konkordato tasfiye memurlarının malvarlı mın paraya çevrilmesine ili kin kararlarına kar ı, ö renilmesinden itibaren yedi gün içinde alacaklılar kurulu nezdinde itiraz edilebilir ve bu kurulun kararlarına kar ı da ikâyet yoluna ba vurulabilir.

4.7.3.4.6. Payla tırmaya Katılacak Alacaklıların Belirlenmesi

Masaya giren malların tasfiyesi sonunda elde edilen paraların payla ımına katılacak olan alacaklıları ve sıralarını belirlemek üzere konkordato tasfiye memurları, alacaklılara yeni bir davet yapmaya gerek kalmaksızın, sadece ticari defterlere ve yapılan alacak kayıtlarına dayanarak bir sıra cetveli hazırlar ve bu sıra cetvelini alacaklıların incelemesine hazır tutar; K. 230 -236. maddeler kıyas yolu ile, bu sıra cetveli çin de uygulanır (K. m.309/d). Sıra cetveline kar ı ikâyet ve itiraz yoluna gidilebilir. ikâyet ve itiraz sonunda sıra cetveli kesinle ir.

4.7.3.4.7. Paraya Çevirme

Konkordato masasına giren malvarlı ı, ayrı ayrı veya bir bütün halinde paraya çevrilir. Paraya çevirme, e er bir alacak söz konusu ise, bu alaca ın tahsili veya talep

hakkının satılması, di er mallar için pazarlık veya açık artırma yoluyla gerçekleştirilir. Paraya çevirme usulü, zamanı konkordato tasfiye memurlarının teklifi üzerine, alacaklılar kurulunca belirlenir.

4.7.3.4.8. Rehinli Mallar

Rehinli ta nımlar, ta nımır rehinleri ve rehin açığı belgesi için özel hükümler öngörümü tür (K. m.309/f, 309/g, 309/r).

4.7.3.4.8.1. Rehinli Ta nımlar

Malların üçüncü ki iye devredildi i haller dı nda, rehinli ta nımların konkordato tasfiye memurları tarafından pazarlık

suretiyle satılması ancak, rehinli ta nımın satılması bedelinden alacağını tahsil edemeyen rehinli alacaklıların muvafakatiyle mümkündür. Aksi takdirde, söz konusu ta nımlar ancak, açık artırma yoluyla paraya çevrilebilir. Ta nım üzerindeki irtifaklar, ta nım yükleri, ipotekler ve erh edilmi ki isel hakların varlığı ve sırası, sıra cetveline göre belirlenir.

4.7.3.4.8.2. Ta nımır Rehinleri

Alacağı ta nımır rehni ile temin edilmi olan alacaklılar, rehinli ta nımları konkordato tasfiye memurlarına vermek zorunda de ildirler. Konkordatoda ba ka bir süre öngörülmedikçe, rehinli alacaklılar rehinli ta nımın uygun gördükleri zamanda, rehnin paraya çevrilmesi yoluyla satmak suretiyle paraya çevirebilirler.

Ancak rehnin paraya çevrilmesi konkordato masasının yararına ise, konkordato tasfiye memurları rehinli alacaklıya rehinli malı altı ay içerisinde paraya çevirmesi için yetki verebilir. Konkordato tasfiye memurları rehinli alacaklıya bu süre içinde paraya çevirmesi i lemini gerçekleştirmedi i takdirde, rehinli malı kendilerine teslim etmesini, haklı bir sebep olmaksızın teslim etmezse, rüçhan hakkından mahrum kalacağını ihtar eder.

4.7.3.4.8.3. Rehin Açığı

Konkordato tasfiye memurları, satı sonunda elde edilen paraların kesin da ıtımından önce geçici da ıtım yapabilirler. Her geçici da ıtımdan önce bir pay cetveli düzenler ve bunu iflâs dairesine tevdi ederler.

Geçici pay cetvelinin tevdi sırasında, rehni paraya çevrilmi bulunan rehlinli alacaklılar, alacaklarının açık kalan kısmı için geçici da ıtıma katılırlar. Açık kalan kısım, konkordato tasfiye memurları tarafından belirlenir ve bu karara kar ı ikâyet yoluna gidilebilir.

Geçici pay cetvelinin tevdi sırasında rehin paraya çevril-misse, rehlinli alacaklı komiser tarafından açık kalaca ı öngörölmü olan miktar için da ıtıma katılır. Rehnin paraya çevrilmesinden elde edilen bedelin, öngörülen miktarın altında kaldı ını ispatlayan rehlinli alacaklı, buna tekabül eden ödemelere hak kazanır.

Rehnin paraya çevrilmesinden elde edilen bedel ile o zamana kadar yapılan geçici ödemeler toplamı, alacak tutarını a arsa, rehlinli alacaklı fazlayı iade etmek zorundadır.

4.7.3.4.9. Tahsili Güç ve Çeki meli Hakların Alacaklılara Devri

Alacaklılar kurulu, konkordato tasfiye memurlarının teklifi üzerine çeki meli veya tahsili güç bir alacaktan, iptal davası gibi vazgeçerse, alacaklıları yazıyla veya ilân yoluyla haberdar eder ve K. 245. maddeye uygun olarak, bu ddiaların takibi hakkını devretmeyi teklif eder.

4.7.3.4.10. Hukuki lemlerin ptali

Borçlu tarafından konkordatonun tasdikinden önce yapılmı hukuki lemler (tasarruf i lemleri) K. 277-284. maddelere göre iptale tâbidir. Konkordato masasına yöneltilen taleplerin, tasarrufun iptali yoluyla kısmen veya tamamen reddini sa lamak mümkün ise, konkordato tasfiye memurları, defi yoluyla iptal talebinde bulunmaya yetkili ve yükümlüdürler.

4.7.3.4.11. Paraların Payla tırılması ve Tevdii

Malvarlı ı tasfiye edilip, de erlendirildikten sonra, konkordato tasfiye memurları elde edilen paraları, hazırladıkları sıra cetveli ve pay cetveli kesinle tikten

sonra, alacaklılara da ıtılırlar. Bu artık kesin da ıtımdır. Ancak, tasfiye memurları, tasfiyenin sonunu beklemeden geçici da ıtım yapabilirler.

Konkordato tasfiye memurları, geçici de olsa her da ıtımdan önce, bir pay cetveli düzenler ve payının miktarını her alacaklıya bildirir; ayrıca pay cetvelini on gün süreyle iflâs dairesinde alacaklıların incelemesine hazır tutar. Pay cetveline kar ıtıkâyet yoluna başvurulabilir.

Konkordato tasfiye memurları, pay cetveli ile birlikte masrafları da içeren son hesabı iflâs dairesine tevdi ederler.

Konkordato tasfiye memurları tarafından belirlenen sürede hak sahipleri tarafından tahsil edilmeyen paylar 9. maddeye göre bankaya yatırılır. Be yıl içinde hak sahipleri tarafından tahsil edilmeyen paylar, iflâs dairesi tarafından alacaklılara K. 255. madde hükmü kıyas yolu ile uygulanarak da ıtılırlar.

4.7.3.4.12. Tasfiyenin Sona Ermesi ve Faaliyet Raporu

Son olarak, tasfiye memurları nihai bir rapor düzenler. Bu nihai rapor alacaklılar kurulunun onayına sunulur. Kurul, onayladı ıtı nihai raporu tasdik makamı olan ticaret mahkemesine gönderir ve ticaret mahkemesi alacaklıların incelemesine hazır tutar.

Tasfiyenin bir yıldan uzun sürmesi halinde konkordato tasfiye memurları, her yıl en geç Aralık ayı sonuna kadar, tasfiye edilen malvarlı ıtının ve henüz paraya çevrilmemi malların durumunu belirten bir cetvel ve faaliyetleri hakkında bir rapor düzenleyip alacaklılar kuruluna tevdi eder. Bu cetvel ve rapor, takip eden yılın ubat ayı sonuna kadar alacaklıların incelemesine hazır bulundurulmak üzere alacaklılar kurulu aracılı ıtı ile ticaret mahkemesine sunulur (K m.309).

BE NC BÖLÜM

KAR ILA ILAN SORUNLAR, ÇÖZÜM ÖNER LER

5.1. GARANT L M T

Türkiye’ de i verenin ödeme güçlü üne dü mesi halinde garanti edilen ücrete ili kin bir üst limit bulunmamaktadır. Avrupa Birli i direktiflerinde üye devletlere bu alanda serbestlik tanınmaktadır. Garanti edilen ücret alaca ı için bir üst limit getirilmemi olması Fon kaynaklarından yararlanma bakımından e itsizlikler do urmakta; ayrıca Fonun sahip oldu u risklerin sa lıklı olarak hesaplanmasını imkansız hale getirmektedir.

5.2. STAJ SÜRES *

Mevcut uygulamada staj süreleri farklı olan i çiler sistemden yararlanma bakımından aynı haklara sahiptirler. Sistemde daha fazla kalmı ve sisteme daha fazla katkıda bulunulmasını sa lamı olan çalı anların, di er çalı anlara göre sistemden daha fazla yararlanmaları gereklidir. Sistemde kalma süresi referans alınarak, garanti edilen ücret miktarı artırılmalıdır. Nitekim bazı Avrupa Birli i ülkelerinde örne in Fransa’da sistemde kalma süreleri garanti edilen ücret miktarının belirlenmesinde referansa alınmaktadır.

5.3. GARANT N N ÇALI ANLAR BAKIMINDAN KAPSAMI

Ücret Garanti Fonu Kanununun 33 üncü maddesi ile kurulmu tur. Bu nedenle Kanununa tabi olmayan i yerlerinde çalı anlar garanti kapsamı dı nda yer almaktadır. Örne in 854 sayılı Deniz Kanununa ve Basın Mesle inde Çalı anlarla Çalı tıranlar Arasındaki Münasebetlerin Tanzimi Hakkında Kanuna tabi i yerlerinde çalı anlar garanti kapsamı dı nda yer almaktadırlar. Sadece farklı personel rejimlerine tabi oldukları için sistem dı nda kalanların garanti kapsamına alınması gerekmektedir; bu durum AB uyum süreci bakımından da önem ta ımaktadır.

* Staj süresi sistemde kalma ve sisteme katkıda bulunma süresi anlamında kullanılmı tur.

5.4. GARANTİNİN ÖDEMELER BAKIMINDAN KAPSAMI

Kanunun 33 üncü maddesinde aylık ücret alacaklarının garanti kapsamında olduğu hükmü yer almaktadır. Bu nedenle kıdem tazminatı ve ihbar tazminatı gibi ücretin ödeme güçlüğünde olan iş yerinde çalışmasından kaynaklanan ücret dışındaki diğer alacakları garanti kapsamında yer almaktadır. Garanti edilen unsur sadece ücret alacağı bakımından değil işli kişiden kaynaklanan tüm alacakları bakımından ele alınmalıdır. Örneğin incelenen Fransız garanti sisteminde garanti limitini aştıran maaşla birlikte işli kişiden kaynaklanabilecek bütün alacak hakları kapsama alınmıştır.

5.5. İFLASIN ERTELENMESİ

İflasın Ertenilmesi 30/7/2003 tarihli Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren 4949 sayılı Kanunla değiştirilen bir kurumdur. Mali bakımdan güçlük içinde bulunan sermaye şirketine durumunu düzeltmek için son bir süre verilmek olarak tanımlanabilecek olana iflasın ertelenmesi kavramı ödeme güçlüğünde hallerini düzenleyen 4857 sayılı Kanunda ödeme güçlüğünde halleri arasında yer almamaktadır. Aciz vesikası ve konkordato hallerinin aciz hali sayıldığı göz önüne alındığında iflasın ertelenmesinin haydi haydi aciz halleri kapsamına alınması gerekmektedir.

5.6. ÜCRET GARANTİ FONU VEREN PAYININ HESABI

Ücret Garanti Fonu işsizlik sigortası fonu kapsamında oluşturulmuştur. Ücret Garanti Fonu, işverenlerce işsizlik sigortası primi olarak yapılan ödemelerin yıllık toplamının yüzde biri ile finanse edilmektedir. Ancak SSK'dan işsizlik Sigortası Fonuna aktarılan işveren primleri hem Kanununa tabi olan işverenlerin hem de Kanununa tabi olmayan işverenlerin primlerinden oluşmaktadır. Bu durumda Ücret Garanti Fonu kapsamında olmayan işverenlerin primleri de garanti sisteminin finansmanında kullanılmaktadır. Bu sorunun çözümü ücret garanti fonunun kuruluşunu temin eden Kanunun ilgili maddesinin yasal bir düzenleme ile işsizlik Sigortası Kanununa taşınması ile mümkün olabilecektir.

5.7. DEVLET GARANTİSİ

Ücret Garanti Fonu İşsizlik Sigortası Fonu bünyesinde oluşturulmuştur. İşsizlik sigortası uygulamalarını düzenleyen 4447 sayılı Kanunda Fonun açık vermesi durumunda Devletçe katkı sağlanacağı başka bir ifadeyle fonun açıklarının devletçe

kar ilanaca ı ifade edilmektedir. Ancak konuya Ücret Garanti Fonu Yönetmeli inde Fonunun açık vermesi halinde açıkların devletçe kar ilanmayaca ı hükmü yer almaktadır. Devlet garantisine tabi sızlık Sigortası Fonu bünyesinde olu turulan Ücret Garanti Fonunun devlet garantisi dı nda tutulmaması gerekmektedir; en azından bu konunun yönetmelikle de il kanunla düzenlenmesi daha uygun olacaktır.

5.8. FON AKTÜERYAL RAPORU

Mevcut durumda Ücret Garanti Fonu için hazırlanmı aktüeryal bir rapor bulunmamaktadır. Garanti Fonunun sahip oldu u risklerin hesaplanabilmesi için aktüeryal rapor hazırlanarak Garanti Fonuna ili kin yapılacak düzenlemelerde karar alıcıların de erlendirmelerine sunulması önem arz etmektedir.

5.9. FONUN İSTİSMAR EDİLMESİ VE ÖDEMELERİN İSTİSMAR EDİLMESİ

Yürürlükte olan mevzuatta ÜGF kapsamında ödeme yapılması durumunda bu giderin i verenden alınmasına dair bir hüküm bulunmamaktadır. Aciz halinde i çilere yapılan ödemelerin i verenden tahsil edilmemesi, bu durumun istismarına yol açabilece i gibi dolaylı olarak sisteme hiçbir katkısı olmayan i verenin di er alacaklılarının finanse edilmesi anlamına gelmektedir. Bu durumun engellenmesi için yapılacak yasal bir düzenleme ile i verenin i çilerine yapılan ödemeler imtiyazlı kamu alaca ı olarak kabul edilmeli ve i verenden tahsil için yasal zemin olu turulmalıdır. Bu yapıldı ı takdirde yeni bir finansman kayna ı olu acaktır. AB üyelerinden Fransa' da fon giderlerinin yakla ık %30 u bu yolla geri alınmaktadır.

5.10. SOSYAL GÜVENLİK DESTEK PRİMİ ÖDEYEN EMEKLİLERİN DURUMU

4857 sayılı Kanununa tabi i yerlerinde bir i sözleşmesine istinaden çalı an emekliler sosyal güvenlik destek primi ödemektedirler. Bu ekilde çalı anlar i sızlık sigortası kapsamında olmadıklarından bunlar için i sızlık sigortası primi ödenmemektedir; dolayısıyla bu durumda olanların çalı malarından dolayı ücret garanti fonuna bir pay aktarılmamaktadır.

Bu durumda olanlar 4857 sayılı Kanununa tabi çalı tıkları için, i verenin ödeme güçlü üne dü mesi nedeniyle alamadıkları ücret alacaklarını, sisteme hiçbir katkı getirmeden, ücret garanti fonundan alabilmektedirler. Bu sorunun çözümü Ücret

Garanti Fonunun kurulu unu temin eden Kanunun ilgili maddesinin yasal bir düzenleme ile sızlık Sigortası Kanununa ta ınması ile mümkün olabilecektir.

SONUÇ

1- Avrupa Birli i direktiflerinde i verenin ödeme güçlü üne dü mesi halinde garanti edilen ücrete miktarına bir üst sınır getirilmesi konusunda üye devletlere serbestlik tanınmaktadır. Türkiye’ de i verenin ödeme güçlü üne dü mesi halinde garanti edilen ücrete ili kin bir üst limit bulunmaması Fon kaynaklarından yararlanma bakımından e itsizlikler do urdu u gibi Fonun sahip oldu u risklerin sa lıklı olarak hesaplanmasını güçle tirmektedir. Yasal bir düzenleme yapılarak garanti edilen ücret miktarına bir tavan getirilmelidir.

2- Mevcut uygulamada staj süreleri farklı olan i çiler sistemden yararlanma bakımından aynı haklara sahiptirler. Sistemde daha fazla kalmı ve sisteme daha fazla katkıda bulunulmasını sa lamı olan çalı anların, di er çalı anlara göre daha fazla haklara sahip olması sa lanmalıdır.. Bu da ancak yasal bir düzenleme ile mümkün olabilir.

3- Kanunu dı ındaki personel rejimlerine tabi olanların da Ücret Garanti Fonu kapsama alınabilmeleri Avrupa Birli i müktesebatına uyum bakımından önem arz etmektedir; zira mevcut durumda Birlik direktiflerine uyumsuzluk söz konusudur. Bu sorunun ücret garanti fonuna ili kin müstakil bir kanun olu turulması veya ücret garanti fonuna ili kin hükümlerin sızlık Sigortası Kanununa ta nınması ile a ılabilece i de erlendirilmektedir.

4- Ücret Garanti Fonunda güvenceye alınan i çi alaca mını sadece ücret alaca ı ile sınırlandırmak yerine i ili kisinden kaynaklanan tüm i çi alacaklarının -garanti limitinin a ılmaması kaydıyla- garanti altına alınması sistemin kurulu amacına daha uygun olacaktır. Böylelikle kıdem ve ihbar tazminatı gibi i ili kisinden kaynaklana di ere i çi alacakları da güvence kapsamına alınmı olacaktır.

5- flasın Ertelenmesi 2003 yılında çıkarılan bir kanunla i ler hale getirilen “ flasın Ertelenmesi” müessesesi mali bakımdan güçlük içinde bulunan sermaye irketine durumunu düzeltmek için son bir süre verilmesi amacını ta ımaktadır. Bu bakımdan Ücret Garanti Fonu uygulamaları bakımından ödeme güçlü ü halleri arasında yer alması gerekmektedir. Zira aciz vesikası ve konkordato hallerinin ödeme güçlü ü

halleri arasında sayıldı ı göz önüne alındı ında iflasın ertelenmesinin haydi haydi aciz halleri kapsamına alınması gerekti i de erlendirilmektedir.

6- sızlık sigortası primlerini toplamakla görevli olan SSK sızlık Sigortası Fonuna aktarılan i veren primleri hem Kanununa tabi olan i verenlerin hem de Kanununa tabi olmayan i verenlerin primlerinden olu maktadır. Bu durumda Ücret Garanti Fonu kapsamında olmayan i verenlerin primleri de garanti sisteminin finansmanında kullanılmaktadır. Bu sorunun çözümü ücret garanti fonunun kurulu unu temin eden Kanunun ilgili maddesinin yasal bir düzenleme ile sızlık Sigortası Kanununa ta ınması ile mümkün olabilecektir.

7- 4447 sayılı Kanunda sızlık Sigortası Fonunun açık vermesi durumunda fonun açıklarının devletçe kar ılanaca ı hükmü yer almaktadır. Buna kar ın Ücret Garanti Fonu Yönetmeli inde sızlık Sigortası Fonu bünyesinde kurulan Ücret Garanti Fonunun açık vermesi halinde açıkların devletçe kar ılanmayaca ı hükmü yer almaktadır. Devlet garantisine tabi sızlık Sigortası Fonu bünyesinde olu turulan Ücret Garanti Fonunun devlet garantisi dı ında tutulmaması gerekmektedir; en azından bu konunun yönetmelikle de il yasal bir düzenleme ile açıklı a kavu turulması daha uygun olacaktır.

8- Ücret Garanti Fonu için hazırlanmı aktüeryal bir rapor bulunmamaktadır. Garanti Fonunun sahip oldu u risklerin hesaplanabilmesi için aktüeryal rapor hazırlanarak Garanti Fonuna ili kin yapılacak düzenlemelerde karar alıcıların de erlendirmelerine sunulması önem ta ımaktadır.

9- Yürürlükte olan mevzuatta ÜGF kapsamında ödeme yapılması durumunda bu giderin i verenden alınmasına dair bir hüküm bulunmamaktadır. Aciz halinde i çilere yapılan ödemelerin i verenden tahsil edilmemesi, bu durumun istismarına yol açabilece i gibi dolaylı olarak sisteme hiçbir katkısı olmayan i verenin di er alacaklılarının finanse edilmesi anlamına gelmektedir. Bu durumun engellenmesi için yapılacak yasal bir düzenleme ile i verenin i çilerine yapılan ödemeler imtiyazlı kamu alaca ı olarak kabul edilmeli ve i verenden tahsil için yasal zemin olu turulmalıdır.

10- Sosyal güvenlik destek primi ödeyerek Kanununa tabi olarak çalı an i çiler için i sızlık sigortası primi ödenmemektedir. Ancak bu kapsamdaki i çiler i verenin ödeme güçlü üne dü mesi halinde ödenmeyen ücret alacaklarını, sisteme hiçbir katkı getirmeden, ücret garanti fonundan alabilmektedirler. Bu sorunun çözümü ücret garanti fonunun kurulu unu temin eden Kanunun ilgili maddesinin yasal bir düzenleme ile sızlık Sigortası Kanununa ta ınması ile mümkün olabilecektir.

KAYNAKÇA

K TAPLAR

- Akyi it, Ercan; **Kanunu erhi**, Seçkin Yayıncılık, 2. Baskı, Ankara 2006.
- Balcı, akir; **Konkordato**, Güncel Yayınevi, 1. Baskı, zmir 2007.
- Centel, Nuri; **Hukukunda Ücret**, Yalçın Ofset, stanbul 1988.
- Çelik, Nuri; **Hukuku Dersleri**, Beta Yayınları, 11. Baskı, stanbul 1992.
- Çenberci, Mustafa; **Kanunu erhi**, Seçkin Yayınevi, 6. Baskı, Ankara 1986.
- Ercan, smail; **cra ve flas Hukuku, kinci Sayfa Yayınları**, 3. Baskı, stanbul 2006.
- Evren, Öcal Kemal; **Mevzuatı Açısından verenin El Kitabı**, , 2. Baskı, Ankara 2006.
- Korkusuz, M. Refik; **Uluslararası Sözle melerde ve Türk Hukuku'nda çilik Alacaklarının Korunması**, Roma Yayınevi, 1. Baskı, Ankara Ekim 2004.
- Kuru, Baki; Arslan, Ramazan; Yılmaz, Ejder; **cra ve flas Hukuku Bilgisi Ders Kitabı**, Yetkin Yayınları, 20. Baskı, Ankara 2006.
- Kuru, Baki; Görgün, anal; **cra ve flas Hukuku Bilgisi, Yetkin Yayınları**, 2. Baskı, Ankara 2005.
- Mu ul, Timuçin; **cra ve flas Hukuku Bilgisi; Legal Yayıncılık**, 2. Baskı, stanbul 2005.
- Narmano lu, Ünal; **Hukuku, Ferdi li kileri I**, 2. Baskı, stanbul 1990.
- Pekcantez, Hakan; Atalay, O uz; Özekes, Muhammet; **cra ve flas Hukuku Temel Bilgileri**, Yetkin Hukuk Yayınları, 5. Baskı, Ankara 2007.
- Sümer, Haluk Hadi; **Hukuku**, Mimoza Yayınevi, 13. Baskı, Konya 2007.
- Sümer, Haluk Hadi, **Hukuku Ders Notları**, 2. Baskı, Mimoza Yayınları, Konya 1993.
- Talas, Cahit; **Sosyal Ekonomi**, Sevinç Yayınları, 6. Baskı.
- Tercan, Erdal; Tercan, Süheyla; **cra ve flas Hukuku**, Gazi Kitapevi, Ankara 2006
- Tunçoma , Kenan; **Hukukunun Esasları**, Beta Yayınları, stanbul 1988.
- Tunçoma , Kenan; **Sosyal Güvenlik Kavramı ve Sosyal Sigortalar**, Beta Yayınları, 4. Baskı, stanbul 1998.

MEVZUAT KAYNAKLARI

Kanunu

Türkiye Kurumu Kanunu

Borçlar Kanunu

çra ve flas Kanunu

sizlik Sigortası Kanunu

Ücret Garanti Fonu Yönetmeli i

sizlik Sigortası Fonu Kaynaklarının De erlendirilmesine li kin Usul Ve Esaslar Hakkında Yönetmelik

INTERNET KAYNAKLARI

“ verenin Borçları ve çilerin Korunması”, <http://www.tisk.org.tr/yayinlar.asp?sbj=ic&id=668>.

sizlik Sigortası 2007 Aralık Basın Bülteni,
<http://www.iskur.gov.tr/mydocu/basinbulteni/basinbulteni.pdf> .

Protection of Wages Convention, <http://www.ilo.org/ilolex/cgi-lex/convde.pl?C095>.

Ülkemizce Onaylanan Uluslararası Çalışma Örgütü (Ilo) Sözle meleri,
http://www.diyih.gov.tr/uluslararasi_kuruluslar/ilo/ilo_sozlesmeleri.html.

“Association de Garantie des Salaires”, <http://www.ags-garantie-salaires.org/>

95 Nolu Sözle me, http://www.turabitural.av.tr/html/ilo_dosyalar/ilo95.html.

Protection of Workers' Claims (Employer's Insolvency) Convention, <http://www.ilo.org/ilolex/cgi-lex/convde.pl?C173>.

Workmen's Compensation (Accidents) Convention, <http://www.ilo.org/ilolex/cgi-lex/convde.pl?C017>.

D ER KAYNAKLAR

Ermenek, brahim; Sözlü Görü me.

Andaç, Faruk; Sözlü Görü me.

Gözütok, Fazilet; Sözlü Görü me.

Milon, Marie; e-posta yoluyla ileti im.

Henriot, Marc Pierre; e-posta yoluyla ileti im.

ÖZGEÇM

1975 tarihinde Kayseri’de do du. Lise e itimini Develi Lisesinde tamamladı. Erciyes Üniversitesi Kayseri Meslek Yüksek Okulu Elektrik Bölümünden 1994 yılında Elektrik Teknikeri olarak mezun oldu. Lisans E itimini Erciyes Üniversitesi ktisadi ve dari Bilimler Fakültesi letme Bölümünde 2000 yılında tamamladı.

2001 yılında Türkiye Kurumu Genel Müdürlü ünde Memur olarak göreve ba ladı. 2004 yılında Türkiye Kurumunda stihdam ve Meslek Uzman Yardımcısı kadrosuna atandı. Halen bu görevine devam etmektedir.

